Svensk posthistoria 1892-1912

Exponatets syfte

Syftet med exponatet är att skildra svensk posthistoria från perioden 1892-1912 med hjälp av försändelser och blanketter där postavgifter helt eller delvis redovisats med vanliga svenska frimärken. Tonvikten ligger på postala tjänster och avgifter, och på de postala regler och rutiner som gällde för olika försändelseslag.

Den valda perioden

Exponatet omfattar perioden från 1892 till 1912. Startåret 1892 utkom en ny allmän poststadga, där de regeländringar som beslutats vid Världspostkongressen i Wien 1891 infördes i Sverige. Under åren därefter skedde en kraftig tillväxt av det postala trycket, i form av reglementen, instruktioner, taxor m.m., med detaljerade bestämmelser för posthanteringen. Tiden runt sekelskiftet 1900 är därför en guldålder för posthistoriker som i sitt samlande vill dokumentera postala regler och rutiner.

År 1912 vände utvecklingen. Då påbörjades utgivningen att ett nytt samlat postreglemente som ersatte den rika floran av reglementen och instruktioner. Ambitionen var att samla ihop, korta ner och förenkla. Numera, förklarades i det åtföljande postcirkuläret, var postens personal så välutbildad att den ”bör vara skickad att handlägga postgöromålen äfven om icke för hvarje detalj af arbetet meddelats reglementariska föreskrifter”. 1912 utgör slutåret för exponatet.

Disposition och presentation

Exponatets disposition följer 1892 års allmänna poststadga, på så sätt att försändelseslag och postala tjänster visas i den ordning de behandlas i poststadgan. Först redovisas grundporton för de vanligaste försändelseslagen – brev, brevkort, korsband och paket. Därefter visas andra postala tjänster där porton och avgifter redovisades med makulerade frimärken på försändelsen eller på postal blankett. Inom varje avsnitt visas (i förekommande fall) först lokala och inrikes försändelser, därefter försändelser till utlandet.

Varje avsnitt inleds med en kortfattad portotabell för perioden. För varje objekt anges försändelseslag, eventuella tilläggstjänster och andra uppgifter som ligger till grund för portoberäkningen, samt ort och datum för alla stämplar. Därutöver redovisas övrig relevant information om objektet:

1.	Brev	2–10
2.	Brevkort	11–24
3.	Korsband	25–37
4.	Paket	38–56
5.	Rekommendation	57–64
6.	Assurans	65–79
7.	Postanvisningar	80–90
8.	Postförskott	91–102
9.	Inkassering	103–104
10.	Tidningar	105–108
11.	Adressändring och återtagande	109–113
12.	Expressutdelning	114–118
13.	Mottagningsbevis	119–122
14.	Löpsedel	123–124
15.	Reklamation	125–128

- Närmare beskrivningar av porton och portoberäkningar.
- §§ Postala regler för olika försändelseslag, för det mesta med referens till postalt tryck.
- Annan postal information, t.ex. från arkivstudier eller annan posthistorisk litteratur.
- Icke postal information, t.ex. om historiska omständigheter kring försändelserna.
- **FF** Sällsynthet enligt Ferdén (avser Oscarsperioden).

Material

Urvalet av material stöder exponatets syfte att ge en överblick över postala tjänster, avgifter och regler under perioden. Exponatet visar en mängd ovanliga porton, försändelseslag, tilläggstjänster och tillämpningar av postala regler. Ett urval av toppobjekt har markerats med dubbel ram. Förutom sällsynthet har en viktig utgångspunkt varit att exponatet ska väcka intresse och vara roligt att titta på. Urvalet är därför inriktat på variation, bra kvalitet och gärna någon extra posthistorisk detalj som lyfter objektet – en anteckning, en stämpel eller en intressant regeltillämpning.

Kunskap och egna studier

Exponatet baseras på mångåriga studier av svensk posthistoria från perioden, genom postalt tryck, arkivmaterial och sekundärlitteratur. Fynd från egna studier har bl.a. presenterats i *Aktuellt om posthistoria* (2012 och 2016), *Posthistoriska notiser* och *Nordisk Filateli*.

Viktiga referenser

Billgren, J. & Andersson, S., *Svensk Posthistoria 1855–1925* (1996).

Döss, J. & Lannge, E. G., *Postboken* (1908).

Facit Postal X (2020).

Ferdén, S., *Ferdén Census of Swedish Mail until 1940* (2019).

Kungl. Generalpoststyrelsen, *Allmän poststadga* (1892, 1899 och 1907); *Cirkulär, Reglementen* och *Taxor* (diverse år).

UPU, *Världspostkonventionernas expeditionsreglementen* (1891, 1897 och 1906).

1. BREV

Portotabell 1892-1912			
Brev	Lokalt	Inrikes	Norge/Danmark
1:a viktklassen (högst 15/20 gram*)	5 öre	10 öre	10 öre
2:a viktklassen (16/21-125 gram)	10 öre	20 öre	20 öre
3:e viktklassen (126-250 gram)	15 öre	30 öre	30 öre

Övriga utlandet t.o.m. 30/9 1907**	Porto	Övriga utlandet fr.o.m. 1/10 1907	Porto
1:a viktklassen (högst 15 gram)	20 öre	1:a viktklassen (högst 20 gram)	20 öre
2:a viktklassen (16-30 gram)	40 öre	2:a viktklassen (21-40 gram)	30 öre
3:e viktklassen (31-45 gram)	60 öre	3:e viktklassen (41-60 gram)	40 öre
Osv., per ytterligare 15 gram	20 öre	Osv., per ytterligare 20 gram	10 öre

* Viktgränsen ändrades från 15 till 20 gram den 1/10 1907.
** Före 1895 gällde högre porto, 40 öre per 15 gram, för vissa utomeuropeiska länder.

Inrikes brev med vikt över 250 gram befordrades som paket. För utrikes brev fanns ingen maxvikt. Varken för inrikes eller utrikes brev fanns heller några regler för storlek.

Inrikes brev, 1:a viktklassen (högst 20 gram), porto 10 öre
Berlin-Sassnitz Bahnpost Zug 18 13/4 1911 och Paquebot – Bollnäs 15/4 1911
Eftersänt Bollnäs – Ofvanåker 17/4 1911 – Uppsala 17/4 1911

§§ Brev postade på ångfärjan mellan Trelleborg och Sassnitz. På turen från Trelleborg till Sassnitz skulle posten frankeras med svenska frimärken. När färjan gick i motsatt riktning skulle tyska frimärken användas (Brevpostreglementet 1900 § 111.2 resp. § 135.2).

Lokalbrev,
1:a viktklassen
(högst 20 gram),
porto 5 öre

PKXP No 85 B
(Härnösand-Sollefteå-Långsele)
25/8 1909

Hernösand
25/8 1909

Stämpel:
Tillhör lokalposten

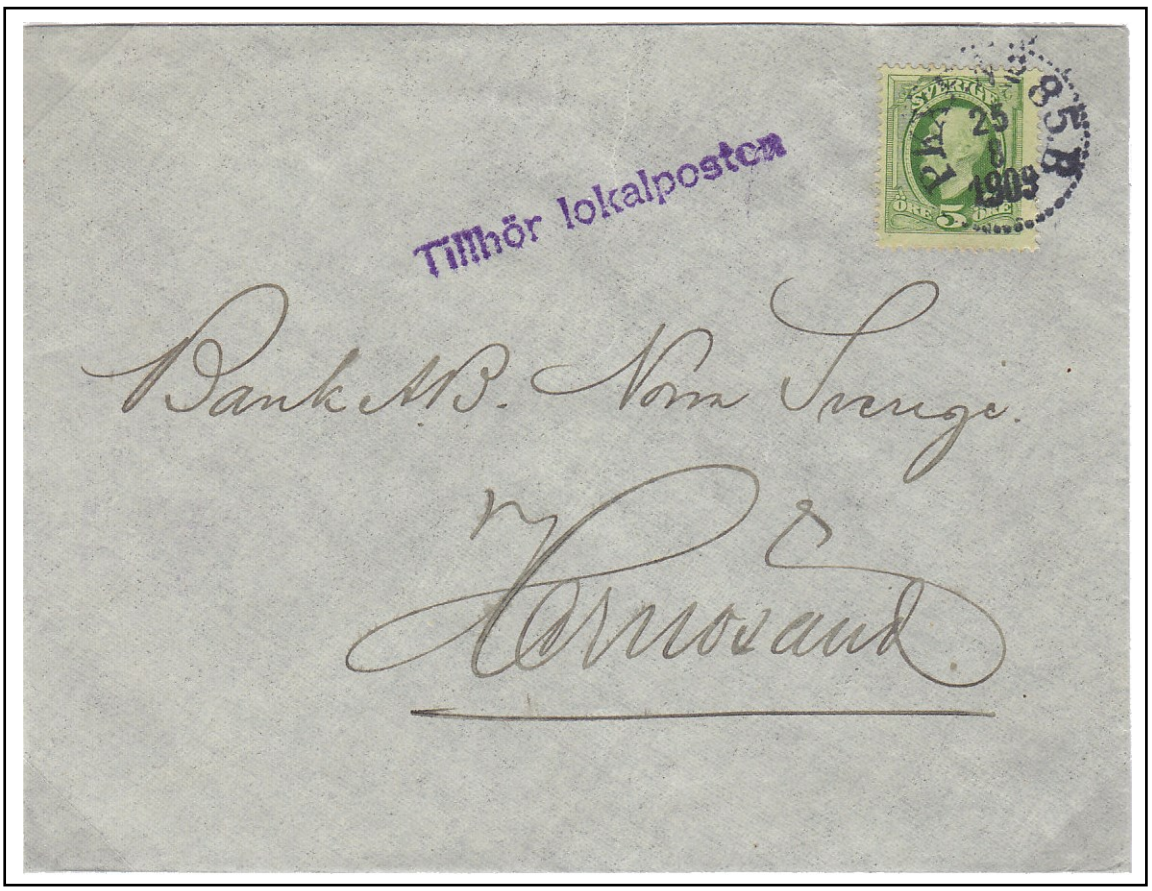

§§ Tillhör lokalposten. Lokalbrev som postades i en brevlåda vid järnvägsstationen eller i en postkupé, och hann gå iväg med det avgående tågets post, skulle ändå befordras för lokalporto. Tågets postpersonal skulle då skriva eller stämpla "Tillhör lokalposten", för att undvika att brevet blev belagt med lösen (Brevpostreglementet 1900 § 12.5).

Lokalbrev, 1:a viktklassen
(högst 15 gram), porto 5 öre

Nyköping 17/3 1903

Eftersänt inrikes (Malmslätt)

Uppfrankerat till inrikesporto, 10 öre

Nyköping 18/3 1903

till Malmslätt

§§ Porto vid eftersändning. För att undvika lösenbeläggning har detta brev frankerats upp med mellanskillnaden mellan lokalporto och inrikesporto. Eftersändning inom samma portoområde – lokalt, inrikes eller utrikes – var däremot kostnadsfri för brev och vissa andra typer av försändelser (Allmän poststadga 1899 § 113).

Telegram från Göteborg till Kramfors, vidarebefordrat till Frånö som **inrikes brev i 1:a viktklassen** (högst 15 gram), porto 10 öre

Kramfors 24/1 1901

till Frånö

✉ **Telegram befordrade av postverket.** Telegram delades normalt ut med bud på ankomstorten, men om mottagaren var bosatt utanför utdelningsområdet skulle telegrammet omedelbart sändas vidare med vanlig post.

Inrikes brev, 3:e viktklassen (126-250 gram), porto 30 öre

Stockholm 5/4 1905

Malmö 6/4 1905

§§ Maxvikt för inrikes brev. Inrikes fanns bara tre viktklasser för brev (Allmän poststadga 1899 § 18). Om de vägde över 250 gram fick man istället skicka dem som paket.

✉ **Maskinstämpel.** De första stämplingsmaskinerna för makulering av frimärken togs i bruk i Stockholm år 1905. Dessförinnan fanns dock en primitiv fottrampad maskin som användes för ankomststämpling.

Inrikes brev,
2:a viktklassen
(16-125 gram),
porto 20 öre

Edsbro 21/2 1893

till Enköping

Lösen: Frankerat för första viktklassen. Lösenbelagt med felande porto, 10 öre, plus 6 öre aviseringsavgift, totalt 16 öre.

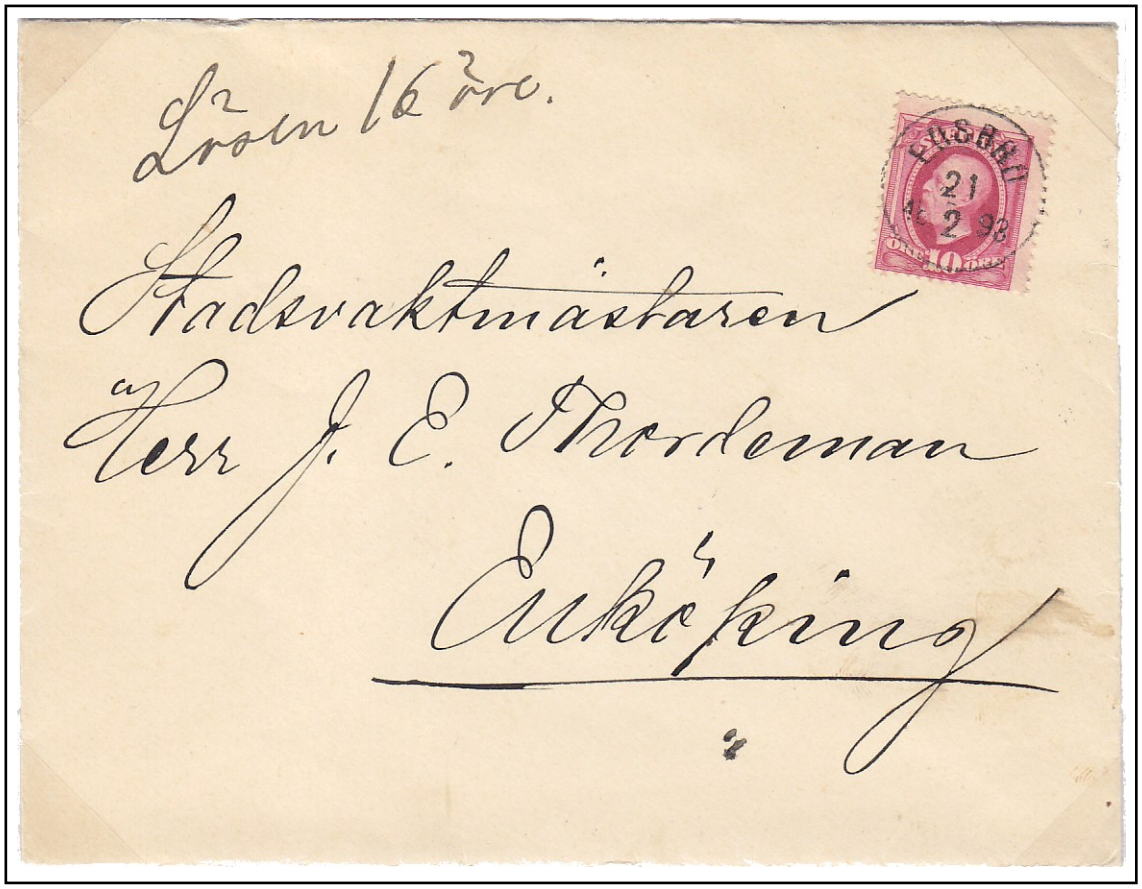

§§ **Lösen för inrikes försändelser.** Före den 1/10 1899 lösenbelades inrikes brevpostförsändelser med felande porto plus 6 öre i aviseringsavgift (ovan). I oktober 1899 ändrades reglerna så att lösenbeloppet var dubbelt felande porto, utan aviseringsavgift (nedan). Det innebar att reglerna blev desamma för inrikes och utrikes post.

Inrikes brev,
2:a viktklassen
(16-125 gram),
porto 20 öre

PLK 290 A
(Borlänge-
Krylbo)
22/3 1905

Sundsvall
23/3 1905

Eftersänt till
Njurunda och
därefter till
Svartvik

Svartvik
24/3 1905

Lösen: Frankerat för första viktklassen. Lösenbelagt med dubbelt felande porto, 20 öre.

Brev till Algeriet, 3:e viktklassen (31-45 gram), porto 60 öre

Lund
29/1 1907

Biskra
Constantine
7/2 1907

Ändrade porton och viktgränser. Den 1 oktober 1907 ändrades portoberäkning och viktsatser för utrikes brev enligt UPU-beslut på Romkongressen 1906.

Dessförinnan var normalportot 20 öre per 15 gram (brevet ovan). Därefter var portot 20 öre för 20 gram, och därefter 10 öre per ytterligare 20 gram (brevet nedan).

Brev till Luxemburg, 2:a viktklassen (21-40 gram), porto 30 öre

Stockholm
27/3 1909

Luxembourg
29/3 1909

Noteringen 2) står förmodligen för 2:a viktklass.

Brev till Brasilien, 1:a viktklassen (högst 15 gram), porto 40 öre
Strömstad 6/5 1894 – PKXP No 81E (Göteborg-Helsingborg) 6/5 1894 – Rio de Janeiro 1/6 1894
Eftersänt i Brasilien Rio de Janeiro 6/6 1894 – Aracaju

Högre porton till vissa utomeuropeiska länder, pga. långa sjötransporter, tilläts av världspostföreningen (UPU) och tillämpades av Sverige före 1895. Det innebar att brevportot till dessa länder var 40 öre per 15 gram.

Brev till Samoa,
2:a viktklassen
(16-30 gram),
porto 80 öre

Upsala 26/10 1892

PKXP No 2 Utr.
(Nässjö-Malmö)
27/10 1892

Foreign NY Transit
(New York) 8/11 1892

San Francisco
18/11 1892

till Samoa (Apia)

Brev till Pahang (Federerade Malajstaterna), 1:a viktklassen (högst 20 gram), porto 20 öre Vexiö 29/8 1908 – Penang 24/9 1908 – R.M.S. Selangor ??/9 1908 (järnvägspost på linjen Penang-Kuala Lumpur) – Kwala Kubo 25/9 1908 – Tras 26/9 1908

Eftersänt (några stämplar är svårtydda) Ipoh ??/9 – Sungei Siput(?) 29/9 – Salak North 30/9 1908 – Sungei Siput(?) – Ipoh 30/9 1908 – Kuala Lumpur 1(?)/10 1908 – Kuala Lumpur D.L.O. (Dead Letter Office) 12 el. 22/12 1908

Retur till Sverige, Generalpoststyrelsens Reklamationskontoret, Stockholm 2/2 1909
Öppnat för kontroll av avsändare; etikett med returadress klistrad på framsidan

Retur till avsändaren i Växjö: Stockholm 3/2 1909 – Vexiö 4/2 1909

§§ Retur av obeställbar post genom reklamationskontoret. Post som inte gick att dela ut till adressaten betecknades som ”obeställbar”, och sändes i retur till avsändaren. Om namn och adress saknades på kuvertet gick brevet till reklamationskontoret i Stockholm, där man öppnade och försökte få fram en returadress (Brevpostreglementet 1900 § 158.1).

FF. En av två kända försändelser till Federerade Malajstaterna.

Kopior av fram- och baksida.

Brev till Norge, 1:a viktklassen (högst 15 gram), porto 10 öre

PKXP No 6 C (Nässjö-Göteborg) 26/7 1899

Tromsø 30/7 1899

Eftersänt till Spetsbergen

Advent Bay 17/8 1899

Lösen: T-stämpel och notering om felande porto på 12½ centimes vid eftersändning. 20 øre lösen uttaget vid ankomst.

Kopia från baksidan.

✉ **Norsk post på Spetsbergen.** Det norska postverkets första postkontor på Spetsbergen var i drift i Advent Bay 1897-1899. Det betjänade främst kryssningsturister som besökte öarna på somrarna, när isförhållandena så tillät, och var därför bara öppet några veckor i juli-augusti varje år. Trots att postkontoret var norskt taxerades brev från Norge till Spetsbergen som **utrikes post**, enligt ett särskilt cirkulär från norska postverket.

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Nordisk Filateli* 1/2021.

§§ **Fel lösenbelopp.** Vid eftersändning till Spetsbergen har brevet lösenbelagts med skillnaden mellan skandinaviskt porto (10 öre) och utrikesporto (20 öre). Vid ankomst lösenbelades brevet med dubbelt felande porto (20 øre). Men lösenbeloppet var för högt. Enligt UPU-bestämmelser skulle lösen endast tas ut med **enkelt felande porto för eftersända försändelser** om portot var korrekt för den ursprungliga destinationen (UPU 1892 XXI.2.2).

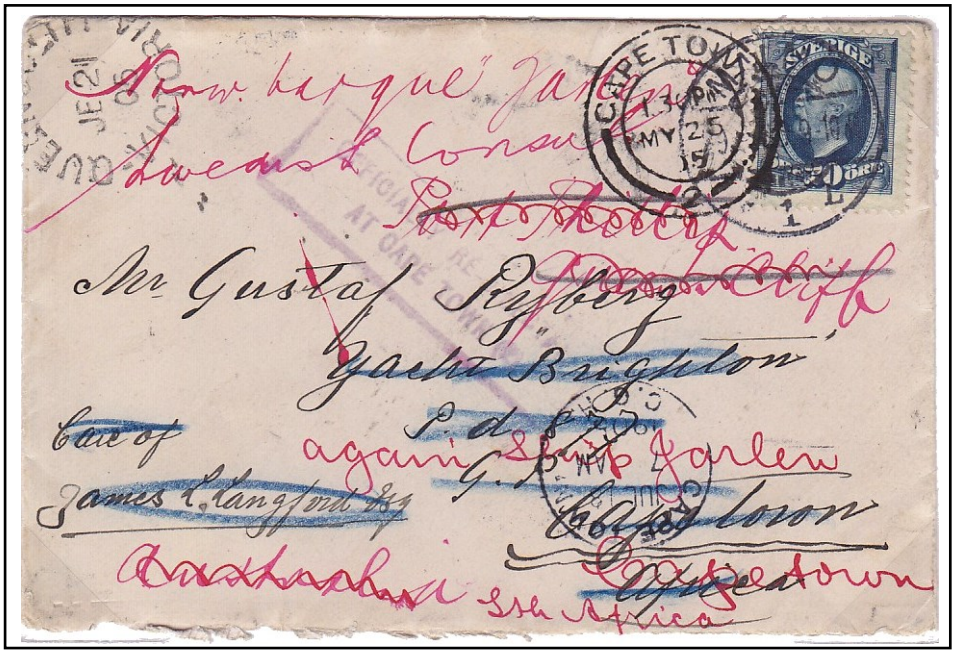

Brev till Kapkolonin, 1:a viktklassen (högst 15 gram), porto 20 öre

Malmö 9/5 (?) 1905

Cape Town 23/5 1905

Eftersänt till Australien (Victoria)

Cape Town 25/5 1905 och "Officially Re-Directed at Cape Town"

Adelaide 19/6 1905

Geelong 20/6 1905

Queen's Cliff 20/6 1905

Anteckning (baksidan) "Ship Jarlen sailed for Capetown 17.6.05."

Eftersänt till Kapkolonin

Queen's Cliff 21/6 1905

Cape Town 18/7 1905

Brev till USA, 2:a viktklassen, porto 40 öre

PLK 107A (Skara-Göteborg) 19/10 1905

New York 28/10 1905

Rockford Ill. 30/10 1905

Lösen: Frankerat för första viktklassen och lösenbelagt med dubbelt felande porto, motsvarande 10 cents

§§ Lösenregler för utrikes post. Underfrankerad post till utlandet hanterades av svenska posten enligt UPU-regler. En **T-stämpel** (*Taxe à payer*, ojämn stämpel uppe till höger på kuvertet) anger att brevet var underfrankerat.

Stämpeln 2/25 anger två viktklasser och felande porto i fransk valuta, 25 centimes. Vid ankomst uttogs lösen motsvarande dubbelt felande porto i mottagarlandets valuta (Brevpostreglementet 1900 § 114).

Brev från USA till Sverige, 1:a viktklassen (högst 20 gram), porto 5 cents

Minneapolis 9/10 1911

T-stämpel från New York

PKXP 83B (Köpenhamn-Malmö-Nässjö) 23/10 1911

PKXP No 28A (Uppsala-Tierp-Gävle) 24/10 1911

Fryksta 25/10 1911

Lösen: Frankerat som inrikes brevkort, 1 cent, och lösenbelagt med dubbelt felande porto, motsvarande 32 öre

§§ Lösen redovisades med frimärken. I juli 1911 införde svenska postverket nya rutiner för lösenpost. Lösenbeloppet fylldes i på en särskild lösenetikett, och sedan sattes vanliga frimärken för detta belopp på försändelsen och makulerades när mottagaren löste ut brevet, här i Fryksta 26/10 1911 (Cirkulär XIX/1911).

✉ **Felsänt pga. oklar adress.** Järnvägsstämplarna ser lite konstiga ut med tanke på att brevet skulle till Fryksta i Värmland. Gissningsvis har man först tolkat adressen som Harnäs (i Uppland) och skickat brevet dit, men sedan insett att detta var fel, strukit under Fryksta med svart krita, och sänt brevet vidare till rätt adress.

2. BREVKORT

Portotabell 1892-1912			
Brevkort	Porto	Brevkort	Porto
Inrikes	5 öre	Övriga utlandet	10 öre
Norge/Danmark	5 öre	Vissa utomeuropeiska länder före 1895	15 öre

Inrikes brevkort, porto 5 öre

Stockholm – Nya posthusets invigning 27/10 1903

till Örebro

✉ **Centralposthuset i Stockholm** invigdes hösten 1903 och kallades i folkmun för **vykortshuset**, då man menade att det betalats med postens inkomster från vykortstrafiken. **"Vykortsraseriet"** nådde en kulmen åren 1903 och 1904, då det årligen skickades över 43 miljoner inrikes brevkort. Sverige hade vid denna tid drygt 5 miljoner invånare.

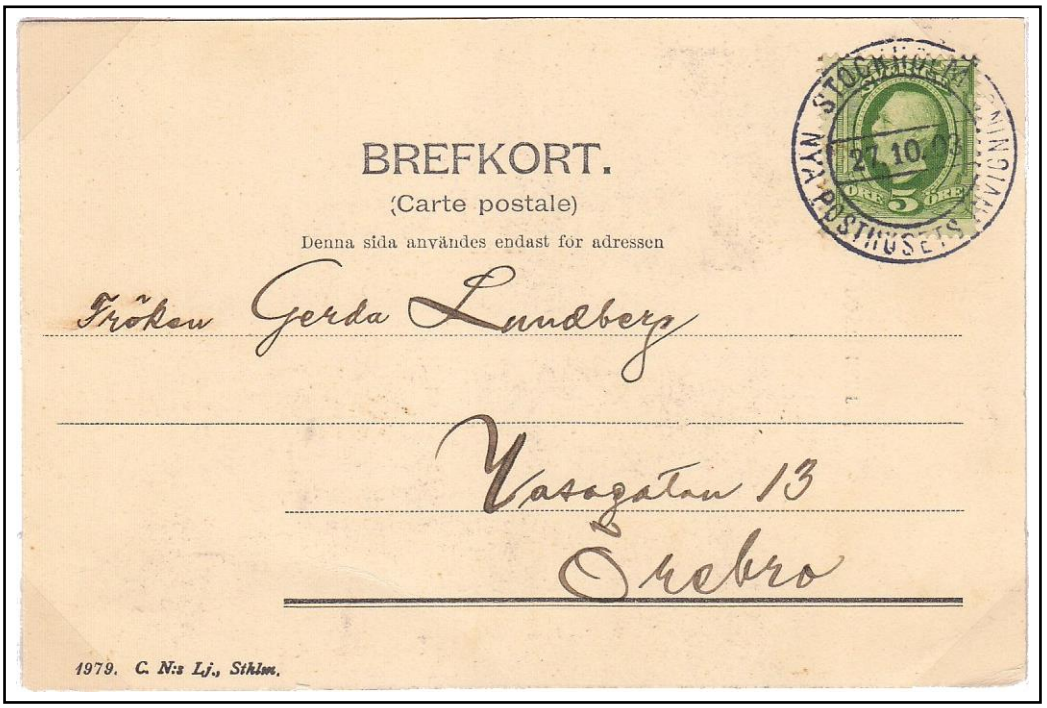

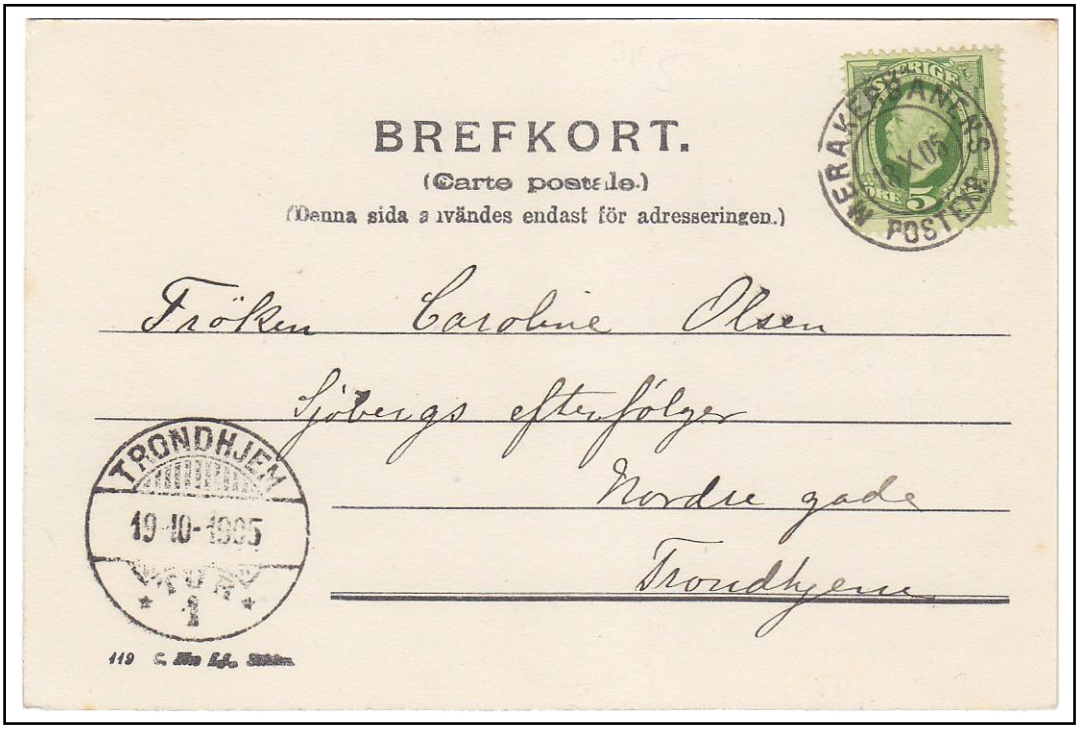

Brevkort till Norge, porto 5 öre

Kortets motiv är från Mörsil, och troligen är kortet också postat där, på ett passerande tåg

Merakerbanens postexp. 18/10 1905

Trondhjem 19/10 1905

Lägre utrikesporton inom Skandinavien. För brevkort och brev gällde samma porton till Norge och Danmark som för inrikes post – 5 öre för brevkort och 10 öre för brev i första viktklassen.

✉ **Merakerbanens postexpedisjon.** Kortet är postat på tåget mellan Östersund och Trondheim, Mellanriksbanan/Merakerbanen. Det är inte postbehandlat av svenska posten, och frimärket har därför makulerats med norsk järnvägsstämpel.

Inrikes "snöbollskort", frankerat med brevporto, 10 öre, eftersom det avvek från gällande formatregler

Stockholm 24/12 1905 till Hästbo

§§ **Formatregler för brevkort.** Det fanns detaljerade regler om hur brevkort skulle se ut. Utgångspunkten var de brevkort som posten gav ut, med påtryckt valör-stämpel. Privattryckta, "enskilda" brevkort, som frankerades med vanliga frimärken, skulle ha samma format (**14 x 9 cm**) och i början av perioden också samma utformning av adressidan som postens brevkort. De skulle också ha ungefär samma **papperskvalitet** (Allmän poststadga 1899 § 7.5). Kort som avvek från detta format fick inte skickas för brevkortsporto, utan **taxerades som brev**. Med 1907 års poststadga (§ 9.2) mildrades reglerna, så att kort med minimistorlek 10 x 7 cm gick att skicka som brevkort. Runda kort (till höger) var däremot aldrig tillåtna utan krävde brevporto.

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Aktuellt om posthistoria* nr 13/2016.

Inrikes kort i halvt brevkortsformat, frankerat med brevkortporto, 5 öre

Stockholm 7/10 1903

till Västervik

✉ **Taxerat som brev** pga. avvikande format och lösenbelagt med 10 öre (dubbelt felande porto).

Lokalt kort i mindre format, med 5 öres brevkortsporto.

Sundbyberg 19/1 1908

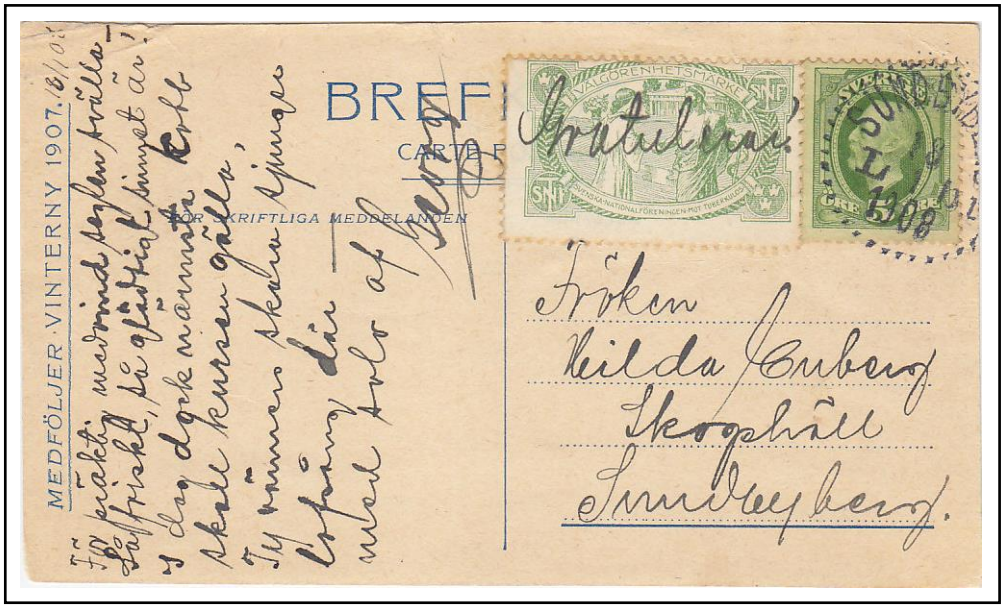

§§ **1907 års formatregler.** I poststadgan som trädde i kraft i oktober 1907 infördes ett minimiformat för brevkort på 10 x 7 cm.

Detta kort mäter 12,7 x 10,5 cm. Det hade taxerats som brev enligt tidigare regler, men passerade i januari 1908 som brevkort. Kortet medföljde jultidningen *Vinterny* år 1907, som alltså utnyttjade de nya formatreglerna.

Inrikes brevkort, med påklistrat kuvert, frankerat med 5 öre

Göteborg 18/5 1903

Grästorp 19/5 1903

Taxerat som brev och lösenbelagt med 10 öre (dubbelt felande porto)

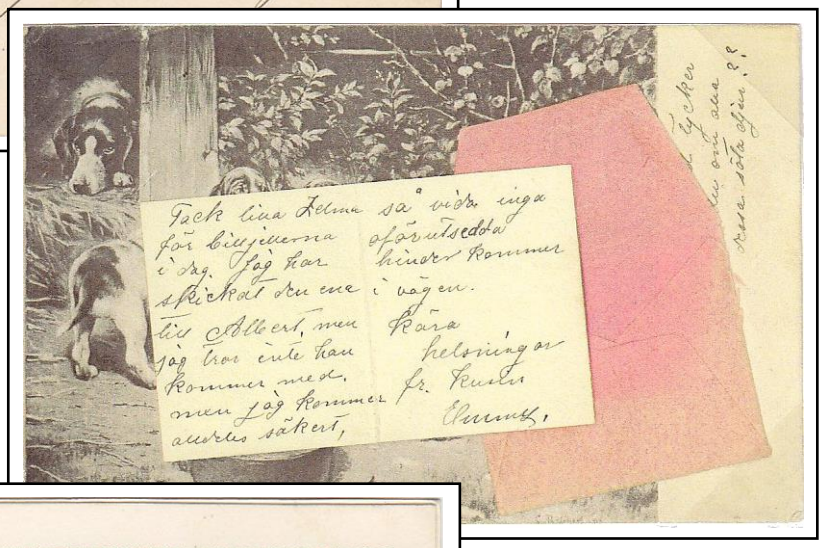

§§ Påklistrade föremål. På brevkort var det, före oktober 1907, inte tillåtet att klistra på foton, lösa småkuvert o.dyl. Kort med sådana påklistrade föremål taxerades som brev (Allmän poststadga 1899 § 7.2, 7.3 och 7.6).

Kopia av bildsidan.

Inrikes dubbelt brevkort, porto 5 + 5 öre

Helsingborg 26/10 1899

till Alsheda

§§ Dubbla brevkort. Förutom enkla brevkort gav posten ut dubbla kort med betalt svar. Således tillät man även **dubbelvikta privattryckta brevkort** (Allmän poststadga 1899 § 7.5).

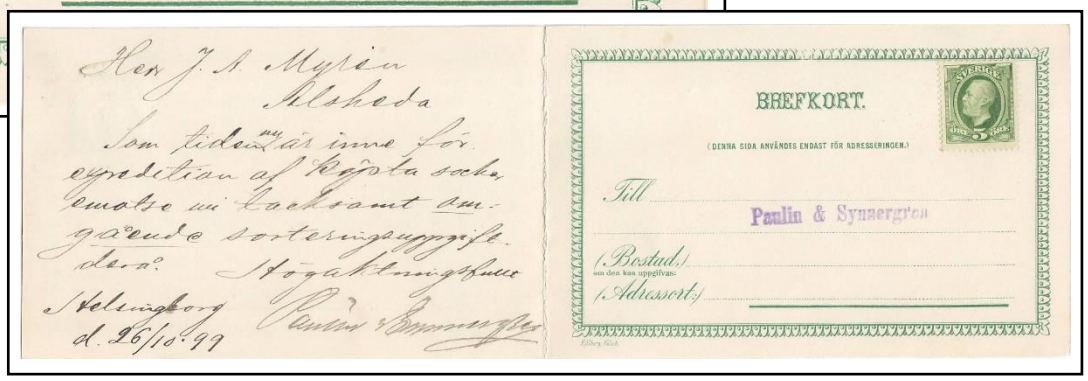

✉ **Svarsdelen frankerades av avsändaren,** helt enligt reglerna, men har här inte blivit använd.

Kopia av baksidan (uppvikt)

Inrikes brevkort, porto 5 öre

Oskarshamn
18/8 1901

Eftersänt till Tyskland

Helvi 22/8 1901

Trelleborg-Sassnitz
25/8 1901

Stolpmünde
26/8 1901

Lösenbelagt med 5 pfennig (enkelt felande porto)

§§ **Lösen vid eftersändning.** När kortet eftersändes utrikes var det underfrankerat med 5 öre och har därför lösenbelagts. T-stämpeln anger lösen och 6¼ det saknade portot i franska centimes. Om lösenbeläggning berodde på eftersändning och kortet varit korrekt frankerat för den ursprungliga adressorten var lösen, enligt en särskild internationell regel, **enkelt felande porto** (Världspostkonventionen 1897, expeditionsreglementet, XXV.2.2). Före oktober 1907, då man gick över till att notera lösenbelopp istället för felande porto, verkar posten ofta ha missat detta. Men tyska posten hade ögonen med sig och tog endast ut 5 pfennig i lösen, enligt anteckning i blåkrita.

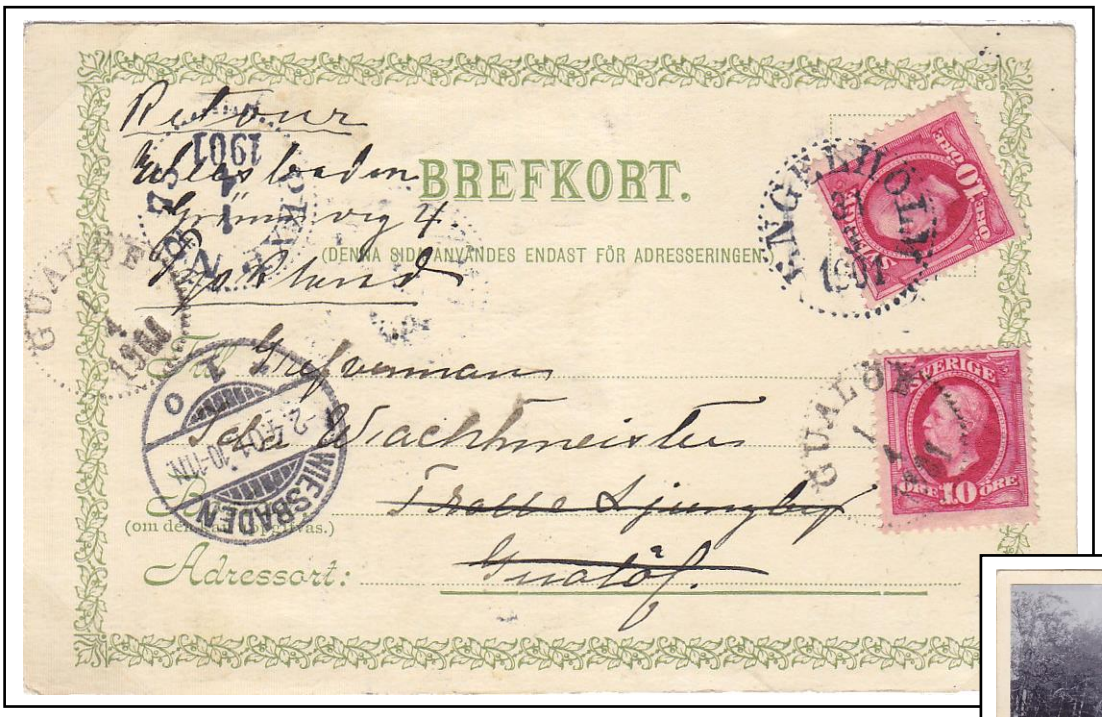

Inrikes brevkort med påklistrat foto, frankerat med brevporto, 10 öre

Engelholm 31/3 1901

Gualöf 1/4 1901

Eftersänt till Tyskland och uppfrankerat till utrikes brevporto, 20 öre

Gualöf 1/4 1901

PKXP No 75 1/4 1901 (Eslöv-Malmö)

Wiesbaden 2/4 1901

Brevkort med brevporto. På brevkort var det inte tillåtet att klistra på något annat än frimärken och eventuella postala etiketter. Här har det påklistrade fotot gjort att kortet taxerats som brev. **Både avsändaren och den som eftersände kortet** har tydligen varit medvetna om denna regel, och **frankerat kortet med korrekt porto** – 10 öre för inrikes brev i 1:a viktklassen, och sedan uppfrankering till 20 öre för utrikes brev.

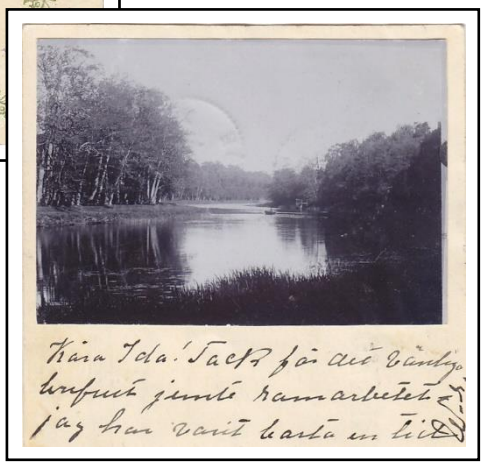

Kopia av del av kortets bildsida, med påklistrat fotografi.

Brevkort till Kiautschou, porto 10 öre • Eskilstuna 5/1 1904 – Tsingtau 2/2 1904

ⓘ **Kiautschou.** Mellan 1898 och 1914 var Kiautschou i Kina ett tyskt protektorat.

FF. En av fyra kända försändelser till Kiautschou.

Brevkort till Hawaii, porto 15 öre
Stockholm 19/12 1892 – New York 4/1 1893 – Honolulu 25/1 1893

Högre porto på grund av lång sjötransport. Världspostföreningen tillät sina medlemmar att ta ut högre porton till platser som krävde långa sjötransporter. Sverige utnyttjade denna möjlighet för vissa utomeuropeiska länder före 1895.

ⓘ **Kungariket Hawaii.** När kortet skickades från Sverige var Hawaii ett kungarike, styrt av drottning Liliuokalani. När kortet kom fram hade hon störtats i en USA-stödd kupp. Några år senare, 1898, annekterades Hawaii av USA.

FF. Enda kända försändelsen till kungariket Hawaii.

Brevkort till Uruguay utan rubriken ”Carte postale”, frankerat med 10 öres brevkortsporto

PKXP No 6 C (Göteborg-Nässjö) 9/8 1901

Trelleborg-Sassnitz 10/8 1901

Montevideo 2/9 1901

Taxerat som brev (felande porto motsvarande 12½ centimes i fransk valuta) och vid ankomst lösenbelagt med 2 centavos.

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Aktuellt om posthistoria* nr 13/2016.

§§ **Rubriken ”Carte Postale” på utrikes brevkort.** Under en kort period i augusti 1901 lösenstämplade svenska posten alla utrikes kort (förutom kort till Norge och Danmark) som inte bar texten ”Carte postale” (brevkort på franska). Det var en ovanligt sträng tillämpning av världspostföreningens regler, som ledde till protester från utländska postförvaltningar. Lösenstämplingen **upphörde därför efter några få veckor** (Cirkulär XXVIII/1901, Cirkulärbihang A nr 40/1901).

Brevkort till USA med välgörenhetsmärke, frankerat med brevkortsporto, 10 öre

Stockholm 5/2 1906

New York 19/2 1906

Brooklyn 20/2 1906

Taxerat som brev (felande porto motsvarande 12½ centimes) och vid ankomst lösenbelagt med dubbelt felande porto, 5 cents.

✉ **Egen publikation:** Artikel i *The Posthorn* nr 4/2017.

§§ **Välgörenhetsmärken.** ”Genom nådigt bref den 25 innevarande november har Kungl. Maj:t, i följd af framställning från Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos, funnit godt medgifva, att märken, som af föreningen aflämnas i postverkets frimärkesförråd, må under nedan nämnda tid genom postverkets försorg utdelas till postanstalterna och därstädes till pris af 2 öre stycket försäljas...” (Cirkulär LX, 1904)

§§ **Utrikes användning.** Brevmärken sändes ut till alla postkontor, där postpersonalen sålde dem mot provision. Enligt postcirkuläret, som utkom i december 1904, var det tillåtet att använda brevmärket på brev, korsband och paket, och dessutom – enligt särskilt beslut av generalpoststyrelsen – på inrikes brevkort. I utrikes posttrafik var det däremot inte tillåtet att klistra på välgörenhetsmärken eller liknande på brevkort. Om man gjorde det skulle kortet taxeras som **brev i första viktklassen**. Det var först med 1907 års poststadga (§ 8.4) som välgörenhetsmärken accepterades på utrikes brevkort.

Brevkort med delad adressida till New South Wales, frankerat med 20 öres brevporto

Stockholm
12/7 1905

Katoomba
14/8 1905

Ovanligt med korrekt brevporto för tidiga delade kort. Dessutom en bra destination.

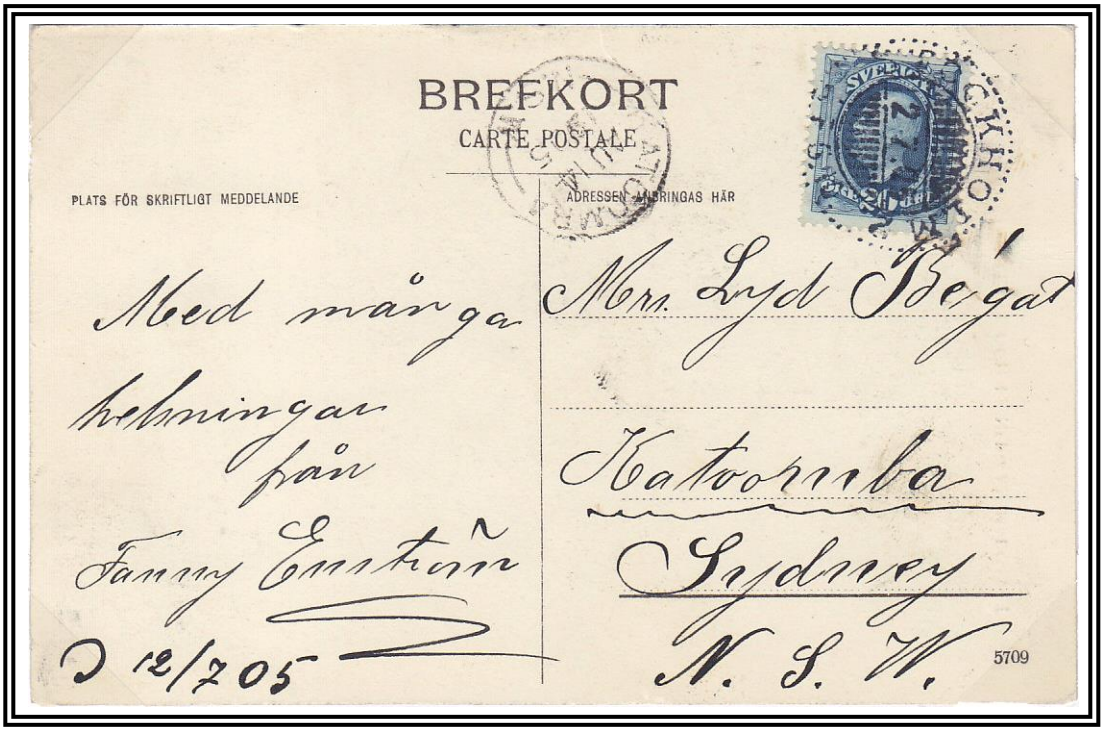

✉ **Egen publikation:**
Artikel i *The Posthorn* nr 3/2014.

§§ **Brevkort med delad adressida.** Delad adressida tilläts från och med den 1/4 1905 på brevkort som sändes inrikes samt till Norge, Frankrike, Ryssland och Tyskland. Under tiden därefter blev delade brevkort tillåtna av allt fler länder, men det var först den 1/10 1907 som de blev allmänt accepterade i internationell postutväxling, efter ett beslut av världspostkongressen i Rom 1906. I de fall delad adressida inte tilläts skulle sådana kort **taxeras som brev**.

§§ **Delade kort till Australien.** Svenska posten träffade aldrig någon överenskommelse med Australien om utväxling av delade brevkort. Men redan den 30/5 1906 fattade svenska posten ett ensidigt beslut att upphöra med lösenbeläggning av delade kort till utlandet. I början av juli 1906 beslöt också posten i Australien att inte lösenbelägga delade kort från utlandet. För kortet ovan, från juli 1905, krävdes dock brevporto.

Brevkort med delad adressida till Schweiz, frankerat med 10 öres brevkortsporto

Stockholm
30/6 1905

St. Blaise
4/7 1905

Taxerat som brev (felande porto 12½ centimes) och lösenbelagt med 25 centimes (dubbelt felande porto)

✉ **Egen publikation:**
Artikel i *The London Philatelist,* Juni 2015.

§§ **Delade kort till Schweiz** blev tillåtna enligt en bilateral överenskommelse i november 1905 (Cirkulärbihang A, nr 56/1905). Men i juni, när detta kort sändes, borde det frankerats med brevporto. Svenska lösenstämplar (T och 12½ cent., dolda under lösenmärkena) har kompletterats med en schweizisk notering om 25 centimes lösen.

§§ **Bilaterala överenskommelser.** I svenska postcirkulär (Cirkulärbihang A, Taxor) redovisas 28 bilaterala överenskommelser om delade kort vid 14 olika tillfällen mellan april 1905 och augusti 1906. Det var inte lätt för allmänheten att hålla reda på vilka länder man kunde skicka korten till.

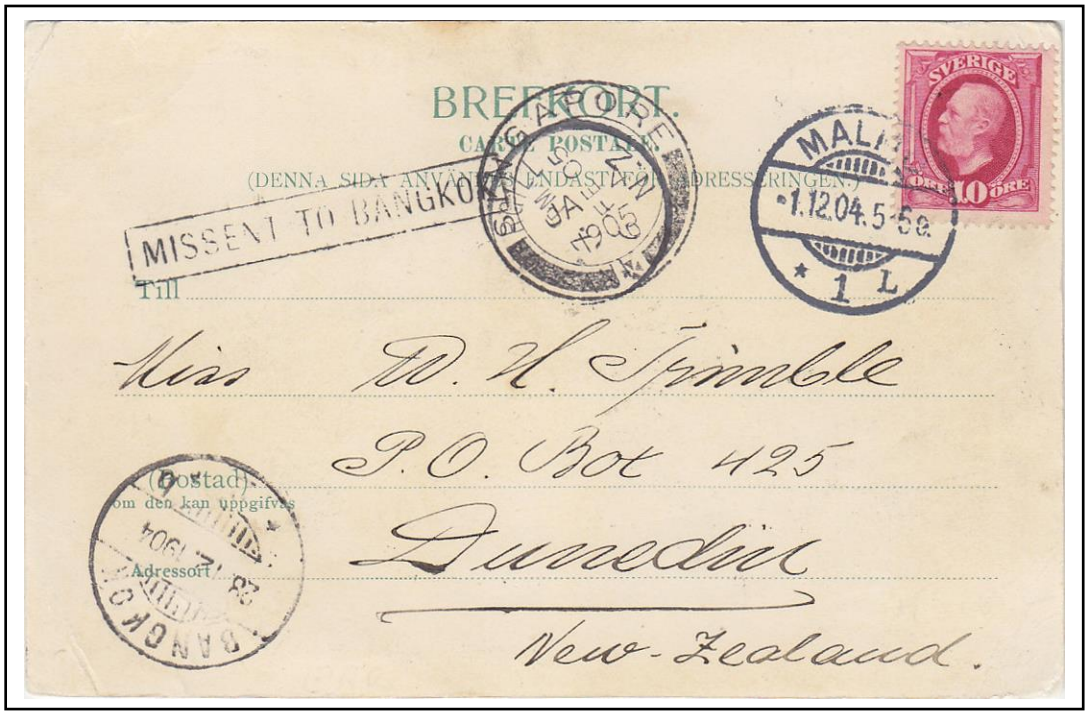

Brevkort till Nya Zeeland, porto 10 öre
Malmö 1/12 1904 – Bangkok 28/12 1904 – Missent to Bangkok –
– Singapore 4/1 1905 – Invercargill N.Z. 6/2 1905 – Dunedin

✉ **Felsänt till Siam.** Kortet blev uppenbarligen felsorterat och hamnade först i Bangkok innan det via Singapore kom fram till Nya Zeeland – efter över två månader!

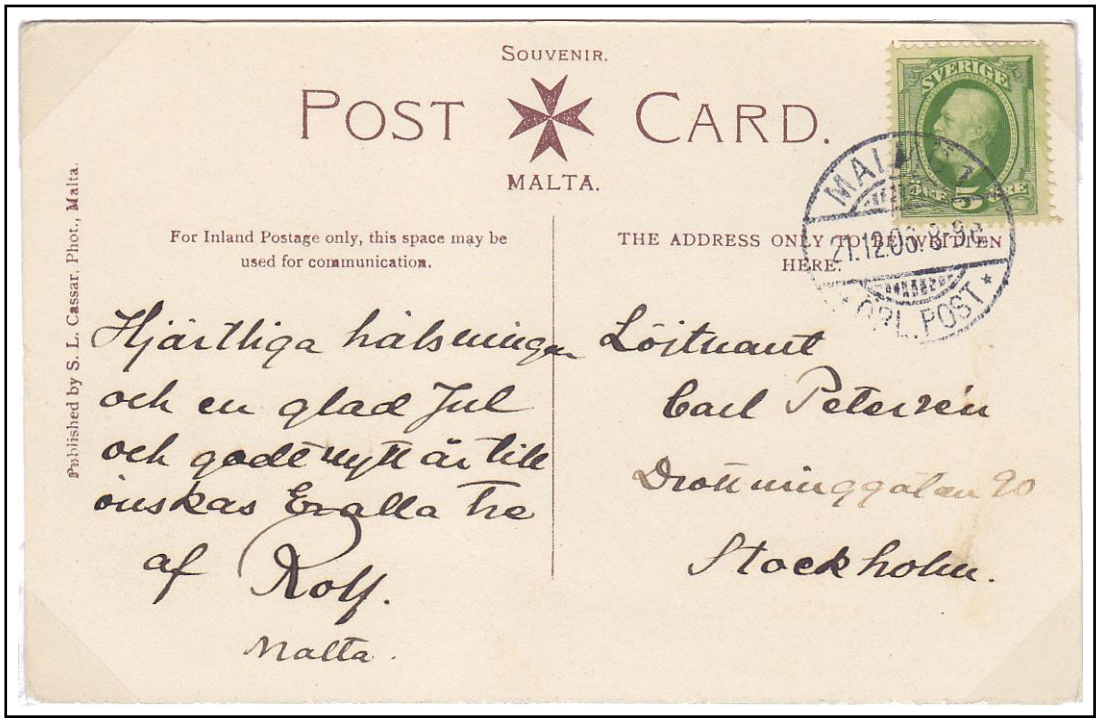

Brevkort från Malta till Sverige med örlogspost, porto 5 öre
Malta – Malmö 1 Örl.post 21/12 1906 – Stockholm

✉ **Örlogspost.** När svenska flottans fartyg var på utlandsresa sändes besättningsmännens post, enligt en internationell överenskommelse, i **sluten postsäck till Sverige** och postkontoret Malmö 1. Posten frankerades ombord med **inrikesporto**, stämplades i Malmö med en särskild stämpel för örlogspost och vidarebefordrades sedan med vanlig post. Detta kort är sänt från pansarskeppet **Dristighetens långresa i Medelhavsområdet 1906-07.**

Brevkort till Natal, porto 10 öre

Sundbyberg 25/9 1902

Point Natal 25/10 1902

Durban Natal 17/11 1902

Eftersänt till Västaustralien

Perth W. A. (?) 29/12 1902

Bunbury W.A. 30/12 1902

Eftersänt till Lourenco Marques/Mocambique

S.M.R. (Ship Mail Room) Perth W.A. 2/1 1903

Durban Natal 23/1 1903

Lourenco Marques 28/1 1903

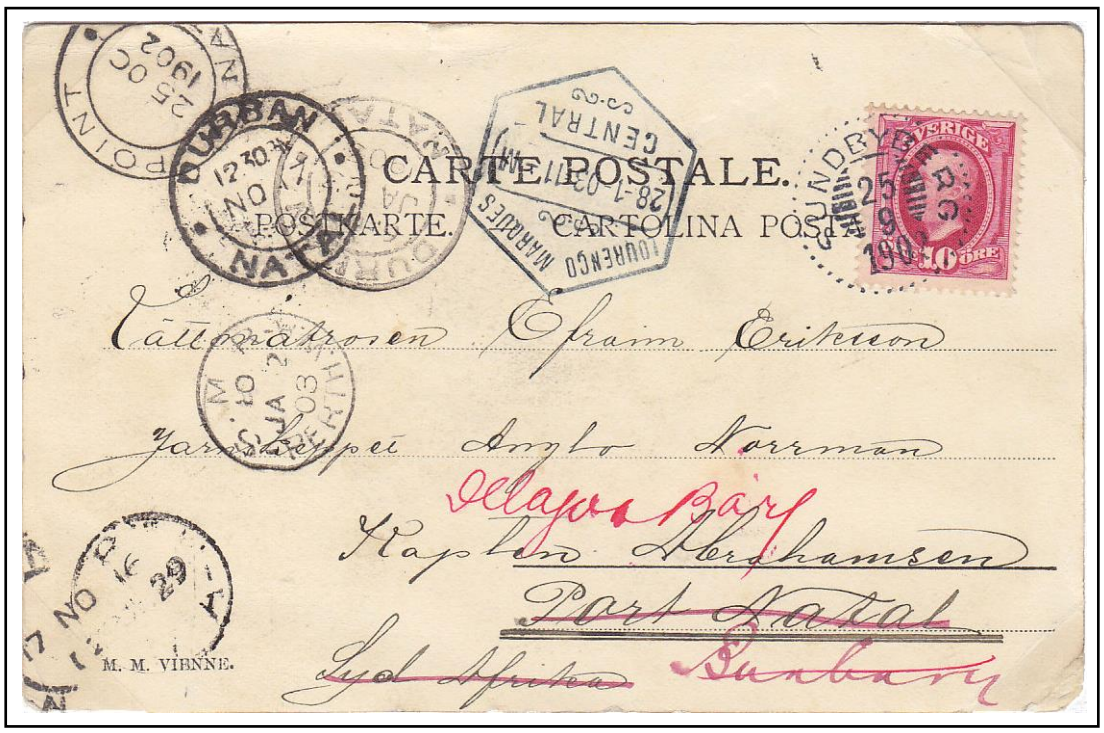

§§ **Regler för utrikes eftersändning.** Brev och brevkort kunde eftersändas utan avgift så länge eftersändningen skedde inom samma portoområde (ovan). Däremot krävdes tilläggsfrankering vid eftersändning till ett område där portot var högre (nedan) (Världspostkonventionen 1897, expeditionsreglementet, XXV.1). Om man missade att frankera upp kortet fick mottagaren betala lösen, dock bara enkelt felande porto om korrekt porto betalats för den ursprungliga destinationen (Världspostkonventionen 1897, expeditionsreglementet, XXV.2.2).

Brevkort från Norge till Sverige, porto 5 øre

Dovre 10/7 1904

Göteborg 12/7 1904

Eftersänt till Schweiz, uppfrankerat till 10 öres brevkortsporto (utanför Skandinavien)

Göteborg 12/7 1904

Rigi-Kaltbad 14/7 1904

ⓘ **Ebba Atterbom.** Kortets adressat, Ebba Atterbom, blev sedermera översättare och gjorde bl.a. år 1921 den första översättningen till svenska av **James Joyces** *A portrait of the artist as a young man.* Som tack för hjälpen dök följande rader senare upp i Joyces *Finnegan's Wake:*

At Island Bridge she met her tide. / Attabom, attabom, attabombomboom!
The Fin had a flux and his Ebba a ride. / Attabom, attabom, attabombomboom!
We're all up to the years in hues and cribies. / That's what she's done for wee! / Woe!

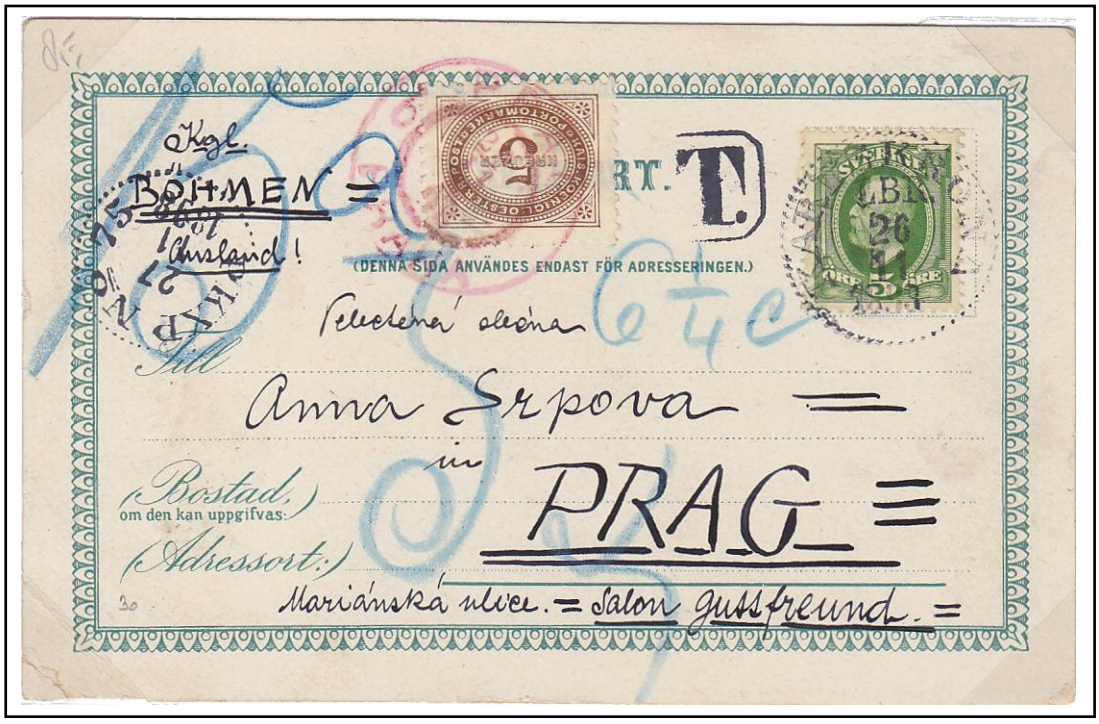

Brevkort till Österrike, porto 10 öre
Karlskrona 26/11 1898 – PKXP No 75 (Eslöv-Malmö) 27/11 1898 – Prag 29/11 1898

Frankerat med endast 5 öre. T-stämpel och notering om felande porto i fransk valuta, 6¼ centimes. Lösenbelagt med 5 kreuzer motsvarande dubbelt felande porto.

Brevkort till Belgien, porto 10 öre
Luleå 15/8 1904 – Ostende 20/8 1904

Retur till avsändaren med stämpel som anger att adressaten är okänd i Ostende
Ostende – Luleå 23/9 1904 – Gammelstad

Sänt igen till Storbritannien med nytt porto, 10 öre
Gammelstad 16/11 1904 – London

§§ **Nytt porto efter retur till avsändaren.** Om en försändelse gått i retur och sedan sändes på nytt räknades den som en ny försändelse och krävde nytt porto (Allmän poststadga 1899 § 83.1).

Svarskort från Holland till Sverige, 5 öre, uppfrankerat till 10 öres brevkortsporto
Amsterdam 16/7 1898 – Sassnitz-Trelleborg 17/7 1898 – Stockholm 18/7 1898

§§ **Tilläggsfrankering i avsändarlandet.** Kortet är svarsdelen av ett dubbelt brevkort avsett för inrikes användning. När sådana kort sändes utrikes, dit portot var högre, skulle både frågedelen och svarsdelen frankeras upp med **avsändarlandets frimärken** (Allmän poststadga 1899 § 61.2; Postboken 1908, Svarsbrefkort).

Svarskort från Sverige till Holland, 2½ cents, tilläggsfrankerat med 5 öre
PKXP No 6B (Göteborg-Nässjö) 22/1 1896 – Amsterdam 24/1 1896

§§ **Tilläggsfrankering i svarslandet.** Kortet är svarsdelen av ett dubbelt brevkort avsett för inrikes användning i Holland. Kortet borde ha frankerats upp till utrikesporto (5 cents) med holländskt frimärke av avsändaren. Men i avsaknad av sådan tilläggsfrankering accepterade posten även uppfrankering med **svarslandets frimärken.**

Jubileumsbrevkort till Danmark, frankerat med skandinaviskt brevporto, 10 öre
Stockholm 25/9 1897 – Köpenhamn V. OMB.1 27/9 1897

✉ **Jubileumsbrevkortet från 1897** var avsett för inrikes användning. Om korten trots det skickades utomlands var det oklart vilka regler som gällde. **Fyra olika tolkningar förekom:**

1. Kortets påtryckta valörstämpel (5 öre) inte var giltig som frankering utomlands och kortet uppfyllde dessutom inte formatreglerna för brevkort utan skulle taxeras som brev.
2. Kortets valörstämpel var giltig, kortet skulle taxeras som brev.
3. Kortets valörstämpel var inte giltig, men kortet accepterades som brevkort.
4. Kortets valörstämpel var giltig och kortet accepterades som brevkort.

På detta blad visas två exempel på **tolkning 1**.

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Aktuellt om posthistoria* nr 11/2012.

Jubileumsbrevkort till Frankrike, frankerat med utrikes brevporto, 20 öre
Upsala 19/9 1897 – Trelleborg-Sassnitz 20/9 1897 – Paris 22/9 1897

Jubileumsbrevkort till Bayern, uppfrankerat med 15 öre till utrikes brevporto.

Falun
5/10 1897

Nuernberg
7/10 1897

Taxerat enligt **tolkning 2**.

Jubileumsbrevkort till Belgien, frankerat med 10 öres utrikes brevkortsporto

Lund
22/11 1897

Trelleborg-Sassnitz
22/11 1897

Verviers
23/11 1897

Taxerat enligt **tolkning 3**.

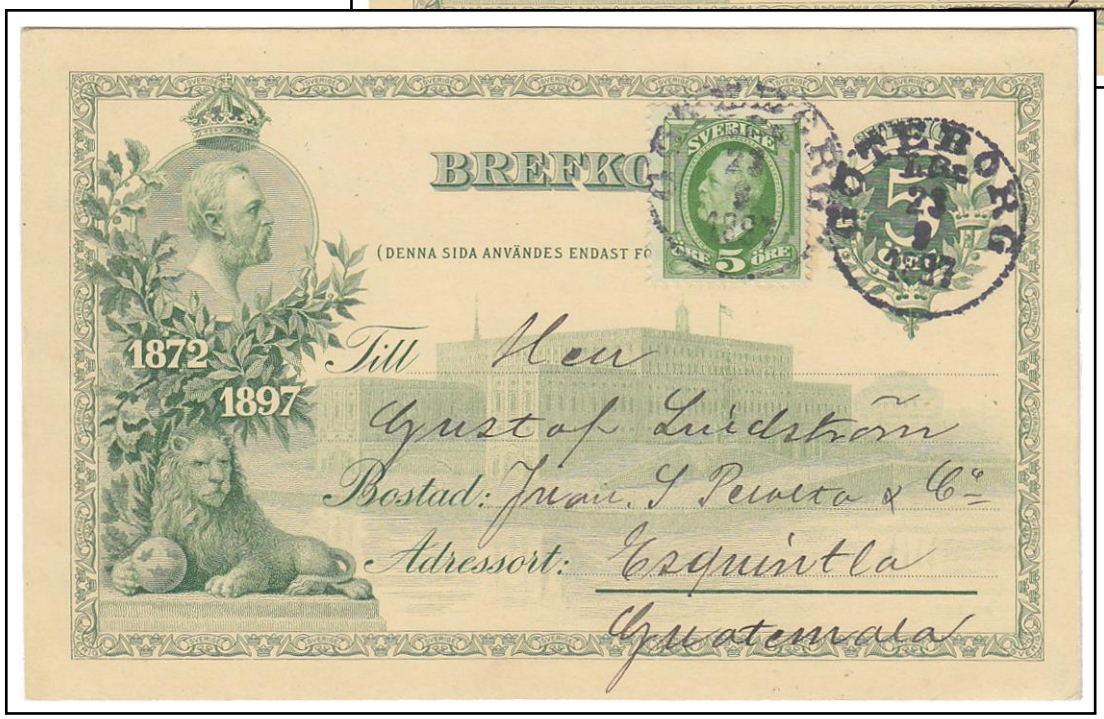

Jubileumsbrevkort till Guatemala, uppfrankerat med 5 öre till 10 öres utrikes brevkortsporto

Göteborg
23/9 1897

Recibida Direccion General (Guatemala)
21/10 1897

till Esquintla

Taxerat enligt **tolkning 4**.

✉ **Den mest liberala tolkningen** blev med tiden den vanligaste.

Jubileumsbrevkort till Kina

Posten har betraktat jubileumsbrevkortet som frankeringsgiltigt och accepterat uppfrankering med 5 öre till 10 öres utrikes brevkortsporto (**tolkning 4**).

Daterat Alingsås 9/10 1897 – PKXP No 16A 9/10 1897 (Laxå-Göteborg) –
– Trelleborg-Sassnitz 10/10 1897 – Shanghai 18/11 och 19/11 1897

Eftersänt till USA

Shanghai – Vancouver 8/3 1898 – San Francisco 12/3 1898

Misdirected, Unmailable och Dead Letter Office 2x/3 1898

Återsänt till Sverige

San Francisco – Alingsås 12/4 1898

✉ **Jorden-runt-kort.** Kortet är adresserat till postmästaren i Shanghai, med en uppmaning att skicka kortet vidare via San Francisco till avsändaren(?), herr Sandberg i Alingsås. Avsikten var att få ett kort som färdats jorden runt – och det lyckades!

§§ **Förbjudet ett par år senare.** Postverken var måttligt roade av sådana lekar. Redan i 1899 års svenska poststadga kom ett uttryckligt förbud mot att skicka iväg brev och kort på onödiga omvägar:

”...försändelser försedda med viabeteckning, som uppenbarligen afser att få dem befordrade, för egendomlighets skull, å omvägar, såsom rundt kring jorden eller annorledes, och åter till afgångslandet eller afgångsorten, varda, utan afseende å viabeteckningen, ofördröjligen på snabbaste väg tillställda sina adressater.” (Allmän poststadga 1899 § 82.1)

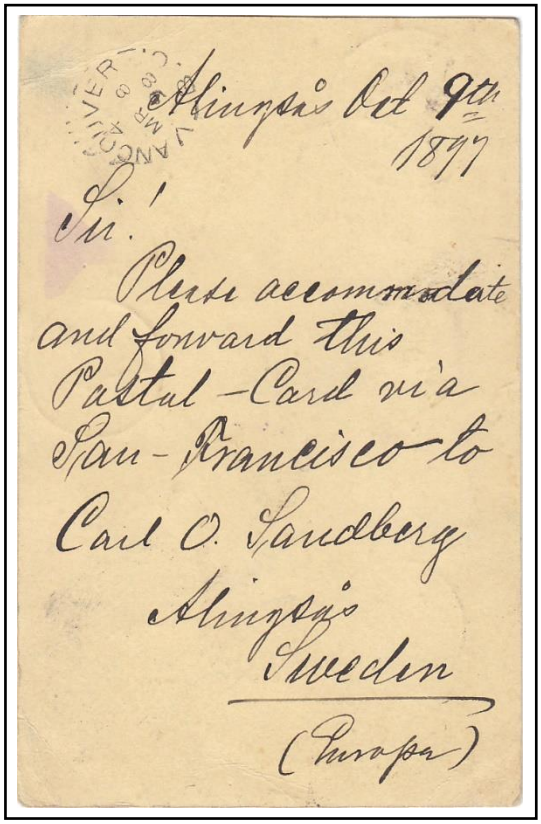

Kopia av baksidan.

3. KORSBAND

Portotabell 1892-1912				
	Lokal	Inrikes	Norge/Danmark	Övriga utlandet*
Trycksaker	2 öre per 50 gram	4 öre per 50 gram	5 öre per 50 gram	5 öre per 50 gram
Tidningar	1 öre per 50 gram, minst 2 öre	1 öre per 50 gram, minst 4 öre	Samma som trycksaksportot	Samma som trycksaksportot
Affärshandlingar	2 öre per 50 gram, minst 5 öre	4 öre per 50 gram, minst 10 öre	5 öre per 50 gram, minst 10 öre	5 öre per 50 gram, minst 20 öre
Varuprov	2 öre per 50 gram, minst 4 öre	4 öre per 50 gram, minst 8 öre	5 öre per 50 gram, minst 10 öre	5 öre per 50 gram, minst 10 öre

* I början av perioden gällde högre porton för vissa utomeuropeiska länder.

§§ **Korsband.** Poststadgan skilde vid denna tid mellan tre typer av korsbandsförsändelser – trycksaker, affärshandlingar och varuprov. I den inrikes posttrafiken fanns också ett särskilt porto för tidningar för vilka prenumerationen inte förmedlades av posten. För varje typ av korsband gällde särskilda regler, ofta ganska detaljerade, för format och innehåll (Allmän poststadga 1892 § 7-11).

Inrikes affärshandlingar, vikt upp till 100 gram, porto 10 öre
Lillkyrka 28/8 1907 – Uppsala 29/8 1907 – Dalboda

§§ **Affärshandlingar.** ”Som affärshandlingar anses alla de handlingar och dokument, helt och hållet eller delvis skrifna eller ritade för hand, hvilka icke hafva egenskapen af verklig och personlig skriftvexling...” (Allmän poststadga 1899 § 9.1).

Portot för affärshandlingar var detsamma som trycksaksportot, med den begränsningen att minsta portot var detsamma som för ett brev i första viktklassen. Men medan viktgränsen för inrikes brev med 10-öresporto i augusti 1907 var 15 gram, kunde affärshandlingar för samma porto väga upp till 100 gram.

Lokal trycksak, 1:a viktklassen (högst 50 gram), porto 2 öre
Stockholm 22/12 1893

§§ **Handskriven text i korsband.** Kuvertet innehåller ett tryckt reklambrev med handskriven signatur, en tryckt beställningssedel och ett frankerat svarskuvert med förtryckt adress. Grundregeln var att trycksaker skulle vara tryckta, men i vissa undantagsfall tilläts handskrift. Ett undantag var **avsändarens namnteckning** (Allmän poststadga 1892 § 8.4c).

§§ **Frimärken i korsband.** Däremot är det tveksamt om det frankerade svarskuvertet var i enlighet med reglerna. I 1892 års poststadga (§ 8.2) sägs att: ”Från portonedsättning [dvs. trycksaksporto] äro uteslutna frimärken eller frankostämplar, vare sig de äro makulerade eller ej, äfvensom hvarje genom tryck frambragt representativ af ett penningevärde.” Trycksaksförsändelser som innehöll frimärken skulle, om de upptäcktes, skickas i **retur till avsändaren**.

Inrikes trycksak, 1:a viktklassen (högst 50 gram), porto 4 öre
Stockholm 13/3 1901 – Albano

§§ **Ur breflåda.** I brevpostreglementet 1900 (§ 12.4) infördes en regel att försändelser som postats i brevlåda skulle märkas så att de kunde skiljas från post som lämnats in på postkontoret – genom L br (lådbref) i ortstämpeln eller genom särskild stämpel "Ur breflåda".

ⓘ **Sveriges Filatelist-Förening.** Kortet är en kallelse till Sveriges Filatelist-Förenings möte på Hotell Rydberg. Efter mötet var det "klubbafton med damer". Avgift: 7 kr för herre och 5,50 för dam. Klädsel: högtidsdräkt med svart halsduk.

Växtbiologiska iakttagelser, frankerade som **inrikes trycksak i 1:a viktklassen** (högst 50 gram), porto 4 öre, men **taxerade som brev**, porto 10 öre, **pga. handskrivna noteringar** • Hakkasbyn 26/12 1896 – Luleå 27/12 1896

§§ **Växtbiologiska iakttagelser.** Kemisk-växtbiologiska anstalten i Luleå hade observatörer som skickade in "Iakttagelser angående växternas lif och lifsyttringar". Dessa iakttagelser fick sändas ofrankerade (Allmän poststadga 1899 § 54.1i).

§§ **Lösenpost till Kemisk-växtbiologiska anstalten.** Anstalten behövde bara betala enkelt felande porto för de insända rapporterna (Allmän poststadga 1899 § 65.7). Rapporten är frankerad som trycksak men taxerad som brev (porto 10 öre). Lösenbeloppet blev därför 6 öre.

Inrikes trycksak (banderoll), 2:a viktklassen (50-100 gram), porto 8 öre
Lund 17/8 1910 – Helsingborg

§§ Märkning av trycksaker. Om det inte tydligt framgick att en försändelse var en trycksak skulle den märkas med **"Trycksaker"** (ovan), alternativt **ett kors** (nästa blad) eller kryss (Allmän poststadga 1907 § 14.6).

Inrikes trycksak (framsida), 11:e viktklassen (500-550 gram), porto 44 öre
Bofors 5/12 1894 – Strömstad

Lokal trycksak, 1:a viktklassen (högst 50 gram), porto 2 öre

Stockholm
2/11 1905

(Ank.stämplad samma dag)

Eftersänd inrikes som brev i 2:a viktklassen (16-125 gram), porto 20 öre

Stockholm
3/11 1905

Örebro
4/11 1905

Eftersänd som brev. Vid eftersändningen har kuvertet klistrats igen, och därmed ändrat karaktär från lokal trycksak till inrikes brev. Då krävdes ett **nytt porto**, uppenbarligen för andra viktklassen, över 15 gram (ex. Billgren).

Lokal trycksak, 1:a viktklassen (högst 50 gram), porto 2 öre

Uppsala 17/9 1909

Eftersänd till Tyskland, porto 5 öre

Uppsala 18/9 1909

till Schweinfurt

§§ **Eftersändning av korsband.** Vid eftersändning frankerades kortet med nytt porto. För andra brevpostförsändelser hade det räckt med skillnaden mellan lokal- och utrikesporto, men för korsband utgick **nytt porto vid eftersändning om försändelsen först delats ut** till den angivna adressen (Allmän poststadga 1907 § 111.3). Stämpeln UPPSALA Lbr (Lådbref) visar att kortet delats ut och sedan postats igen i en brevlåda.

Inrikes trycksak, 1:a viktklassen (högst 50 gram), porto 4 öre

Malmö 11/2 1899

Lund 11/2 1899

Eftersänd till Danmark, porto 5 öre

till Köpenhamn

Korsbandsporton till Danmark var desamma som till övriga utlandet – till skillnad från brev- och brevkortsportona.

§§ **Eftersändning av korsband.** Om eftersändning begärts vid postkontoret, så att korsbandet aldrig delats ut till den ursprungliga adressen, behövdes **inget nytt porto** (Allmän poststadga 1892 § 57). Däremot var trycksaksportot till Danmark högre än inrikesportot, så kuvertet har fått en svensk T-stämpel och notering "1 öre" för felande porto.

§§ **Korrekt lösenbelopp på endast 1 øre.** I Danmark har ett lösenbelopp på 1 øre markerats med rödkrita. Eftersom trycksaken hade rätt porto för den ursprungliga destinationen, och blev underfrankerad först i samband med utrikes eftersändning, var lösenbeloppet enligt Världspostföreningens regler bara **enkelt felande porto** (Världspostkonventionen 1897, expeditionsreglementet, XXV.2.2).

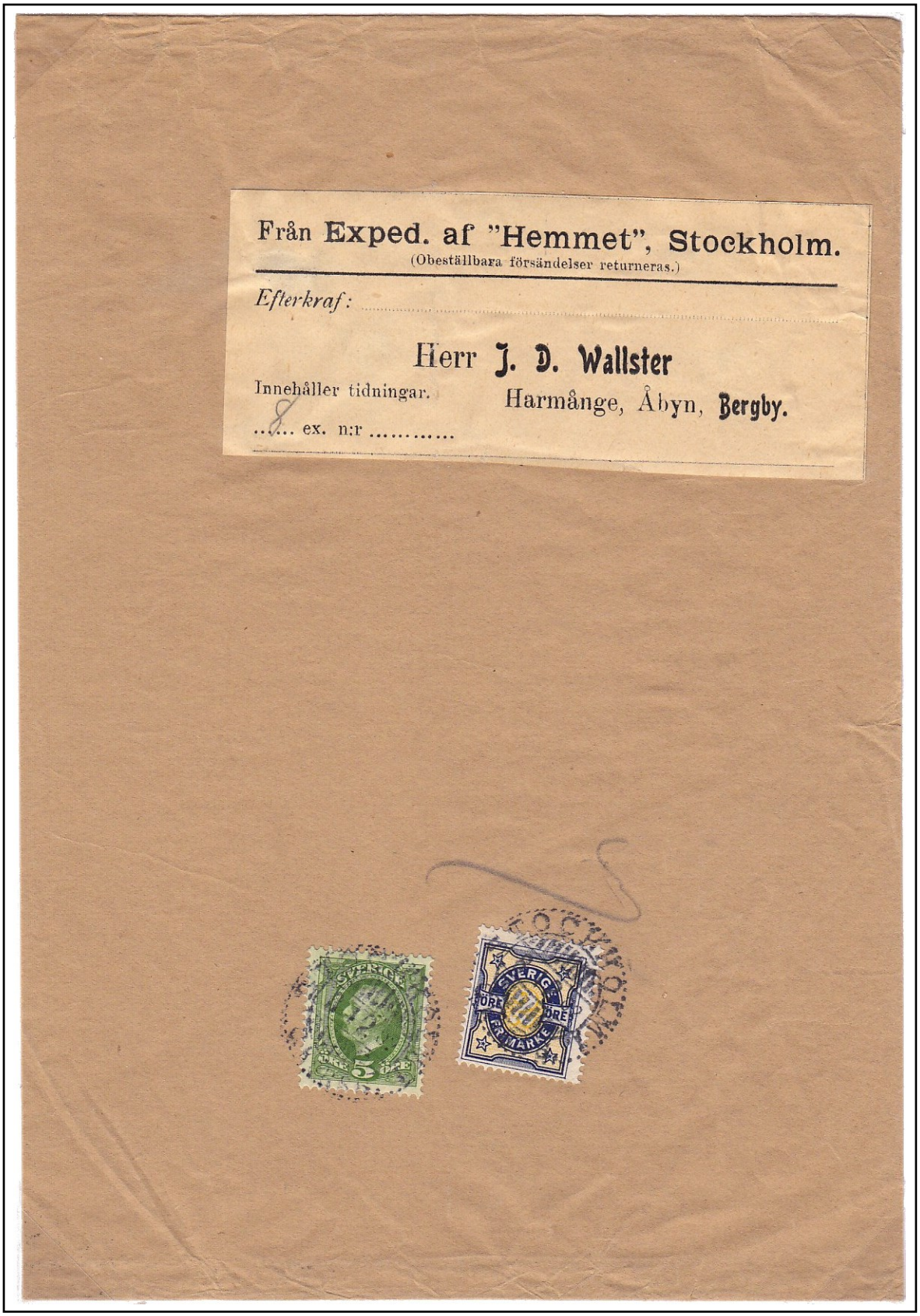

Inrikes tidningskorsband (banderoll), vikt 300-350 gram, porto 7 öre
Stockholm 8/12 1902 – Bergby

Tidningskorsband. Portot för tidningskorsband, det vill säga tidningar som inte var post-abonnerade, var 1 öre per 50 gram, men med ett lägsta porto på 4 öre för inrikes försändelser (motsvarande det lägsta inrikes trycksaksportot).

FF. Enda registrerade inrikes tidningskorsbandet från Oscarsperioden.
Ytterligare ett fåtal är kända av utställaren.

Lokalt varuprov, upp till 100 gram, porto 4 öre
Stockholm 19/10 1907

Portot för varuprover var detsamma som för trycksaker, med begränsningen att lägsta portot var 4 öre för lokala och 8 öre för inrikes varuprov.

FF. En av två kända lokala varuprovsförsändelser.

§§ Varuprov "...få icke ega något handelsvärde eller ... hafva någon annan handskrifven påteckning än afsändarens namn eller firma, mottagarens adress, ett fabriks- eller handelsmärke, nummer, pris samt uppgifter rörande vigt, mått och omfång äfvensom beträffande den qvantitet som finnes tillgänglig, eller sådana uppgifter som äro nödvändiga för att avgöra, hvarifrån varan förskrifver sig och dess beskaffenhet" (Allmän poststadga 1899 § 10.1).

§§ Märkning av varuprover. Försändelser med varuprover skulle vara märkta med ***Varuprof*** (ovan) eller ***Prof utan värde*** (nedan). (Allmän poststadga 1899 § 10.2)

Inrikes varuprov, upp till 100 gram, porto 8 öre
Eskilstuna 9/1 1901 – Härnösand

Trycksak till Bulgarien, 1:a viktklassen (högst 50 gram), porto 5 öre
Stockholm 5/12 1901 – Philippople 26/11 [9/12] 1901

§§ **Brevkort kunde sändas för trycksaksporto** om de innehöll korta handskrivna hälsningar om högst fem ord och ordet **Brefkort** ”gjorts oläsligt” och ersatts med ordet **Trycksak** (Cirkulär nr XXVIII/1900). Här har avsändaren använt frimärkena för att göra rubriken ”Brefkort” oläslig, och använt den franska termen för trycksak, **Imprimé**.

FF. Enda kända trycksaken till Bulgarien. Totalt färre än 10 kända försändelser till Bulgarien.

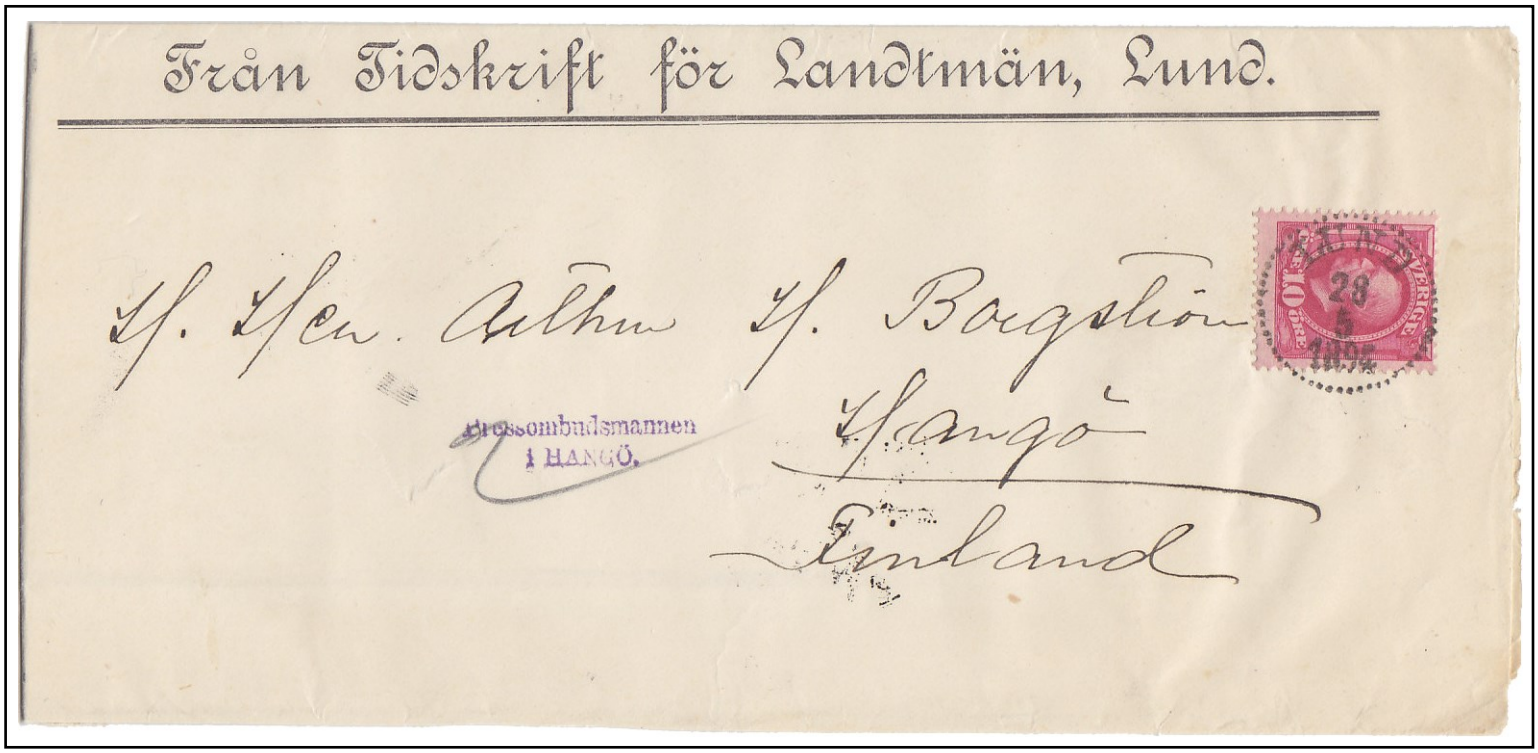

Trycksak till Finland, 2:a viktklassen (50-100 gram), porto 10 öre
Lund 28/5 1894 – Hangö 30/5 1894 och **Pressombudsmannen i HANGÖ**

✉ **Finsk censur.** Mellan 1893 och 1905 censurerades trycksaker som ankom till Finland från utlandet. Anledningen var rädsla för antirysk propaganda. Censuren sköttes av de lokala ”pressombudsmän” som ansvarade för den inrikes tidningscensuren. På ett tiotal orter användes särskilda censurstämplar.

Trycksak till Frankrike, 3:e viktklassen (100-150 gram), porto 15 öre
Uppsala 10/1 1898 – Nîmes 12/1 1898

✉ **Trycksak eller tidningskorsband?** Försändelserna på detta blad, och den nedre på föregående blad, kan ha innehållit antingen tidningar eller andra trycksaker. Utrikes fanns inget särskilt porto för tidningskorsband.

Tjänstetrycksak till Norge (del av omslaget), 33:e viktklassen (1600-1650 gram), porto 165 öre
Stockholm 11/11 1893 – Tromsö

§§ **Tjänstepost till utlandet** frankerades normalt med **vanliga frimärken**, även om tjänstefrimärken faktiskt var tillåtna just till Norge (Allmän poststadga 1892 § 134, § 37).

Slöseri! Vetenskapsakademien var lite slösaktig med allmänna medel. Om de skickat försändelsen som paket istället för som korsband hade de kommit undan med 120 öre i porto.

Affärshandlingar till Österrike, vikt upp till 200 gram, porto 20 öre

Göteborg 20/12 1905

Wien 2X/12 1905

Minimiporto för utrikes affärshandlingar. Även utrikes var det minsta portot detsamma som för ett brev i första viktklass. Men 20 öres brevporto motsvarade fyra viktklassers korsbandsporto, det vill säga upp till 200 gram.

Affärshandlingar till Norge (vikt del av omslag), vikt 1,75-1,8 kg, porto 180 öre

Stockholm 14/9 1898

till Tromsö

FF. Högsta kända porto för utrikes affärshandlingar (ej registrerat)

Affärshandlingar till USA, vikt upp till 200 gram, porto 20 öre
Stockholm 27/11 1909 – New York 9/12 1909
Lösenmärken (3+5 cents) på baksidan stämplade New York 10/12 1909

Felfrankerat som trycksak. Minimiportot för utrikes affärshandlingar var 20 öre, men avsändaren har av misstag frankerat med 5 öre utrikes trycksaksporto. Försändelsen har därför lösenbelagts. T-stämpel och anteckning 37½ anger lösenbelopp, motsvarande dubbelt felande porto, i franska centimes. Vid ankomst har lösenbeloppet räknats om till 8 amerikanska cents.

§§ Ändrade lösenregler. I oktober 1907 ändrades de internationella lösenreglerna, så att det belopp som i avsändarlandet noterades på försändelsen var lösenbeloppet, inte som tidigare det felande portot (Världspostkonventionen 1906, expeditionsreglementet, XI.1).

Kopia från baksidan.

Varuprov till Danmark, vikt 100-150 gram, porto 15 öre
Helsingborg 18/3 1899 – Kjøbenhavn 19/3 1899

§§ **Varuprov** skulle skickas "inlagda i påsar, askar eller rörliga omslag, på sådant sätt att de lätteligen kunna undersökas." (Allmän poststadga, 1892 § 10.1). Här har en särskild varuprovspåse använts, med förtryckt text ***Prof utan värde***. Påsen har innehållit pilsenermalt.

FF. Enda registrerade utrikes varuprovet med 15-öresporto.
Totalt åtta registrerade utrikes varuprovsförsändelser.

"Prinsess-kort" till Finland, frankerat med 5 öre trycksaksporto
Stockholm 31/12 1904 – Mariehamn 2/1 1905

Lösenbelagt som brev. På bildsidan har avsändaren skrivit *Godt nytt år önskas af Ellen Eriksson Sthlm 30/12 1904*. Svenska posten har accepterat denna hälsning för trycksaksporto, men på Åland har kortet lösenbelagts. På grund av kortets format har det taxerats som brev (inte brevkort), och lösenbelagts med 40 penni, motsvarande dubbla skillnaden mellan utrikes trycksaks- och brevporto.

4. PAKET

Portotabell 1892-1912

Vikt kg (högst)	Inrikes paket fr.o.m. (1/1 1880)	1/7 1896	1/7 1905	Mellanrikspaket till Norge och Danmark fr.o.m. (1/10 1881)	1/5 1896	1/10 1896
0,5	30	30		30	30	30
1,0	50	50	30	60	60	60
1,5	90	75		90	90	90
2,0	120					
2,5	150					
3,0	180	100	50	120		
3,5	210			150		
4,0	240			180		
4,5	270			210		
5,0	300	150	75	240	120	120
5,5	330	165	90	270	270	165
6,0	360	180	105	300	300	180
Ytterl. 0,5	30	15	15	30	30	15

Tilläggsavgift för skrymmande paket: 50% av grundportot
(40 % i vissa viktklasser till Norge/Danmark)

Portona för paket till övriga utlandet varierade från land till land (och ibland också beroende på befordringsväg). Paket sändes normalt som postpaket eller tariffpaket. Postpaket hade fasta viktklasser på i regel 3 eller 5 kilo och portot utgjordes av 36 öre per land som paketet passerade (inklusive avsändar- och mottagarland) samt vissa tilläggsavgifter. Tyngre paket sändes som tariffpaket där portot var summan av de inrikes paketportona, för ett paket i den aktuella viktklassen, för de länder som paketet passerade.

Inrikes paket, vikt ½ kg
(högst 1 kg),
porto 30 öre

Skifarp
19/10 1911

Snogeröd
20/10 1911

✉ **De stora nummeretiketterna** var avsedda för paketet, men sattes ibland av misstag på adresskortet.

Inrikes paket, vikt 5 kg, porto 300 öre
Stockholm 11/4 och 12/4 1894 – Skellefteå 15/4 1894

§§ **Paketadresskort.** Paket skulle åtföljas av ett adresskort ”derå angifvas adressatens namn och vistelseort samt det paketet åsatta märke” (Allmän poststadga, 1892 § 13.1). På adresskortet redovisades också portot med stämplade frimärken.

✉ **Inlämningsnummer.** I början av 1890-talet noterades paketets inlämningsnummer för hand på adresskortet (här nummer 382 i blåkrita). År 1895 infördes mer allmänt tryckta nummeretiketter, så kallade ”nummerskyltar”.

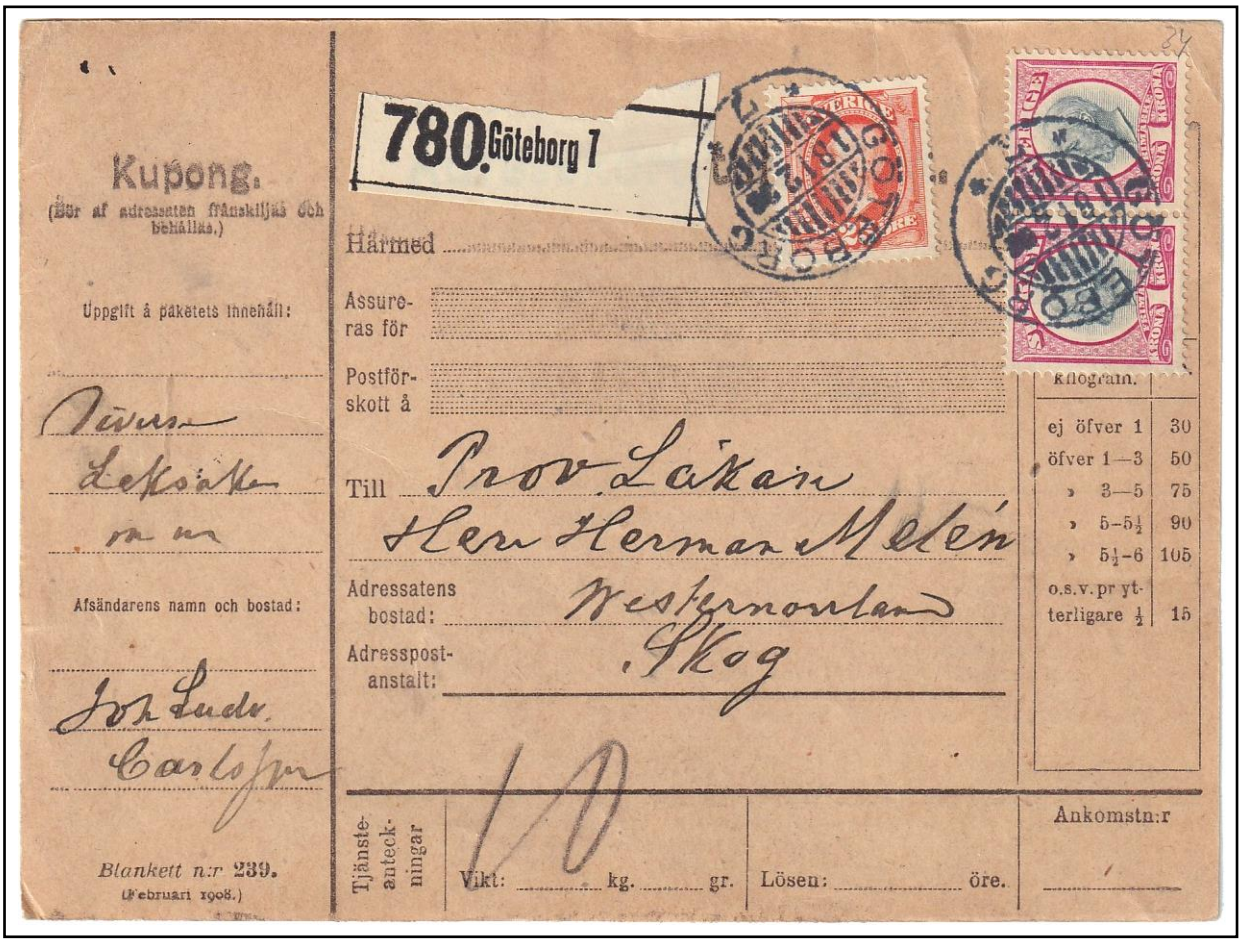
780. Göteborg 7
Kupong.
(Bör af adressaten frånskiljas och behållas.)
Uppgift å paketets innehåll:
Afsändarens namn och bostad:
Blankett n:r 239.
(Februari 1908.)
Härmed
Assureras för
Postförskott å
Till Prov. Läkare Herr Herman Melén
Adressatens bostad: Westernorrland
Adresspostanstalt: Skog
Kilogram.
ej öfver 1 30
öfver 1—3 50
» 3—5 75
» 5—5½ 90
» 5½—6 105
o.s.v. pr ytterligare ½ 15
Tjänsteanteckningar
Vikt: kg. gr.
Lösen: öre.
Ankomstn:r

Inrikes paket, vikt 10 kg, porto 225 öre • Göteborg 18/12 1908 – Skog

Inrikes paket, vikt ½ kg
(högst 1 kg), porto 30 öre

Göteborg 6/2 1911

Stockholm 7/2 1911

Eftersänt från Stockholm till Orsa

Stockholm 7/2 1911

Orsa 8/2 1911

§§ **Eftersändning av paket.** Vid eftersändning av paket uttogs ett **nytt porto** (Allmän poststadga 1907 § 68.5). Här har den person som eftersände paketet betalat, så adresskortet har frankerats upp med ytterligare 30 öre i samband med eftersändningen.

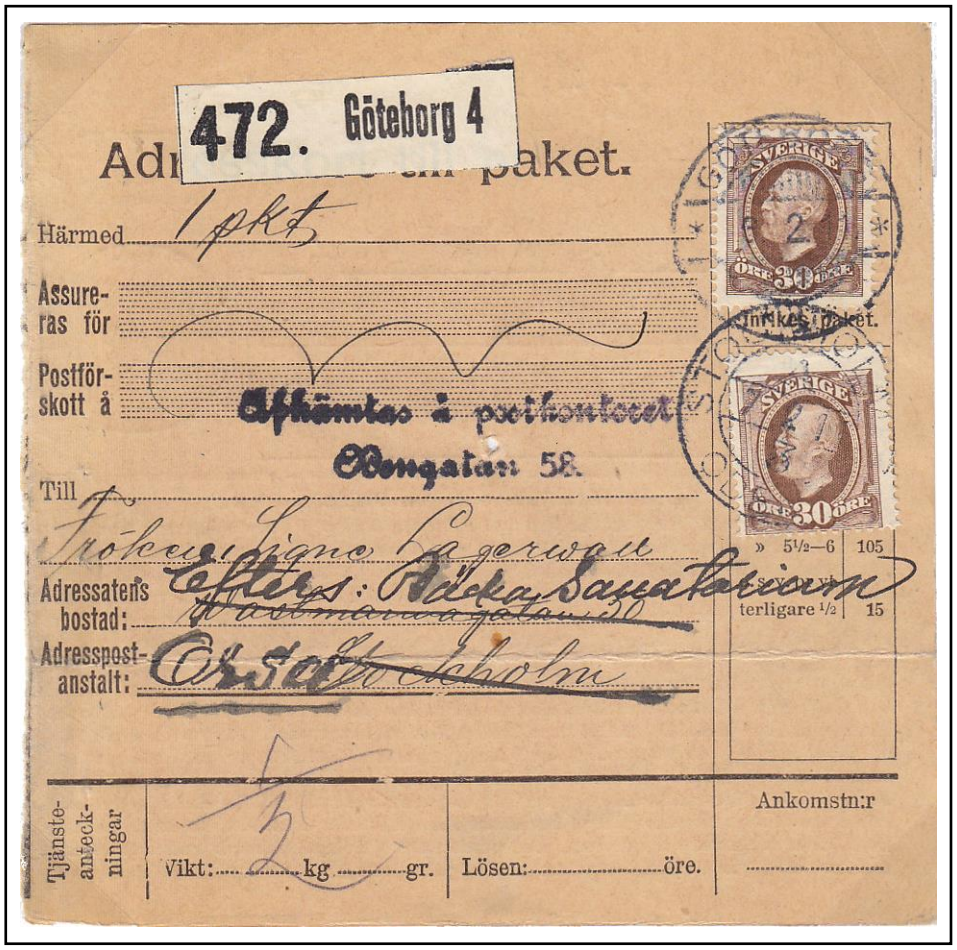
472. Göteborg 4
Adressatens paket.
Härmed 1 pkt
Assureras för
Postförskott å
Afhämtas i posthuset
Östergatan 58.
Till Fröken Signe Lagerwall
Adressatens bostad: ~~Westmanna gatan 11~~
Adresspostanstalt: ~~Orsa~~ Stockholm
Eftersändes Rådeka Sanatorium
Inrikes paket.
» 5½—6 105
terligare ½ 15
Tjänsteanteckningar
Vikt: kg gr.
Lösen: öre.
Ankomstn:r

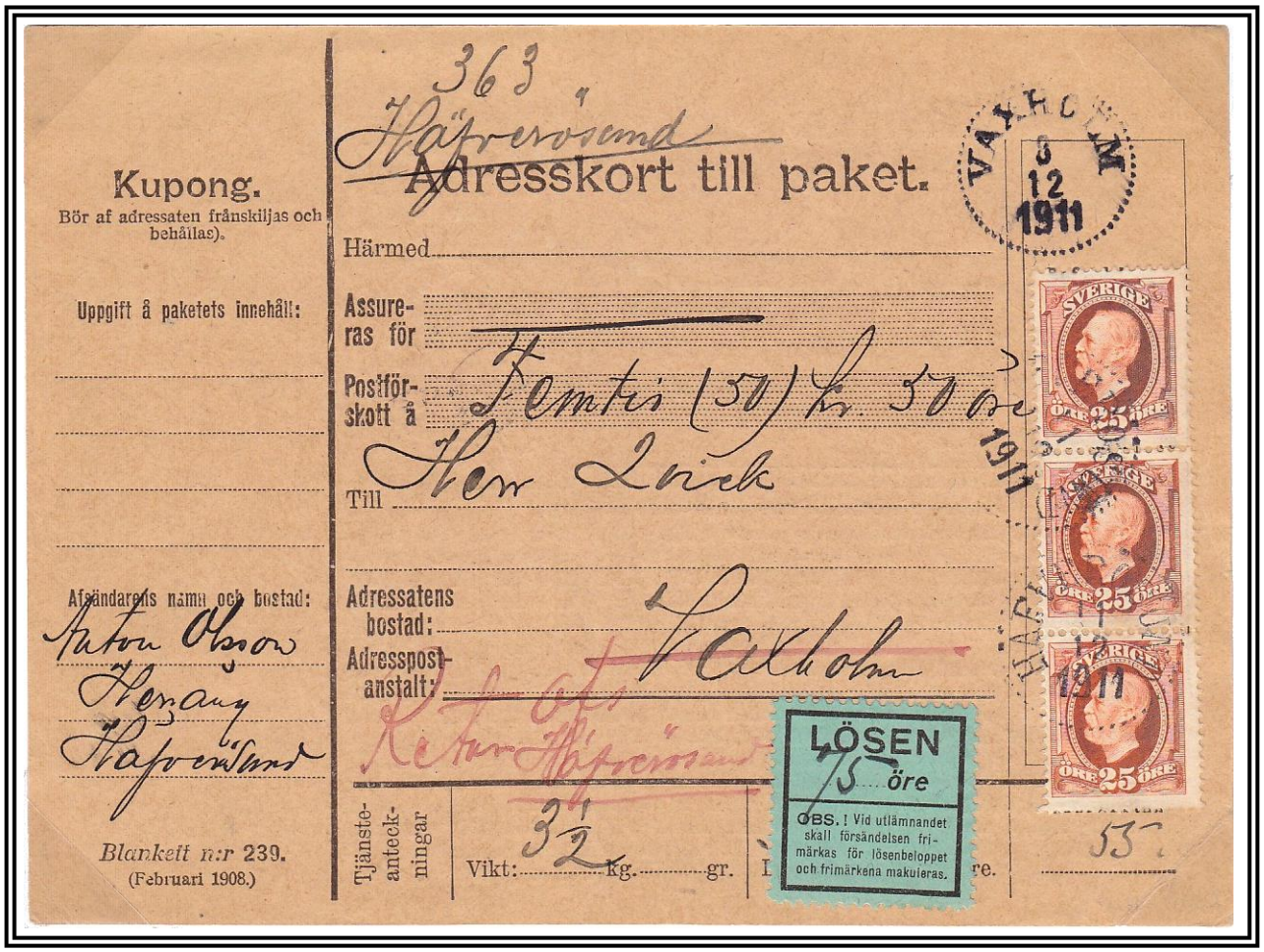

Returadresskort för inrikes paket, vikt 3½ kg, postförskott 50,50
Paketet ursprungligen skickat Häfverösund – Vaxholm och originalavin frankerad med 105 öres porto: Paketporto (3-5 kg) 75 öre, postförskott (50-100 kr) 30 öre, totalt 105 öre

Retur: Vaxholm 8/12 1911 – Häfverösund 9/12 1911
Returporto (paketporto för 3-5 kg) 75 öre

§§ **Returadresskort.** Herr Qvick i Vaxholm har inte löst ut paketet inom föreskriven tid. Då hade postkontoret i Vaxholm i uppgift att kontakta avsändaren för att fråga vad de skulle göra (Allmän poststadga 1907 § 114.1), och uppenbarligen har herr Olsson i Häfverösund velat ha tillbaka sitt paket. Eftersom paketet aviserats med det ursprungliga adresskortet fick postkontoret skriva ut ett **nytt adresskort för retursändningen**. För detta har man använt den vanliga blanketten för adresskort – en särskilt blankett för returadresskort kom några år senare (Instruktion för poststationerna 1914 § 95.5). På adresskortet har man fyllt i ursprunglig adress, avsändare och nummer på paketetiketten, och därefter strukit över adressen med rött bläck och noterat ”Retur afs. Häfverösund”.

§§ **Returlösen.** Vid eftersändning eller retur av paket utgick ett nytt paketporto (Allmän poststadga 1907 § 68.5), så i detta fall har avsändaren fått lösa ut paketet med 75 öre (däremot inget nytt postförskottstillägg). För lösen har tillämpats de regler som gällde från halvårsskiftet 1911: lösenbeloppet noterades på en grön **lösenetikett** och redovisades med vanliga frimärken som stämplades när adressaten löste ut försändelsen (Cirkulär XIX/1911).

Inrikes paket, vikt 3 kg skrymmande

Söderhamn
31/5 1911

Nora
1/6 1911

Paketporto
(1-3 kg) 50 öre
Skrymmande
tillägg 25 öre
Totalt 75 öre

FF. Ett av fem kända skrymmande inrikes paket utan annan tilläggstjänst.

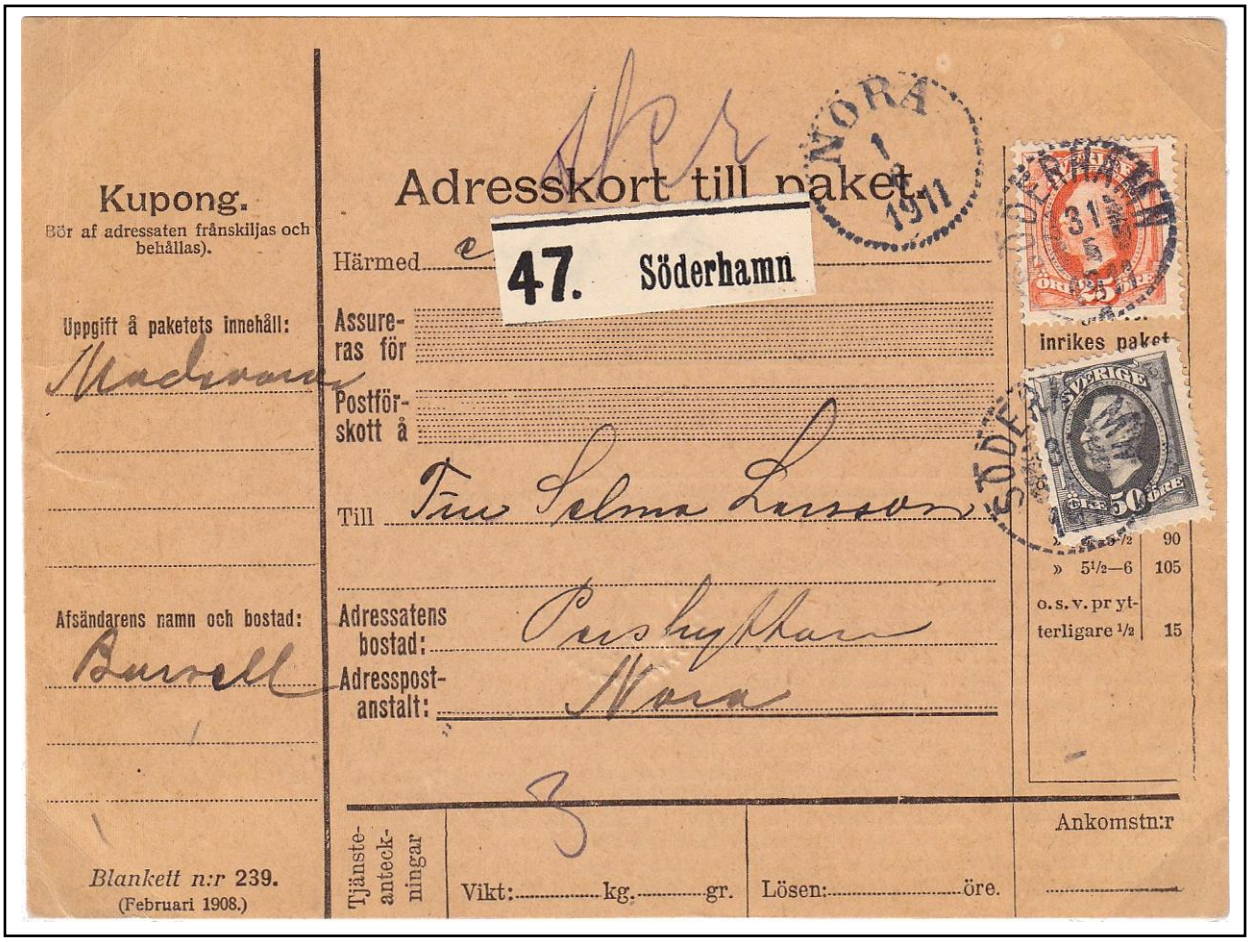

§§ **Skrymmande.** Anteckningen ”skr” visar att paketet var skrymmande, vilket medförde en tilläggsavgift på halva det ordinarie paketportot. Som skrymmande räknades paket vars längd, bredd eller höjd översteg 150 cm, men också ”paket, som i följd af sin form, sitt kubikinnehåll eller sin bräcklighet icke lätt låta sig förpackas med andra paket, eller kräfva särskilda försiktighetsmått...” (Paketposttaxan 1902, förra delen, sid. 9).

Inrikes paket, vikt 1 kg, porto 30 öre

Malmö 20/4 1909

Snogeröd 21/4 1909

§§ **På avsändarens risk.** Om postpersonalen ansåg att ett paket var alltför dåligt inslaget kunde man vägra ta emot det. Ett alternativ, för inrikes oassurerade paket, var att paketet skickades på avsändarens risk. Det skulle i så fall antecknas på adresskortet. Här har en särskild stämpel använts, med texten **”På afs. risk”** (Allmän poststadga 1907 § 16.2).

Inrikes paket (del av omslaget), vikt 1½-3 kg, porto 100 öre
Stockholm 12/11 1898 – Skellefteå 15/11 1898

§§ Frankering på paketomslaget. Enligt poststadgan skulle frimärkena placeras på adresskortet (Allmän poststadga 1892 § 38.1), men om avsändaren redan hade satt frimärken på själva paketet kunde det accepteras. I så fall gjordes en notering om detta på adresskortet. Nedan visas ett exempel på detta (infällt) – ett ofrankerat paketadresskort från Högestad till Snogeröd, utkvitterat 3/11 1906, med notering ***franco å paketet***.

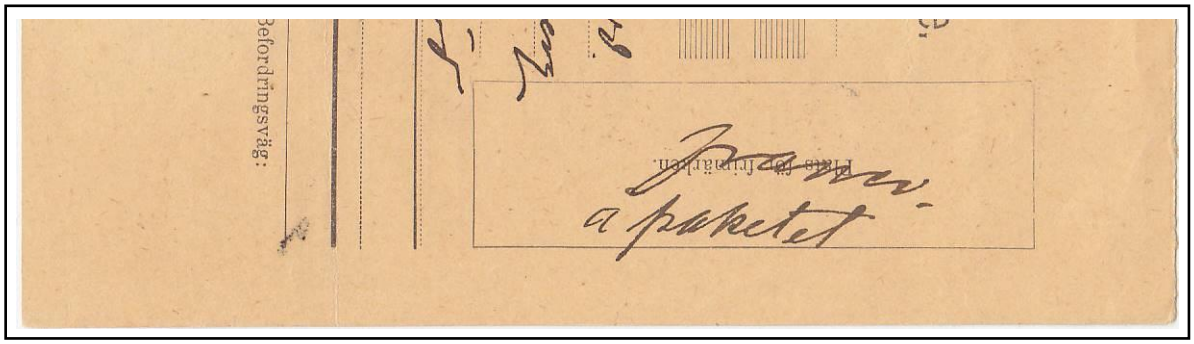

§§ Frankeringsreglerna skärptes vid införandet av 1907 års poststadga, då Generalpoststyrelsen särskilt påpekade att frimärken på paket som åtföljdes av adresskort *inte* fick tillgodoräknas som frankering. (Cirkulär XXXIV/1907)

Inrikes paket, vikt ¼ kg (högst ½ kg), porto 30 öre
Mörarp 5/10 1893 – Lund 5/10 1893

Eftersänt till Danmark och lösenbelagt med 40 öre
Lund – Malmö 6/10 1893 – Kjøbenhavn 6/10 1893

Utrikes eftersändning av paket. I samband med eftersändningen har brevet lösenbelagts med 40 öre ("Fraktafgift att erläggas af mottagaren"). När paket eftersändes utgick alltid ett **nytt porto**, och portot för paket upp till ½ kg var 30 öre även till Danmark. Vid eftersändning utomlands betraktades paketet som ofrankerat och påfördes därför också en **tilläggsavgift på 10 öre**. (För inrikes paket infördes denna tilläggsavgift först vid halvårsskiftet 1896, men för paket till Norge och Danmark gällde den även tidigare.) Anteckningen "13/27" i rödkrita anger **portodelningen**: av lösenbeloppet på 40 öre skulle 13 öre tillfalla det danska postverket och 27 öre det svenska.

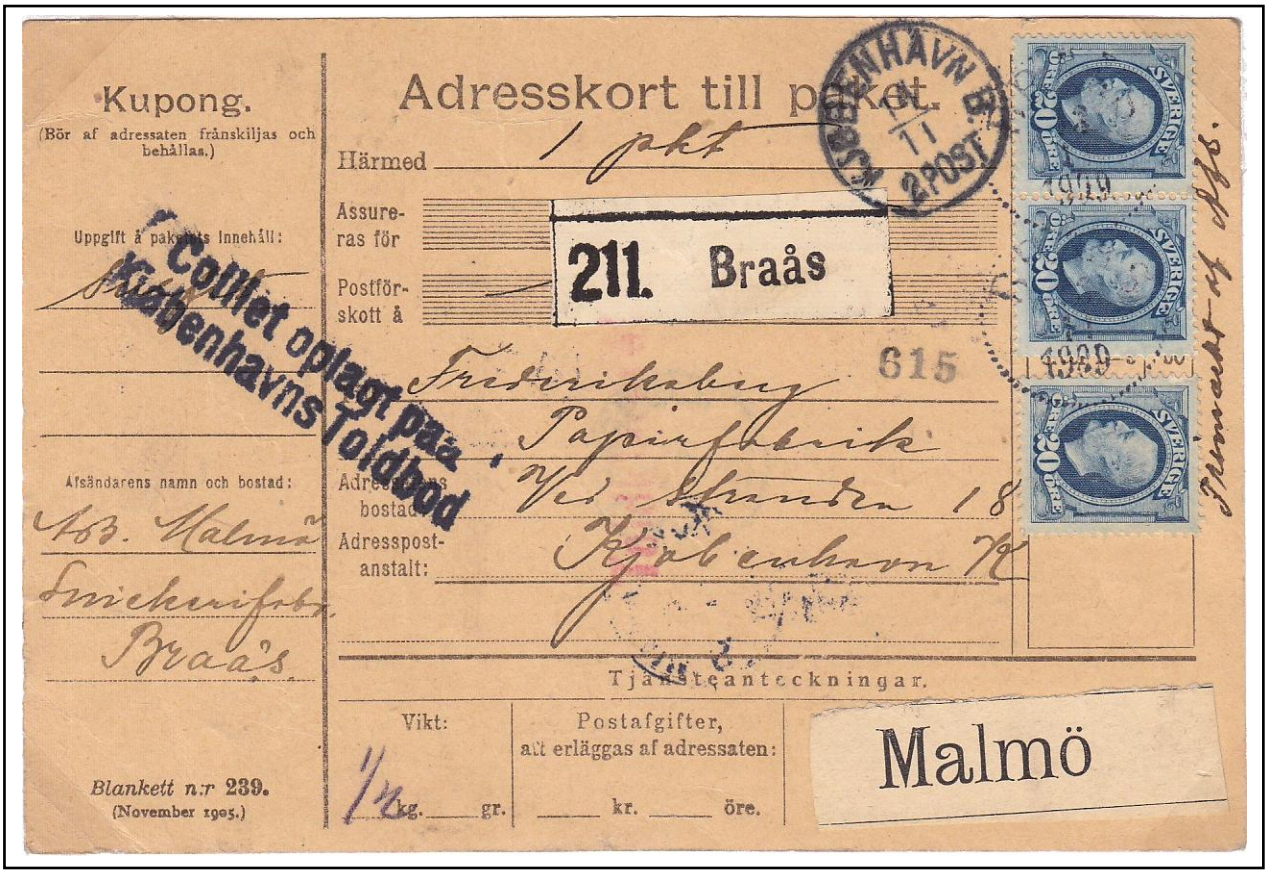

Mellanrikspaket till Danmark, vikt ½ kg, porto 30 öre
Braås 13/11 1909 – Malmö 14/11 1909 – Kjøbenhavn 14/11 1909

✉ **Notering "Frimärkt af afs(ändaren)"** eftersom avin frankerats med 60 öre istället för 30 öre.

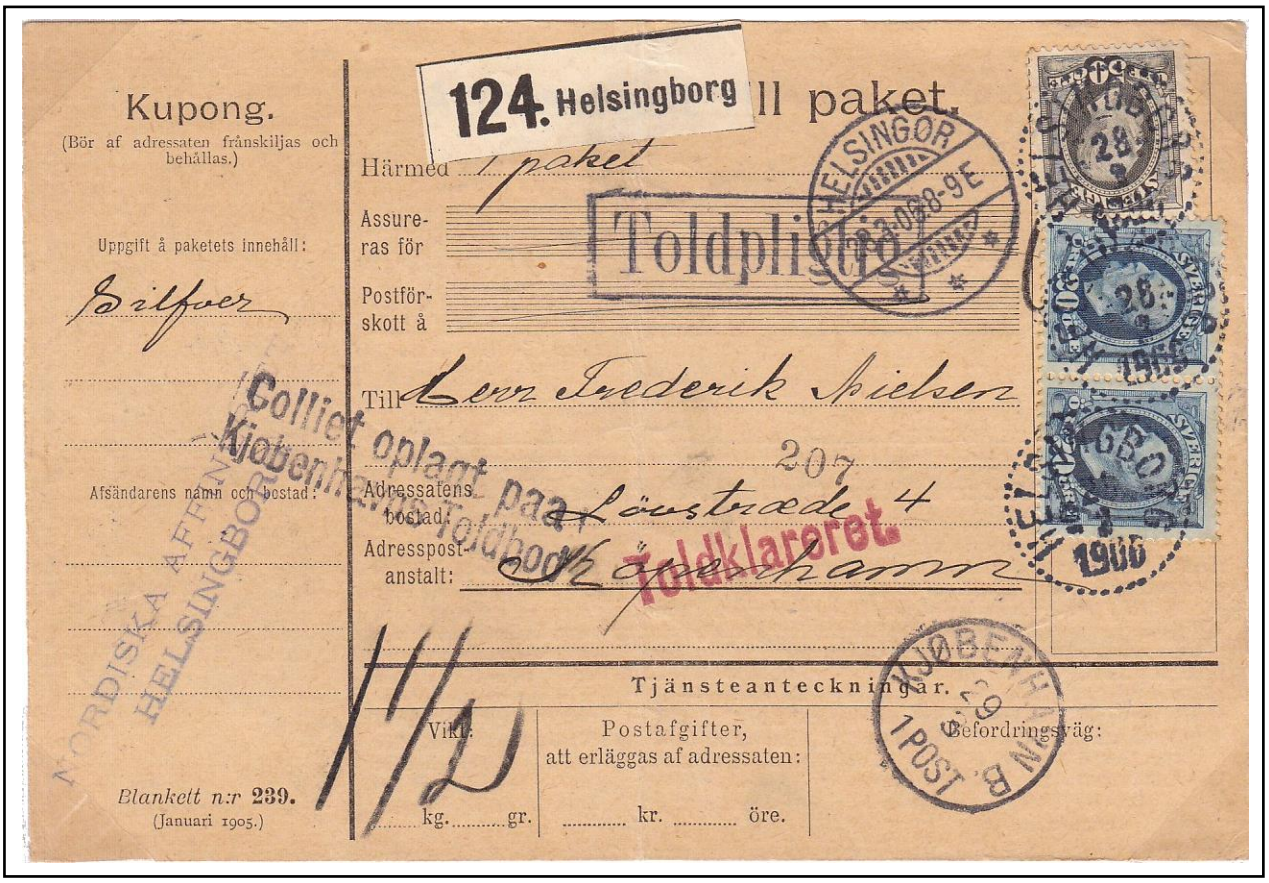

Mellanrikspaket till Danmark, vikt 1½ kg, porto 90 öre
Helsingborg 28/3 1906 – Helsingør 28/3 1906 – Kjøbenhavn 29/3 1906

Mellanrikspaket till Danmark, vikt 3½ kg (1½-5 kg), porto 120 öre
Stockholm 1/2 1905 – Kjøbenhavn 3/2 1905

Lägre än inrikesporto. I detta fall var paketportot till Danmark *lägre* än motsvarande inrikesporto. Ett inrikes paket i viktintervallet 3-5 kg kostade vid denna tid 150 öre i porto.

Portodelning. Av portot på 120 öre tillföll 88 öre det svenska postverket och 32 öre det danska.

Inrikes paketadresskort. Till Danmark och Norge användes inrikes paketavier (blankett 239). Till de flesta andra länder användes avier med text på svenska och franska (blankett 65).

↓

Mellanrikspaket till Danmark, vikt 3½ kg (1½-5 kg), porto 120 öre
Arbrå 5/3 1906 – Malmö 8/3 1906 – Kjøbenhavn 8/3 1906

Felfrankering med inrikesporto. Istället för korrekt 120 öres porto har avin frankerats med 75 öre, vilket sedan halvårsskiftet 1905 var det inrikes portot för paket mellan 3 och 5 kg.

§§ **Eftertaxering.** Någonstans på vägen till Danmark upptäcktes att paketet var underfrankerat. Det ledde till eftertaxering, enligt anteckningen ”Eftertax”. Eftertaxering användes **istället för lösenbeläggning för underfrankerad värdepost**, dvs. rekommenderade, assurerade och postförskottsbelagda brevpostförsändelser samt alla paket. Sådana försändelser lämnades in på postanstalten och då var postpersonalen ansvarig för att ta ut rätt porto. Om de trots det blev underfrankerade skulle de normalt inte lösenbeläggas. Istället skickades ett eftertaxeringskort till avsändande postanstalt, som fick stå för kostnaden. Eftertaxeringar utfärdades ofta av personalen i tågens postkupéer, som bl.a. hade i uppgift att kontrollera att värdeförsändelser var frankerade med rätt porto (Instruktion för postbetjänte, 1903, § 133.1 och § 101.1).

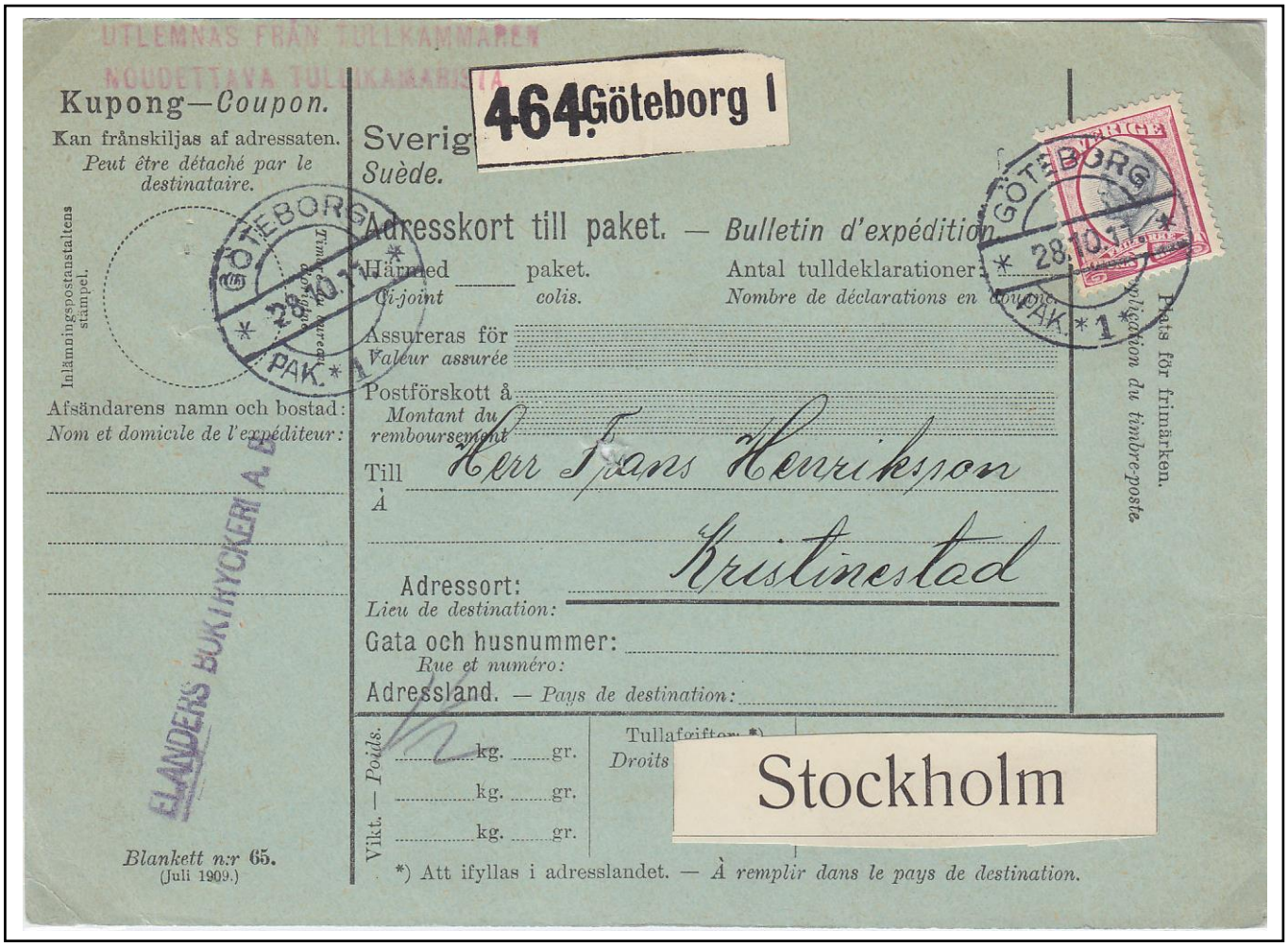

Postpaket till Finland, vikt 1½ kg (högst 3 kg), porto 100 öre
Göteborg 28/10 1911 – Åbo 30/10 1911 – Kristinestad 1/11 1911 – ”Utlemnas från tullkammaren”

Direktporto till Finland. För paket som sändes ”med direkt lägenhet” till Finland fanns en särskild portosats på 100 öre som inte följde det vanliga beräkningssättet för postpaketporton. Dirigeringsetiketten ”Stockholm” och transitstämpeln från Åbo visar att paketet gått direkt från Sverige till Finland. En alternativ befordringsväg gick via Danmark, Tyskland och Ryssland. Den användes mest vintertid vid besvärliga isförhållanden på Östersjön, och krävde ett högre paketporto.

43. Stockholm 3

Kupong. Coupon.
Kan frånskiljas af adressaten. *Peut être détaché par le destinataire.*
Inlemnas vid postanstaltens stämpel. *Date du bureau d'origine.*
STOCKHOLM 9 1103
Afsändarens namn och bostad: *Nom et domicile de l'expéditeur:*
GRÄNBERGS KONSTINDUSTRI AKTIEBOLAG STOCKHOLM.

Suède. (RECTO.)
Adresskort till paketpostförsändelse.
Bulletin d'expédition.
Härmed / *Ci-joint* 1 pkt
Antal tulldeklarationer: / *Nombre de déclarations en douane* 3.
Assureras för / *Valeur assurée*
Postförskott å / *Montant du remboursement*
Å Herr Julius Bontoch
Adressort: / *Lieu de destination:* Riga
Gata och husnummer: / *Rue et n°:* Domplatz 7.

Vigt: *Poids:*	Erlagd postafgift: *Indication de la taxe perçue:*	Tullafgifter: *Droits de douane:*[1]	Befordringsväg: *Acheminement:*
kilogr. gr.	kr. öre.	kr. öre.	

[1]) Att ifyllas af den utvexlingspostanstalt, som mottager försändelsen vid dess ankomst till adresslandet.
Cadre à remplir par le bureau d'échange d'entrée du pays de destination.

Blankett n:r 65.
(December 1898.)

Postpaket till europeiska Ryssland via Finland, vikt 3,1 kg (högst 5 kg), porto 198 öre
Stockholm 9/11 1903 – Helsingfors 12/11 1903 – Riga 5/11 1903 (enligt den julianska kalendern, motsvarade den 18/11 i Sverige)

Portoberäkning. Portot bestod av 36+54 öre i Sverige, 18 öre för sjötransport Sverige-Finland och 36+54 öre i Finland/Ryssland.

Postpaket. Utrikes paket som vägde upp till 3 eller 5 kg kunde, till de flesta länder, skickas som postpaket. Portot var normalt 36 öre (50 centimes) per land som paketet passerade plus en avgift för sjötransport. Därutöver hade postverken i vissa länder med ovanligt höga paketporton (bl.a. Sverige) rätt att ta ut en tilläggsavgift på 54 öre (75 centimes).

FF: Ett av två kända paket till Ryssland via Finland.

194. Lund

Suède. (RECTO.)
Adresskort till paketpostförsändelse.
Bulletin d'expédition.
Härmed / *Ci-joint*
Antal tulldeklarationer: / *Nombre de déclarations en douane*
Assureras för / *Valeur assurée*
Postförskott å / *Montant du remboursement*
Å Fröken Arcadia Gimpdahl
Villa Miramonte
Adressort: / *Lieu de destination:* Bad Homburg v. d. H.
Gata och husnummer: / *Rue et n°:* Deutschland

Vikt: *Poids:*	Erlagd postafgift: *Indication de la taxe perçue:*	Tullafgifter: *Droits de douane:*	Befordringsväg: *Acheminement:*
1 kilogr. gr.	1 44 kr. öre.	kr. öre.	Malmö

lingspostanstalt, som mottager försändelsen vid dess ankomst till adresslandet.
bureau d'échange d'entrée du pays de destination.

Postpaket till Tyskland, vikt 1 kg (högst 5 kg), porto 144 öre
Lund 1/9 1909 – Malmö 1/9 1909 – Berlin 2/9 1909 – Homburg 4/9 1909

Portoberäkning. Portot bestod av 36+54 öre i Sverige, 18 öre för sjötransport Sverige-Tyskland och 36 öre i Tyskland.

Dirigeringsetikett. För paket till utlandet fanns ibland flera möjliga befordringsvägar, som i vissa fall också hade olika porton. Därför användes dirigeringsetiketter med ortnamn, här Malmö, som angav vilken väg paketet skulle sändas. Efter att paketet passerat Malmö har etiketten strukits över.

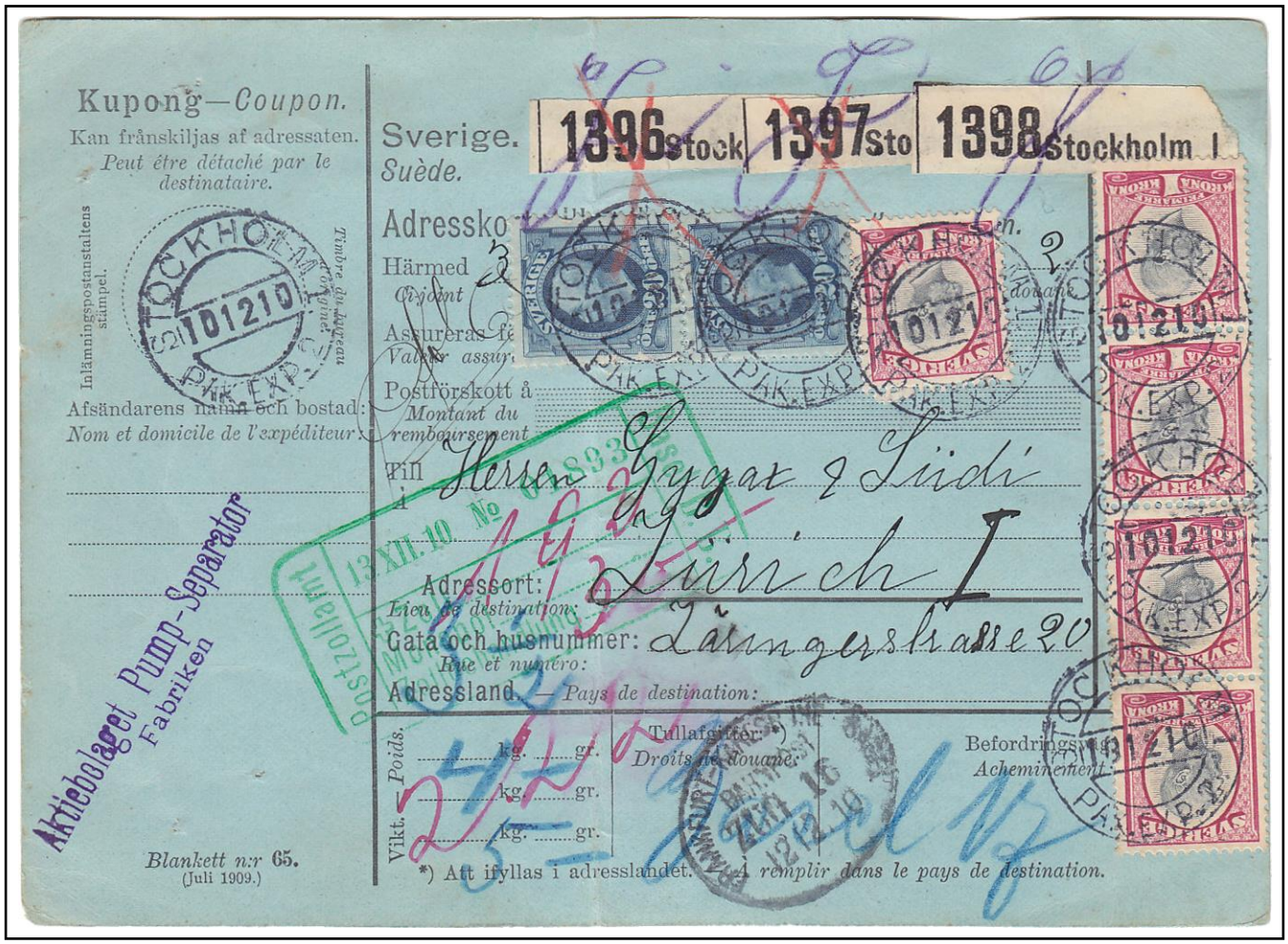

Tre postpaket till Schweiz, vikt 3½, 4 och 5 kg (högst 5 kg), porto 3 x 180 öre = 540 öre
Stockholm 10/12 1910 – Berlin 11/12 1910 – Frankfurt-Basel 12/12 1910 – Basel (tullstämpel) 13/12 1910 – Zürich

Portoberäkning. Portot 180 öre per paket bestod av 36+54 öre i Sverige, 18 öre sjöporto Sverige-Tyskland, 36 öre i Tyskland och 36 öre i Schweiz.

Tre postpaket var billigare än ett tariffpaket. Paket som vägde över 5 kg kunde inte skickas som postpaket utan sändes som tariffpaket, vilket i regel gav betydligt högre porto. Om man kunde dela upp godset i flera paket på max 5 kg kunde man därför spara pengar. Ett tariffpaket på 12½ kg till Schweiz vid denna tid hade kostat 830 öre – 300 öre i Sverige, 125 öre för svensk-tyskt sjöporto, 333 öre i Tyskland och 72 öre i Schweiz.

§§ Tre postpaket på samma adresskort. Inrikes skulle man skriva ett separat adresskort för varje paket, men utrikes kunde man, enligt världspostföreningens regler, skicka upp till tre postpaket till samma adressat på ett adresskort. Det framgår också av de internationella adresskorten, som har tre rader för att fylla i paketens vikt. (Allmän poststadga 1907 § 17.3)

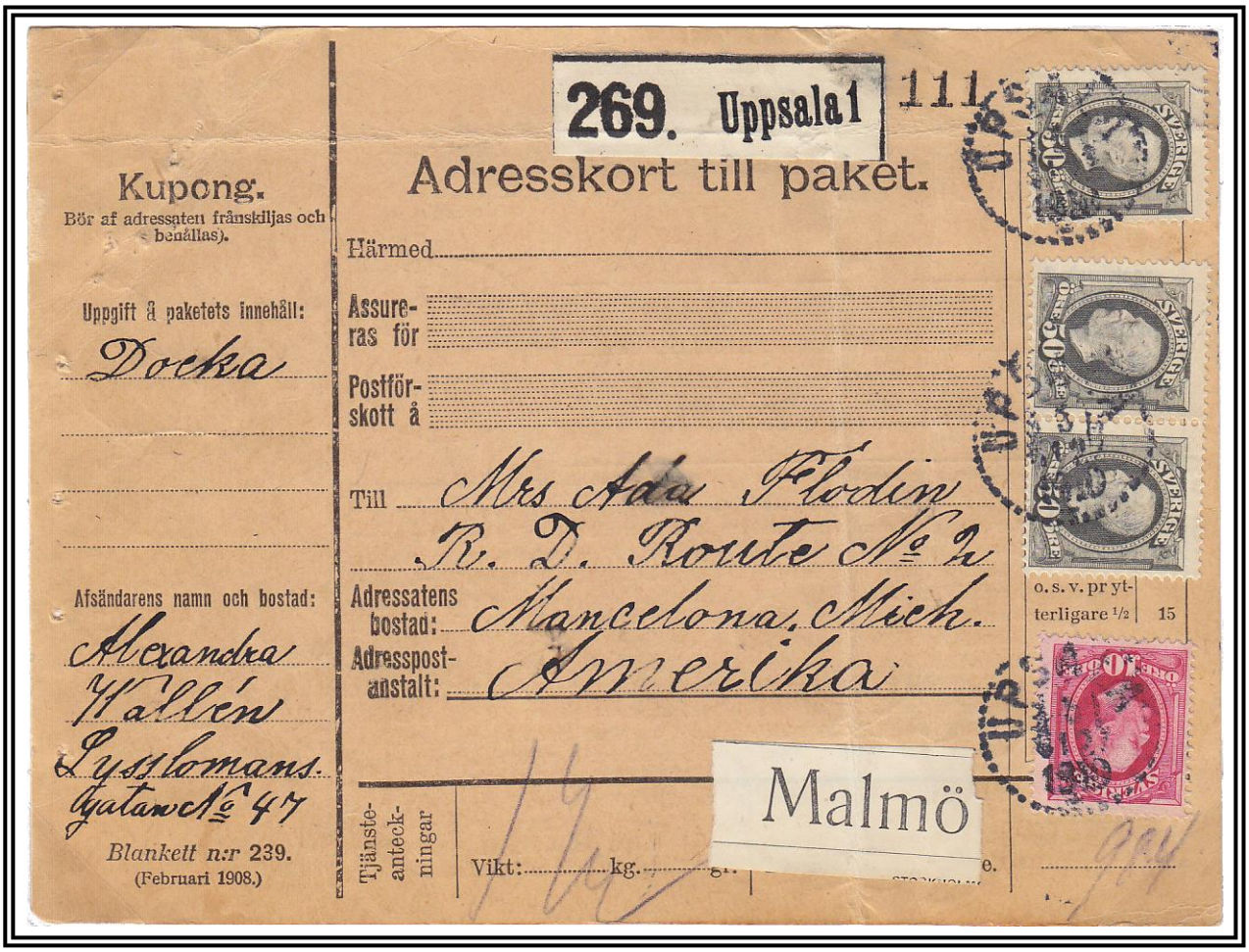

Postpaket till USA via Malmö, vikt 1½ kg (1-2 kg), porto 160 öre
Upsala 5/12 1910 – Malmö – New York – Mancelona

Paket till USA via Malmö. Runt sekelskiftet 1900 var pakettaxorna till USA komplicerade och portona ofta mycket höga. Men i februari 1906 infördes en möjlighet att skicka paket med en direktförbindelse via Malmö-New York till en förmånlig taxa (Cirkulär VI/1906). 1910, när detta paket skickades, var portot 80 öre per kg och den maximala vikten 5 kg. Tyngre paket, och även paket som var assurerade eller belagda med postförskott, skickades istället som tariffpaket via Göteborg och England alternativt via Tyskland.

§§ **Postpaket?** Direktpaketen via Malmö-New York var inte postpaket i egentlig mening, då de inte omfattades av Världspostföreningens regelverk för postpaket. I posttaxan sägs emellertid att de skulle ”behandlas som postpaket”.

§§ **Inrikes paketadresskort.** Paketadresskort användes inte i USA, utan avierna sparades av allt att döma vid utväxlingskontoret i Malmö. Därför användes samma adresskort som för inrikes paket – dvs. inte den tvåspråkiga blankett som normalt användes utanför Skandinavien – och adresskortet har inte heller några ankomststämplar från USA (Cirkulärbihang A 20/1906).

Reklamerat? Paketavin har hål i vänsterkanten som tyder på att den ingått i en reklamationsutredning. Kanske hade Adas docka blivit skadad eller kommit bort på vägen till Amerika?

FF. Enda kända paketet med detta porto (totalt fem kända paket till USA).

Tariffpaket till Finland, vikt 6 kg, porto 287 öre ⟶

Gefle 30/6 1908

Åbo 2/7 1908

Björneborg 3/7 1908

Kristinestad 4/7 1908

Tariffpaket. Tyngre utlandspaket sändes som s.k. tariffpaket, där portot var summan av de inrikes paket-portona i de länder paketet passerade (inklusive avsändar- och mottagarland), i vissa fall med tillägg för sjöporto.

Portoberäkning. För tariffpaket till Finland var portot summan av svenskt och finskt inrikesporto:

Svenskt viktporto (5½-6 kg)	105 öre
Finskt viktporto, 40 penni för det första halvkilot och 20 penni per ytterligare halvkilo, dvs. 260 penni, med omräkningskurs 100 penni = 70 öre	182 öre
Totalt porto	287 öre

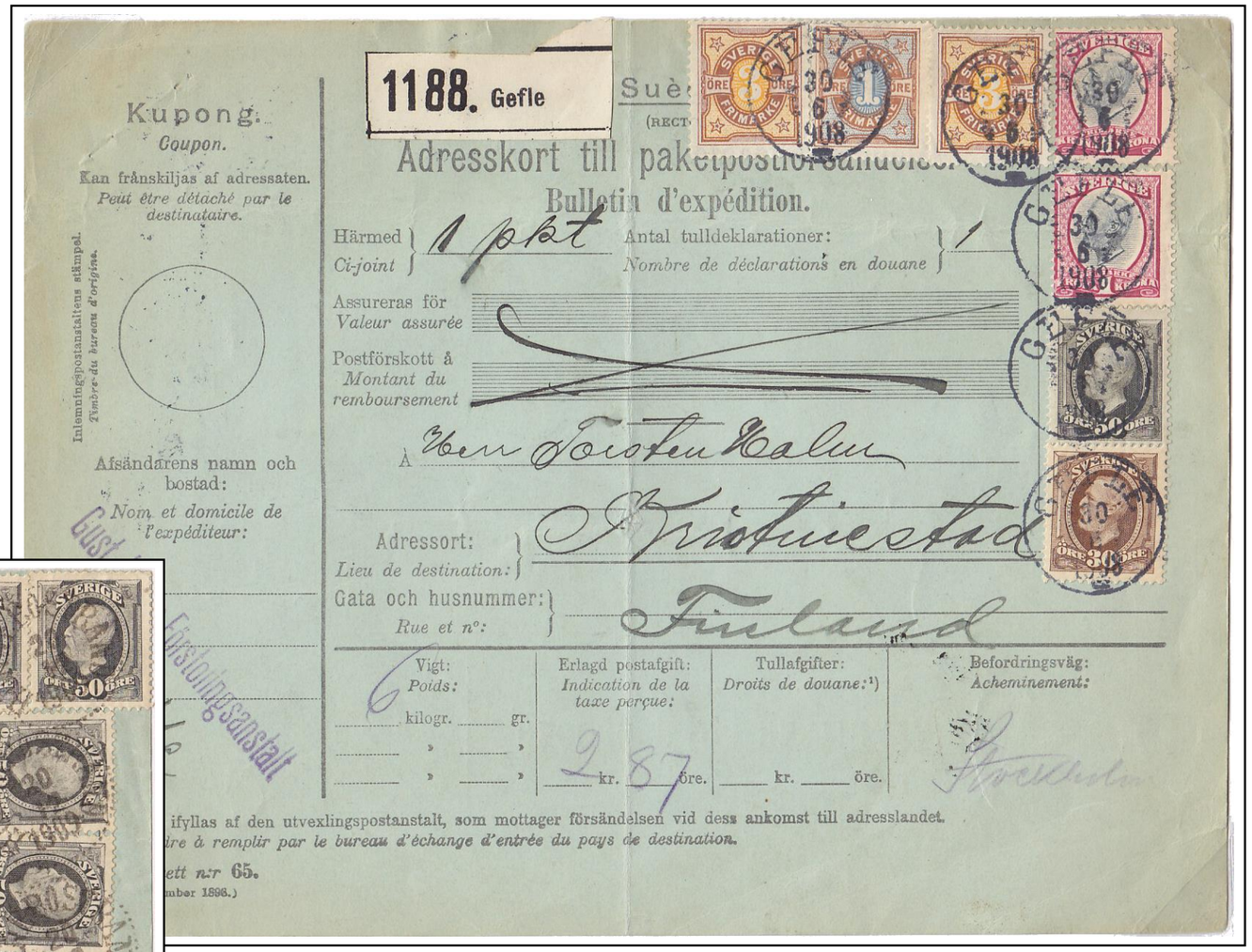

Tariffpaket till Finland, vikt 8,43 kg, porto 432 öre

Hunnebostrand 20/12 1909

Mariehamn 23/12 1909

Eftersänt till Degerby, Kökar, och utkvitterat där 9/1 1910

Portoberäkning:

Svenskt viktporto (8-8½ kg)	180 öre
Finskt viktporto, 40 penni för det första halvkilot och 20 penni per ytterligare halvkilo, dvs. 360 penni, med omräkningskurs 100 penni = 70 öre	252 öre
Totalt porto	432 öre

Tariffpaket till Schweiz, vikt 13 kg, porto 915 öre ⟶

Upsala 5/9 1902 – Malmö 6/9 1902 – Sassnitz 7/9 1902 – Frankfurt 9/9 1902 – Basel 10/9 1902 – – Bern 10/9 1902

Portoberäkning. Tariffportot till Schweiz bestod av fyra olika komponenter:

Svenskt viktporto (12½-13 kg)	390 öre
Svensk-tyskt sjöporto, som var satt till samma belopp som danskt viktporto, eftersom befordringsvägen varierade; 16 öre per paket plus 4 öre per halvkilo	120 öre
Tyskt viktporto, beräknat på sträckan Woyens-Schaffhausen vilket innebar porto för fem zoner enligt den tyska zontaxan; porto 50 pfennig för 5 kg + 40 pfennig per ytterligare kg, dvs. 370 pfennig (omräkningskurs 100 pfennig = 90 öre)	333 öre
Schweiziskt viktporto, som i posttaxan angavs i tysk valuta, 80 pfennig för paket mellan 10 och 15 kg	72 öre
Totalt porto	915 öre

FF. Enda kända tariffpaketet till Schweiz.

Tariffpaket till Frankrike, vikt 14½ kg, porto 1072 öre

Stockholm 29/12 1909 – Berlin 30/12 1909 – Cöln 1/1 1910 – via Belgien till Paris

Portoberäkningar för tariffpaket kunde ibland bli ganska komplicerade när posttjänstemännen skulle ta hänsyn till olika länders portotabeller, viktgränser, zonindelningar, valutor och regeländringar. Tariffportot till Frankrike via Belgien bestod av fyra komponenter:

Svenskt viktporto (14-14½ kg)	360 öre
Svensk-tyskt sjöporto, som var satt till samma belopp som danskt viktporto, eftersom befordringsvägen varierade; 50 öre för 5 kg + 5 öre per ytterligare halvkilo	145 öre
Tyskt viktporto till Herbesthal vid belgiska gränsen (4 zoner enligt den tyska zontaxan), 80 pfennig för 6 kg + 30 pfennig per ytterligare kg, dvs. 350 pfennig (100 pfennig = 90 öre)	315 öre
Viktporto för befordran bortom Tyskland till Paris enl. zontaxa, 14-15 kg, 280 pfennig	252 öre
Totalt porto	1072 öre

FF. Enda kända kompletta paketadresskortet till Frankrike
(ytterligare två avier är kända där ett eller flera frimärken saknas).

5. REKOMMENDATION

Portotabell 1892-1912	
Rekommendation	Tillägg
t.o.m. 30/6 1905	20 öre
fr.o.m. 1/7 1905	15 öre

§§ **Rekommendation.** ”Vill den, som till postbehandling aflemnar brefpostförsändelse, att densamma icke må annat än emot qvitto af adressaten eller dennes befullmäktigade ombud utlemnas, har han att å försändelsen teckna ordet ’rekommenderas’ och att, utöfver belöpande befordringsafgift, erlägga en särskild rekommendationsafgift...” (Allmän poststadga 1892 § 15.1)

Inrikes brev, 1:a viktklassen, rekommenderat
Stockholm 1/7 1905 – Malmö
Brevporto (högst 20 gram) 10 öre, rektillägg 15 öre, totalt porto 25 öre

Ett posthistoriskt förstadagsbrev!
Avgiften för rekommendation sänktes den 1/7 1905 från 20 till 15 öre.

Lokalbrev, 1:a viktklassen, rekommenderat

Stockholm 2/5 1902

Brevporto 5 öre (högst 15 gram)
Rektillägg 20 öre
Totalt 25 öre

§§ Reketiketter. R-etiketter för rekommenderad post infördes år 1894 (Cirkulär XL 1894). Dessförinnan användes R-stämplar och handskrivet inlämningsnummer.

Lokalbrev, 2:a viktklassen, rekommenderat
Stockholm 25/5 1904
Brevporto (16-125 gram) 10 öre, rektillägg 20 öre, totalt porto 30 öre

FF. Enda registrerade lokala rekbrevet i andra viktklassen.

Inrikes brev, 2:a viktklassen, rekommenderat

Falun 5/3 1902

Borås 7/3 1902

Brevporto 20 öre (16-125 gram)
Rektillägg 20 öre
Totalt 40 öre

§§ Ankomstnummer. På den mottagande postanstalten bokfördes rekommenderad post i en särskild ankomstjournal (Brevpostreglementet 1900 § 54). Ofta noterades också ankomstnumret på brevet med blåkrita.

§§ Frimärkt af afsändaren. För rekommenderade och assurerade brev gällde en särskild regel att frimärken inte fick placeras för tätt ihop. Det skulle vara minst **en halv frimärksbredds lucka** emellan. Annars, menade posten, fanns risk för att åverkan på försändelsen kunde döljas av frimärkena. (Allmän poststadga 1899 § 61.10).

Om avsändaren själv satt på frimärken alltför tätt, och detta inte gick att rätta till utan att brevet blev försenat, fick rekommenderade brev befordras i alla fall. Men då noterades eller stämplades "Frimärkt af afsändaren" på brevet och även på inlämningskvittot (Brevpostreglementet 1900 § 2.3, § 7.12).

Inrikes brevkort, rekommenderat

Ösmo 27/3 1904

till Tungelsta

Brevkortsporto 5 öre
Rektillägg 20 öre
Totalt porto 25 öre

§§ Rekommendation. Förutom brev kunde även brevkort och korsband skickas rekommenderade (Allmän poststadga 1899 § 25).

Lokalbrev, 1:a viktklassen, rekommenderat • Stockholm 9/10 1907
Brevporto (högst 20 gram) 5 öre, rektillägg 15 öre, totalt porto 20 öre

§§ Rekbrev från Dramatiska Teaterns lotteri. Stämplat ”Detta bref må icke utlämnas till adressaten före den 14 Okt. 1907”. Ett cirkulär från mars 1907 meddelade att Dramatiska Teaterns lotteriexpedition infört begränsningen ”i ändamål att **förebygga spekulation i lottsedlar**”, och att posten om möjligt skulle uppfylla även detta önskemål (Cirkulärbihang A nr 13 1907). En notering på baksidan bekräftar att så skett: *Avis 14/10-07* och en brevbärarsignatur.

Inrikes trycksak, 1:a viktklassen, rekommenderad
Säfsjö 6/5 1908 – Göteborg 7/5 1908
Trycksaksporto (–50 gram) 4 öre, rektillägg 15 öre, totalt porto 19 öre

FF. En av två kända inrikes rek. trycksaker (1K, denna ej registrerad)

Brev till Holländska Ostindien, 1:a viktklassen, rekommenderat
Westerås 25/11 1893 – PKXP No. 2 A (Nässjö-Malmö) 26/11 1893 –
– Semarang 31/12 1893 – Rembang 1/1 1894
Brevporto (högst 15 gram) 40 öre, rektillägg 20 öre, totalt porto 60 öre

Högre brevporto till vissa utomeuropeiska länder (40 öre per 15 gram) tillämpades före 1895, för att kompensera för fraktkostnaden vid långa sjötransporter.

Brevkort till Ryssland, rekommenderat

Ljungskile 16/6 1902

St. Petersburg
7/6 [20/6] 1902

Brevkortsporto	10 öre
Rektillägg	20 öre
Totalt porto	30 öre

Julianska kalendern. Kortet ser ut att vara ankomststämplat en dryg vecka innan det skickades. Det beror på att Ryssland tillämpade den julianska kalendern, medan de flesta andra länder gått över till den gregorianska. Skillnaden var 13 dagar.

Brev till Finland, 1:a viktklassen, rekommenderat och med notering om vidimation
Stockholm 30/4 1904 – Helsingfors 1/5 1904
Brevporto (högst 15 gram) 20 öre, rektillägg 20 öre, totalt porto 40 öre

§§ **Vidimation** innebar att avsändaren fick en avskrift av innehållet i ett rekommenderat eller assurerat brev vidimerad på posten. Tjänsten betalades kontant och kostade 25 öre per ark (Allmän poststadga 1899 § 79.3-4). Noteringen "Vidim." och signatur tyder på att brevets innehåll varit vidimerat av en posttjänsteman (ex. Billgren).

FF. Enda kända försändelsen med notering om vidimerat innehåll.

Brevkort till Portugal, rekommenderat

Stockholm 2/5 1907

Lisboa 7/5 1907

Brevkortsporto	10 öre
Rektillägg	15 öre
Totalt porto	25 öre

ⓘ **Förnyelse av patent.** Kortet meddelar adressaten att ett patent måste förnyas och avgiften för detta måste betalas. Därför sändes det rekommenderat.

Tjänstebrev till Australien, 1:a viktklassen, rekommenderat

Stockholm
29/4 1911

Fremantle
X/5 1911

Brevporto (högst 20 gr.)	20 öre
Rektillägg	15 öre
Totalt	35 öre

§§ Tjänstebrev. Brevet är sänt som tjänstebrev, enligt stämpeln **STHLM 1 TJ. BR.** Utrikes tjänstepost frankerades med vanliga frimärken (Allmän poststadga 1907 § 58).

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Nordisk Filatei* nr 2/2023.

ⓘ **The Swedish Australian Expedition** ägnade sig bland annat åt att gravplundring, vilket ledde till att Etnografiska museet i början av 2000-talet fick återlämna ett antal skelett ur samlingarna till den australiska ursprungsbefolkningen.

Brev till Italien, 4:e viktklassen, rekommenderat

Lund
16/12 1905

Milano
18/12 1905

Brevporto (46-60 gr.)	80 öre
Rektillägg	15 öre
Totalt	95 öre

Brev till Indien, 3:e viktklassen, rekommenderat

Stockholm
4/6 1908

Sea Post Office Bombay
14/6 1908

Viceroy's Camp
23/6 1908

Brevporto	40 öre
(41-60 gram)	
Rektillägg	15 öre
Totalt porto	55 öre

ⓘ **Brev till upptäcktsresanden Sven Hedin** under hans tredje centralasiatiska expedition till Tibet (1905-1909). Tibet var då förbjudet område för européer. Hedin tog sig fram genom att lämna falska uppgifter om expeditionens resväg och genom att periodvis förklä sig till tibetansk tjänare. När brevet sändes hade Hedin inte kunnat meddela sig med omvärlden sedan december 1907, och i svensk press spekulerades sommaren 1908 om att han hade omkommit. Först i mitten av september återkom Hedin efter en mängd strapatser till den brittiske vicekungens sommarhuvudstad Simla i norra Indien. Då bör detta brev ha legat och väntat på honom.

Varuprov till Tyskland, första viktklassen, rekommenderat
Stockholm 7/12 1909 – Leipzig Plagwitz
Varuprov (högst 100 gram) 10 öre, rektillägg 15 öre, totalt porto 25 öre

§§ **Skyddsperforerade frimärken.** Frimärkena är skyddsperforerade med avsändarens initialer, ASEA. Skyddsperforering blev tillåten av postverket år 1907 och användes av företag som köpte in stora mängder frimärken för sin post, för att förhindra att anställda stal frimärken (Cirkulär XXVI/1907; Allmän poststadga 1907 § 61.3).

FF. Ett av tre kända rekommenderade varuprov till utlandet.

6. ASSURANS

Portotabell 1892-1912

Inrikes assurans

Assuransbelopp	Tillägg
Högst 500 kr	30 öre
500-1.000 kr	50 öre
1.000-5.000 kr	50 öre + 2 öre per 100 kr
5.000-50.000 kr	130 öre + 15 öre per 1000 kr
50.000-100.000 kr	805 öre + 10 öre per 1000 kr
Över 100.000 kr	1305 öre + 5 öre per 1000 kr
Uppräkning	10 öre

Såväl inrikes som utrikes var assurans möjlig för brev och paket ”hvilka kunna till visst uppgifvet belopp försäkras” (Allmän poststadga 1892, § 16.1).

Utrikes assurans

För utrikes brev bestod assuranstillägget av rekommendationsavgift plus en rörlig avgift som varierade mellan olika länder.

Rörlig avgift för Norge och Danmark:

1/7 1892	8 öre per 250 kr

Rörlig avgift till övriga utlandet:

1/7 1892	18-36 öre per 216 kr
1/10 1907	11-50 öre per 216 kr

För utrikes paket utgjordes assuranstillägget endast av en rörlig avgift, som ibland (men inte alltid) var densamma som för brev.

Inrikes paket, vikt 5½ kg och skrymmande, assurerat för 500 kr
Sundsvall 9/4 1910 – Hudiksvall 10/4 1910
Paketporto (5-5½ kg) 90 öre, tillägg för skrymmande 45 öre,
assurans (högst 500 kr) 30 öre, totalt porto 165 öre

Tilläggsavgiften för skrymmande var halva det ordinarie paketportot.

FF. Enda kända assurerade paketet med tilläggsavgift för skrymmande.

Lokalbrev, 2:a viktklassen, assurerat för 40.000 kr

Stockholm 19/3 1910

Brevporto 10 öre (21-125 gram)
Assurans 655 öre (39.000-40.000 kr)
Totalt 665 öre

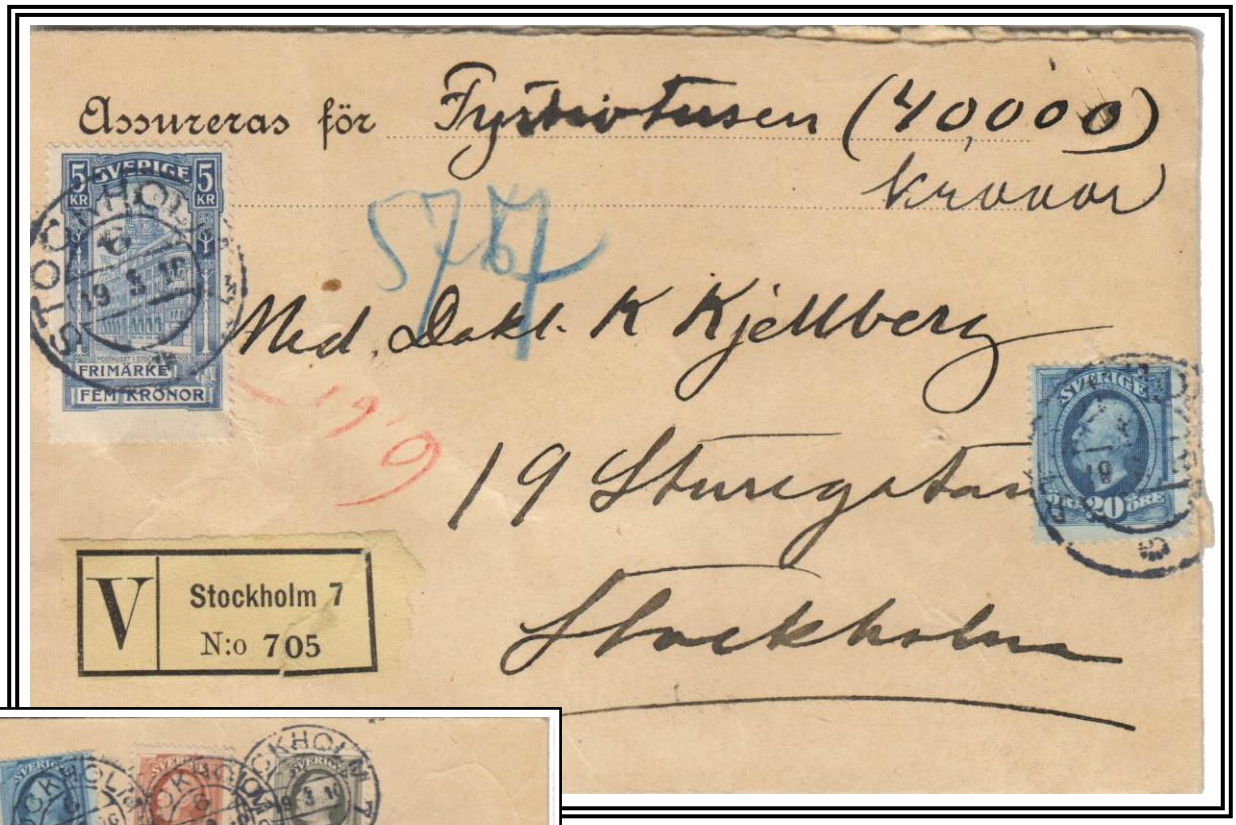

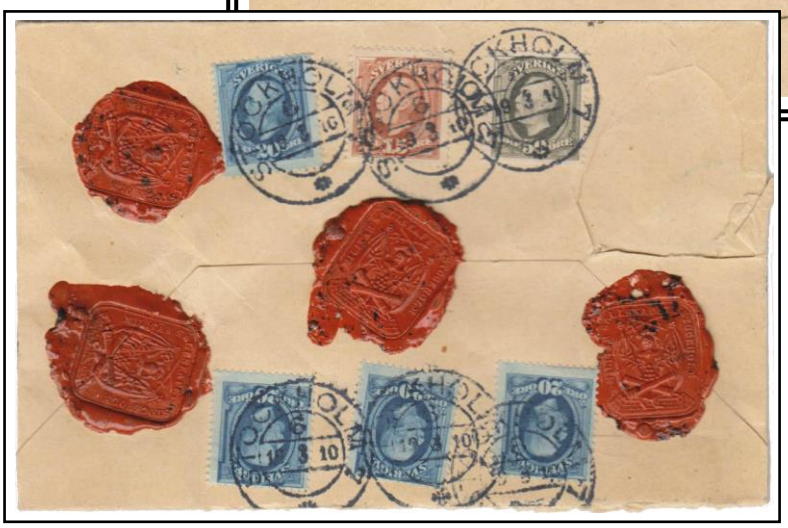

Assuransavgiften består av 130 öre för 5.000 kr plus 15 öre per ytterligare 1.000 kr (35 x 15 öre = 525 öre), totalt 655 öre.

FF. Högsta registrerade portot för lokalt assbrev.

Wärde-stämpel och V-etikett. I oktober 1907 infördes numrerade V-etiketter för assurerade brev (ovan). Dessförinnan stämplades assurerade brev med Wärde-stämpel (nedan), och inlämningsnumret noterades för hand, ofta tillsammans med vikten.

Kopia av baksidan.

Inrikes brev (framsida), 2:a viktklassen, assurerat för 1.750 kr

Håsjö 23/3 1906

Härnösand 23/3 1906

Brevporto 20 öre (16-125 gram)
Assurans 66 öre (1.700-1.800 kr)
Totalt porto 86 öre

Assuransavgiften består av 50 öre för 1.000 kr plus 2 öre per ytterligare 100 kr.

Siffran 2 under inlämningsnumret står för andra viktklass.

Inrikes brev, 1:a viktklassen, assurerat för 10.000 kr

Alingsås 10/7 1911

Stockholm 11/7 1911

Brevporto (högst 20 gram)	10 öre
Assurans (9.000-10.000 kr)	205 öre
Totalt	215 öre

Assuransavgiften i intervallet 5.000-50.000 kr består av 130 öre för 5.000 kr plus 15 öre per ytterligare 1.000 kronor (5 x 15 öre = 75 öre), totalt 205 öre.

Eftertaxering av inrikes assurerat brev från Loftahammar till Linköping

Eftertaxering utfärdad: PKXP No 45B 27/3 1897 (Västervik-Norsholm)

Frankerad med felande porto och stämplad Loftahammar 30/3 1897

Linköping 30/3 1897

Kopia av baksidan.

§§ **Eftertaxering.** Normalt fick mottagaren betala lösen för underfrankerad post, men för värdepost skulle istället kostnaden tas ut av inlämningspostanstalten. Då utfärdades ett eftertaxeringskort, som sedan skulle returneras till adresspostanstalten med makulerade frimärken motsvarande det saknade portot (Brevpostreglementet 1900 § 93.1).

✉ **Färgförväxling?** Ett skäl till att man under 1897 bytte färg på 5-öresmärkena från blågrön till gulgrön sägs ha varit risken för förväxling med de blå 20-öresmärkena. Uppenbarligen kunde även de blågrå 50-öresmärkena ge upphov till misstag!

Inrikes brev, 2:a viktklassen, assurerat för 650,54 kr med uppräkning

Anderslöf
4/4 1902

Borås
5/4 1902

Brevporto 20 öre
(16-125 gram)
Assurans 50 öre
(500-1.000 kr)
Uppräkn. 10 öre
Totalt 80 öre

§§ **Uppräkning** innebar att avsändaren fick ett intyg på försändelsens innehåll, utskrivet av den posttjänsteman som tog emot försändelsen. Anteckningen "**Uppr.**" och posttjänstemannens signatur visar att uppräkning skett. Andra beteckningar som användes var "Coll." eller "Vidi" (Allmän poststadga 1899 § 79).

Inrikes brev (framsida), 2:a viktklassen, assurerat för 1.315 kr med uppräkning
Kramfors 26/1 1905 – Härnösand
Brevporto (16-125 gram) 20 öre, assurans 1.300-1.400 kr 58 öre, uppräkning 10 öre, totalt porto 88 öre

Inrikes paket, vikt 3½ kg, assurerat för 1.000 kr
Burträsk 28/8 1903 – Ånäset 28/8 1903
Paketporto (3-5 kg) 150 öre, assurans (500-1.000 kr) 50 öre, totalt porto 200 öre

§§ Assuransetikett med handskrivet nummer. När ett paket lämnades in på posten fick det ett inlämnings-nummer som, tillsammans med adressuppgifter m.m., noterades i en inlämningsbok. Numret hämtades från de paketetiketter, s.k. ”nummerskyltar”, som klistrades på paketet och adresskortet. Olika etiketter, och därmed separata nummerserier, användes för assurerade paket och övriga paket.

Normalt hade etiketterna tryckta nummer från 1 till 1000, men etiketter utan förtryckt nummer för assurerade paket är kända från mindre postanstalter. Förmodligen beror det på att man på grund av små postmängder använde en gemensam nummerserie för assurerade brev och assurerade paket. Då fick man fylla i numret på etiketten för hand (paketpostreglementet 1900, § 11 om inlämnings-bok, § 7 om inlämningsnummer).

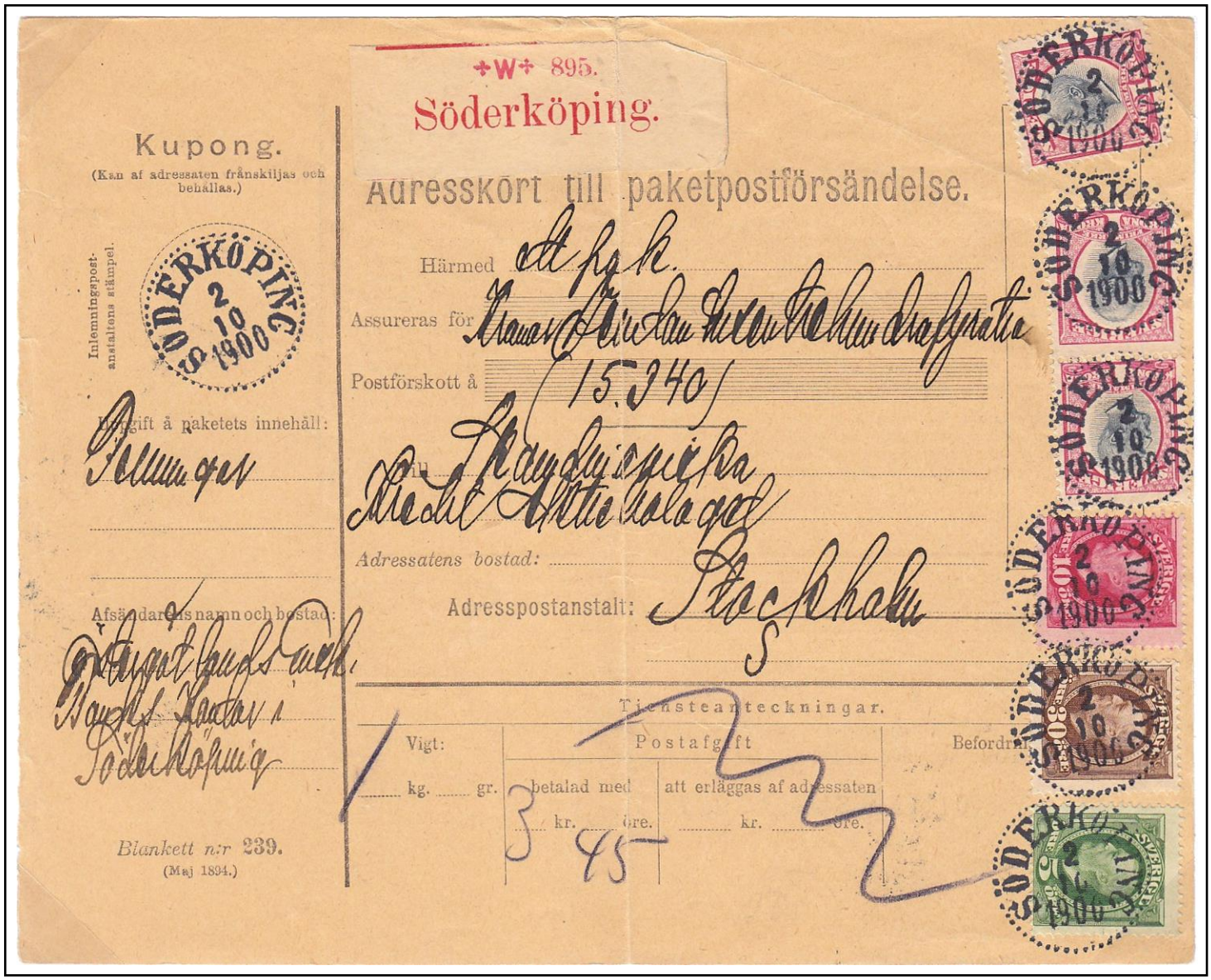

Inrikes paket, vikt 1 kg, assurerat för 15.340 kr
Söderköping 2/10 1900 – Stockholm
Paketporto (högst 1 kg) 50 öre, assurans (15.000-16.000 kr) 295 öre, totalt porto 345 öre

Assuransavgiften i intervallet 5.000-50.000 kr består av 130 öre för 5.000 kr plus 15 öre per ytterligare 1.000 kronor (11 x 15 öre = 165 öre), totalt 295 öre.

Inrikes paket, vikt 4,785 kg, assurerat för 95.450 kr
Karlstad 11/12 1893 – Stockholm 12/12 1893
Paketporto (4½-5 kg) 300 öre, assurans (95.000-96.000 kr) 1265 öre, totalt porto 1565 öre

Assuransavgiften i intervallet 50.000-100.000 kr består av 805 öre för 50.000 kr plus 10 öre per ytterligare 1.000 kronor (46 x 10 öre = 460 öre), totalt 1265 öre.

§§ **Kompletterande frankering** placerades i första hand på blankettens baksida (Paketpostreglementet 1900 § 12.2).

Kopia från baksidan.

Inrikes paket, vikt 9,5 kg, assurerat för 200.000 kr
Stockholm 2/6 1896 – Kalmar 3/6 1896

Paketporto (9-9½ kg) 570 öre, assurans (199-200.000 kr) 1805 öre, totalt porto 2375 öre

Assuransavgiften för belopp över 100.000 kr består av 1305 öre för 100.000 kr plus 5 öre per ytterligare 1.000 kr (100 x 5 öre = = 500 öre), totalt 1805 öre.

Paketportot för paket tyngre än 1 kg var 30 öre per halvkilo, dvs. 19 x 30 = 570 öre. Paketet är skickat månaden före den stora sänkningen av de inrikes pakettaxorna vid halvårsskiftet 1896. Då halverades portot för paket från 3 kg och uppåt. Efter sänkningen hade viktportot för detta paket varit 285 öre.

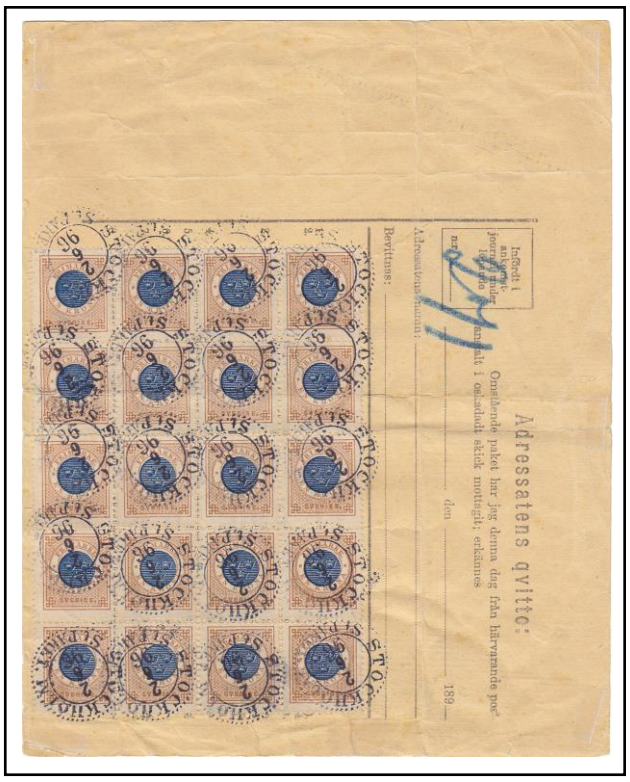

Kopia av baksidan.

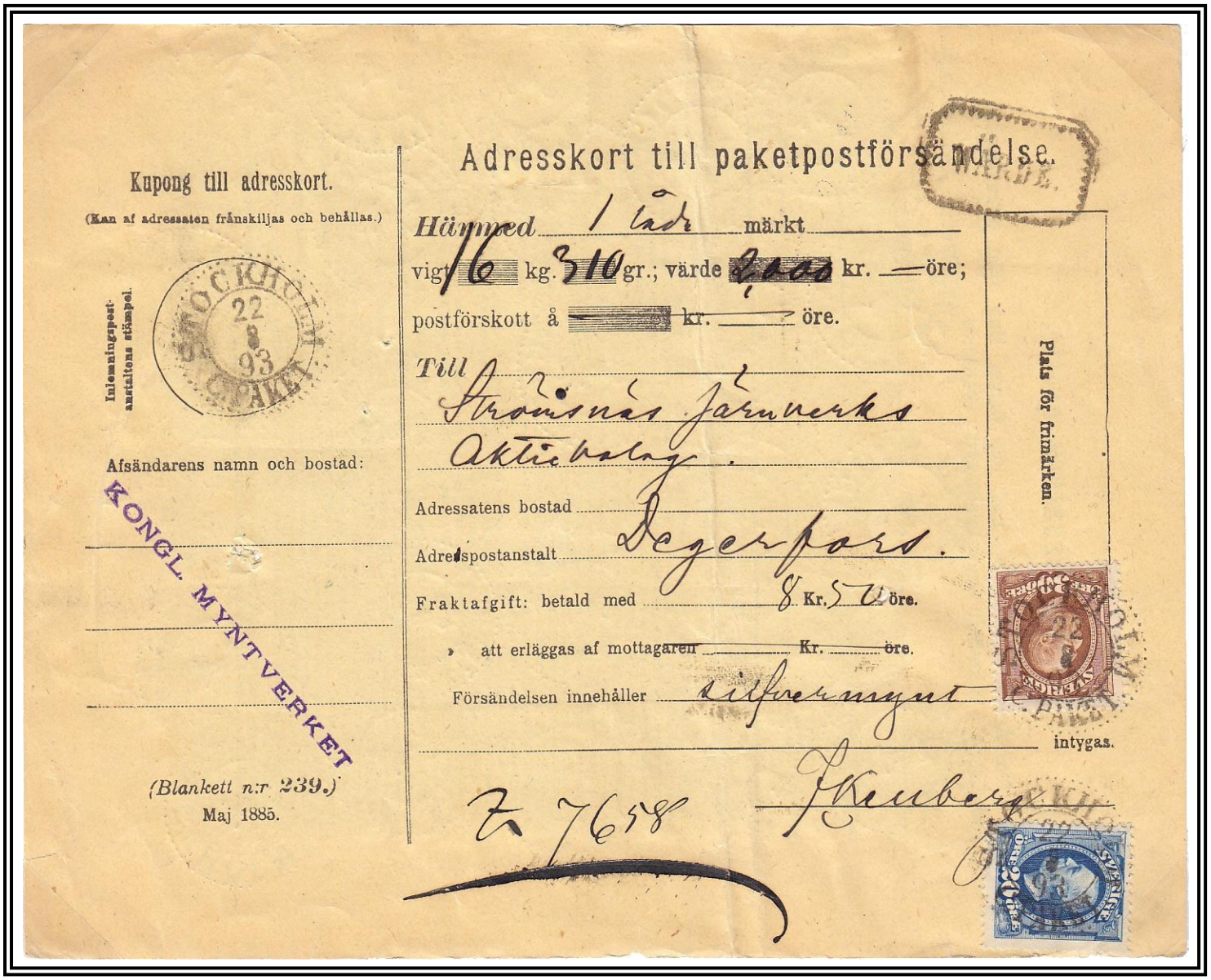
Kupong till adresskort.
(Kan af adressaten frånskiljas och behållas.)
Inleveringspost-anstaltens stämpel.
Afsändarens namn och bostad:
KONGL. MYNTVERKET
(Blankett n:r 239.)
Maj 1885.

Adresskort till paketpostförsändelse.
Härmed 1 lådr märkt
vigt 16 kg. 310 gr.; värde 2,000 kr. — öre;
postförskott å — kr. — öre.
Till Strömsnäs Järnverks Aktiebolag.
Adressatens bostad
Adresspostanstalt Degerfors.
Fraktafgift: betald med 8 Kr. 50 öre.
» att erläggas af mottagaren — Kr. — öre.
Försändelsen innehåller silfermynt
intygas.
Plats för frimärken.
Fr 7698
F. Kreuberg

Inrikes silverpaket, vikt 16,31 kg, assurerat för 2.000 kr,
porto 850 öre
Stockholm 22/8 1893 – Degerfors

§§ Guld- och silvermynt. En separat paragraf i poststadgan gällde ”Särskild behandling af paket, innehållande myntadt guld eller silfver”. För sådana paket gällde särskilda bestämmelser för vikt, förpackning och taxor (Allmän poststadga 1892 § 13).

Portot för silverpaket var ett viktporto som även inkluderade assuransavgift för myntens värde. Portot för silverpaket var 50 öre för det första halvkilot och därefter 25 öre per ytterligare halvkilo.

Avsändaren kunde själv välja om man skulle tillämpa det särskilda silverportot, eller om portot skulle beräknas som vanligt paketporto med assuranstillägg. I detta fall sparade man 210 öre genom att använda silverpaketportot – för ett vanligt paket hade viktportot varit 990 öre och assuranstillägget 70 öre, totalt 1060 öre.

Efter den kraftiga sänkningen av de vanliga paketportona vid halvårsskiftet 1896 upphörde i praktiken användningen av specialportot för silverpaket.

FF. Ett av tre kända adresskort för silverpaket.

188
Adressatens qvitto.
Omstående försändelse har jag denna dag från härvarande postanstalt i oskadadt skick emottagit; erkännes
för Strömsnäs Järnverks Aktiebolag.

Kopia av baksidan.

Brev till Norge, 2:a viktklassen (16 gram), assurerat för 230 kr

Östersund
8/12 1905

Merakerbanens
Postexp.
9/12 1905

till Røros

Brevporto (16-30 gram)	20 öre
Rekavgift	15 öre
Assurans (högst 250 kr)	8 öre
Totalt porto	43 öre

§§ Assuransbelopp på brev till Norge och Danmark angavs i kronor, till övriga länder i francs (Brevpostregl. 1900 § 2.5).

Brev till Schweiz, 3:e viktklassen (32 gram), assurerat för 500 francs

Stockholm
16/3 1899

K. B. Bahnpost
nr IV 17/3 1899

St. Blaise
18/3 1899

Brev (31-45 gram)	60 öre
Rekavgift	20 öre
Assurans (300-600 francs)	36 öre
Totalt	116 öre

FF. Ett av två kända assbrev till Schweiz.

Brev till Tyskland, 2:a viktklassen (20 gram), assurerat för 150 kr (208,34 francs)
Torup 10/10 1898 – Berlin 12/10 1898
Brevporto (16-30 gram) 40 öre, rekavgift 20 öre, assurans (högst 300 francs) 18 öre, totalt porto 78 öre

Brev till Tyskland, 2:a viktklassen (22 gram), assurerat för 425 kr (590,28 francs)
Stockholm 30/3 1911 – Oldenburg 1/4 1911
Brevporto (21-40 gram) 30 öre, rekavgift 15 öre, assurans (300-600 francs) 22 öre, totalt porto 67 öre

Brev till Storbritannien, 3:e viktklassen (36½ gram), assurerat för 145 kr (201,39 francs)
Stockholm 28/6 1905 – Southend-on-Sea
Återsänt på grund av otillåtet innehåll – Stockholm PKXP 63 2/7 1905
Brevporto (31-45 gram) 60 öre, rekavgift 20 öre, assurans (högst 300 francs) 18 öre, totalt porto 98 öre

§§ Mynt i assurerade brev, internationella regler. Utrikes assurerad post omfattades inte av världspostkonventionen utan av ett särskilt avtal mellan ett mindre antal länder, bland annat Sverige och Storbritannien. I detta avtal finns ett förbud mot att skicka ”myntstycken” i assurerade brev (Aftal angående utvexling av bref och askar med angifvet värde, 1897, art. 9.2a). Svenska posten har alltså inte tillämpat denna regel, men vid ankomst till Storbritannien har brittiska posten noterat **contents coin, not allowed** och returnerat brevet till Sverige.

§§ Mynt i assurerade brev, svenska regler. Regeln om mynt i utrikes assbrev var svår att hitta i det svenska postala trycket. Förbudet var undangömt i en avdelning ”Särskilda bestämmelser” i brevpostreglementet (1901, sid. 5), medan allmänna poststadgan (1899 § 23.1) tvärtom ger intryck att det var tillåtet att skicka mynt i assurerade brev.

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Posthistoriska Notiser* nr 4/2018.

Kopia av framsidan.

Brev till Danmark, 1:a viktklassen, assurerat för 255 kr

Skarhult
30/10 1911

Kolding
31/10 1911

Brevporto (högst 20 gram)	10 öre
Rekavgift	15 öre
Assurans (250-500 kr)	16 öre
Totalt	41 öre

Assuranstillägget för utrikes brev bestod av avgiften för rekommendation plus en rörlig del baserad på assuransbeloppet. Till Norge och Danmark var den rörliga delen 8 öre per 250 kr assuransbelopp.

Assuranstillägget för utrikes paket bestod bara av den rörliga delen. Det gjorde att portona vid låga assuransbelopp kunde bli lägre än motsvarande inrikesporton, där minimiavgiften för assurans var 30 öre.

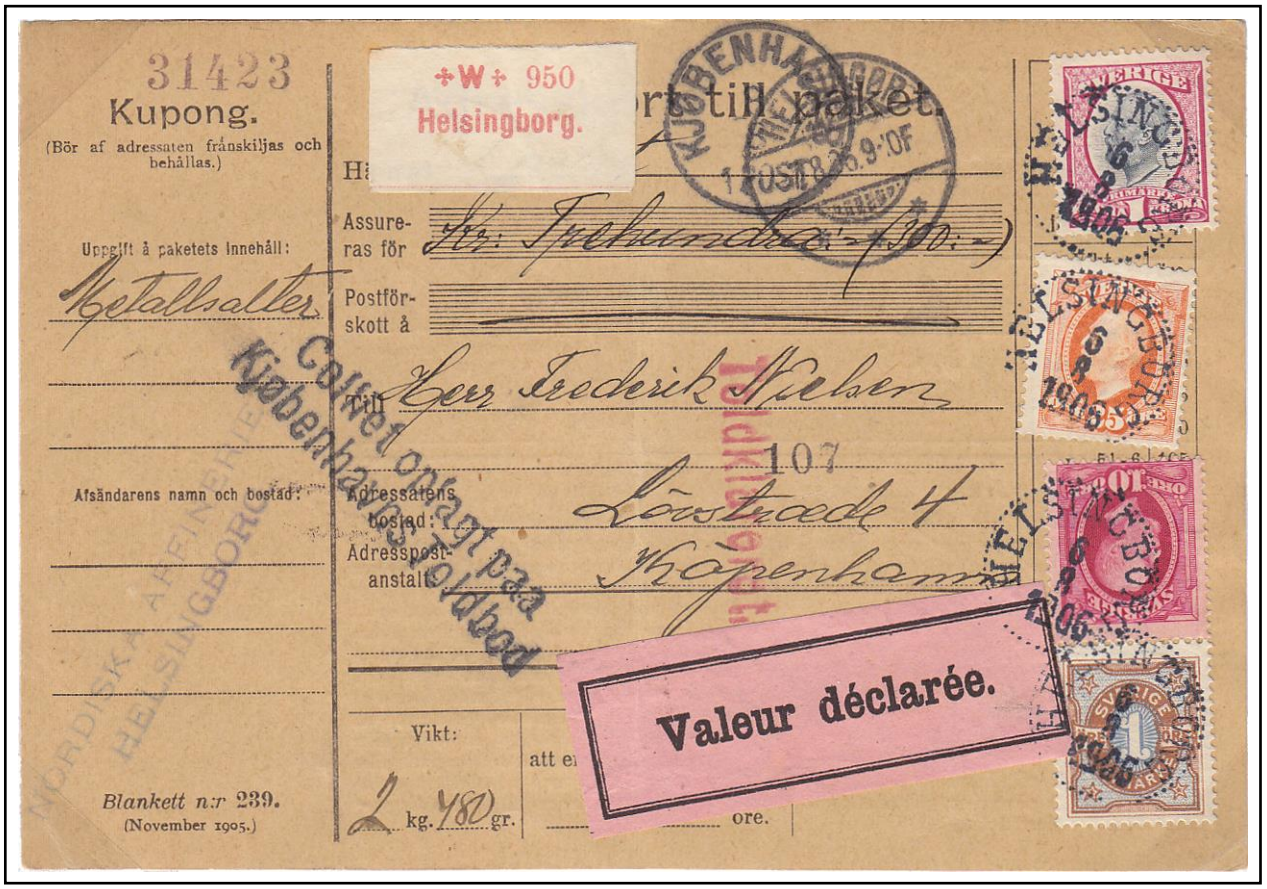

Paket till Danmark, vikt 2,48 kg, assurerat för 300 kr
Helsingborg 6/8 1906 – Helsingør 7/8 1906 – Kjøbenhavn 8/8 1906
Paketporto (1½-5 kg) 120 öre, assurans (250-500 kr) 16 öre, totalt porto 136 öre

Postpaket till Schweiz, vikt 1,131 kg, assurerat för 840 kr (1166,68 francs) ⟶

Stockholm 1/6 1895

Hamburg 3/6 1895

Chaux de Fonds 4/6 1895

Tullstämplat Douane-Contrôle Chaux de Fonds 5/6 1895

Paketporto (högst 3 kg)	180 öre
Assurans (900-1200 francs)	72 öre
Totalt porto	252 öre

Portoberäkning. Paketportot bestod av 36+54 öre i Sverige, 18 öre för sjötransport Sverige-Tyskland, 36 öre i Tyskland och 36 öre i Schweiz. Assuranstillägget var 18 öre per 300 francs.

§§ Klockor till Schweiz. På baksidan av avin finns en anteckning på franska om att paketet innehållit fyra guldklockor, och att dessa kvarhållits i tullen. Av pakettaxan framgår att Schweiz hade **mycket detaljerade tullregler för ur**. I tulldeklarationen skulle man noggrant specificera vilka sorters ur det rörde sig om, deras vikt, vilken metall boetten var tillverkad av, m.m. (Paketposttaxan 1897, senare delen, sid. 13).

FF. Enda kända assurerade paketet till Schweiz.

Postpaket till Finland, vikt 4,85 kg, assurerat för 150 francs

Stockholm 26/11 1901

Hangö 27/11 1901

Borgå 27/11 1901

Paketporto (3-5 kg)	198 öre
Assurans (högst 300 francs)	18 öre
Totalt porto	216 öre

Paketportot bestod av 36+54 öre för Sverige, 18 öre för sjötransport Sverige-Finland och 36+54 öre i Finland.

§§ Assuransbelopp. På assurerad post till utlandet (förutom Norge och Danmark) skulle assuransbeloppet anges i fransk valuta (Paketpostreglementet 1900 § 2.6).

7. POSTANVISNINGAR

Portotabell 1892-1912

Inrikes postanvisning		Gällde fr.o.m.:	Postanvisn. till Norge/Danmark		Gällde fr.o.m.:
Högst 5 kr	10 öre	1/8 1904	Högst 25 kr	15 öre	1/7 1892
5-25 kr	15 öre	1/8 1892	25-36 kr	18 öre	1/10 1907
25-50 kr	25 öre	(1/1 1877)	36-100 kr	30 öre	(1/1 1874)
50-100 kr	30 öre	(1/1 1877)	100-200 kr	45 öre	(1/4 1886)
100-250 kr	35 öre	1/10 1899	200-300 kr	60 öre	(1/4 1886)
250-500 kr	40 öre	1/10 1899	300-400 kr	75 öre	1/10 1907
500-750 kr	50 öre	1/11 1909	per ytterl. 100 kr	15 öre	1/10 1907
750-1000 kr	60 öre	1/11 1909	(max 720 kr)		

Listpostanvisningar till Storbritannien, USA, Kanada, Ryssland och brittiska kolonier:	Postanvisningar till de flesta övriga länder:	
50 öre per 50 kr	18 öre per 18 kr	1/7 1892
	18 öre per 18 kr till 72 kr, därutöver 18 öre per 36 kr	1/1 1899
Telegrampostanvisningar:		
Samma porto som för vanliga postanvisningar	18 öre per 36 kr	1/10 1907

Inrikes postanvisning belopp 1 kr (högst 5 kr), porto 10 öre

Jerfsö 13/9 1904

Ljusdal (redovisande postkontor) 14/9 1904

Örebro 14/9 1904

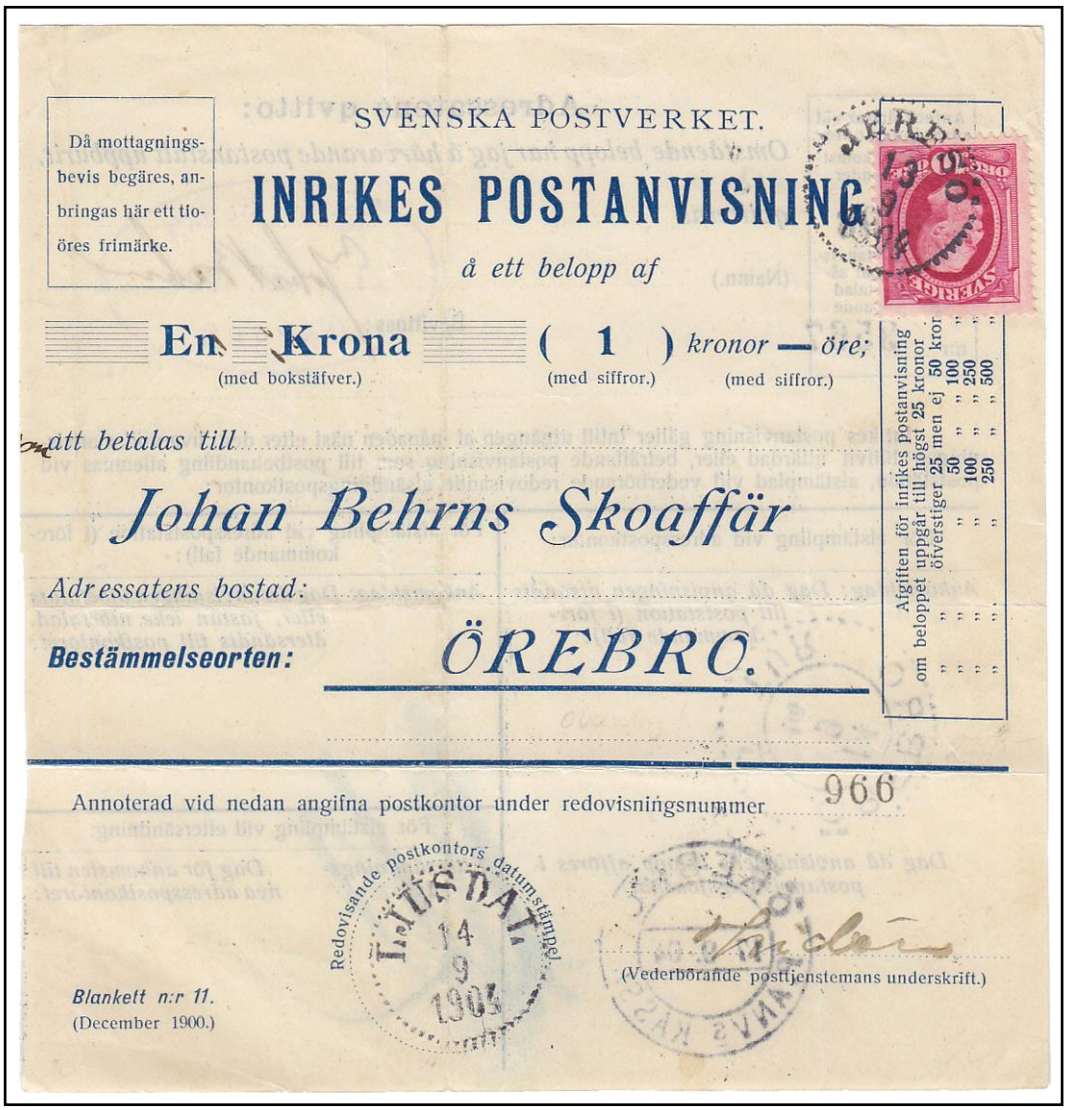
SVENSKA POSTVERKET.

INRIKES POSTANVISNING

Då mottagningsbevis begäres, anbringas här ett tioöres frimärke.

å ett belopp af

En Krona (1) kronor — öre;
(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)

att betalas till

Johan Behrns Skoaffär

Adressatens bostad:

Bestämmelseorten: ÖREBRO.

Afgiften för inrikes postanvisning om beloppet uppgår till högst 25 kronor 10 öre, öfverstiger 25 men ej 50 kronor 15 öre, „ 50 „ 100 „ 25 „ 100 „ 250 „ 50 „ 250 „ 500 „ 75 „

Annoterad vid nedan angifna postkontor under redovisningsnummer 966

Redovisande postkontors datumstämpel: TJUSDAL 14 9 1904

(Vederbörande posttjenstemans underskrift.)

Blankett n:r 11. (December 1900.)

✉ **Privattryckt blankett** med förtryckt belopp och adress. Texten är densamma som på postens blanketter, men det finns små skillnader i typsnitt. Godkänd av posten trots att poststadgan endast tillät postens egna blanketter (Allm. Poststadga 1899 § 33).

991
KUPONG.
(Fränskiljes och behålles af adressaten.)
Anvisningsbeloppet med siffror:
6 kronor — öre.
Afsändarens namn och adress:
W. Gustafson
Mon
D. S.
I öfrigt må denna del af blanketten af afsändaren efter godtfinnande ifyllas.
Likvid för Eder räkning till Mellerud af d. 14/4. Tack!

Då mottagningsbevis begäres, anbringas här ett tioöres frimärke.

SVENSKA POSTVERKET.
INRIKES POSTANVISNING
å ett belopp af
Sex (6) kronor — öre
(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)
att betalas till Herr Oskar Malmrot
Adressatens bostad: Trollhättan
Bestämmelseorten:
Avgiften för inrikes ... om beloppet uppgår till ... öfversigt ...
Annoterad vid nedan angifna postkontor under redovisningsnummer 577
Redovisande postkontorets datumstämpel MELLERUD 16 4 1904
Blommen
(Vederbörande posttjenstemans underskrift.)
Blankett n:r 11.
(December 1900).
MON 15 4 1904
MON 15 4 1904

Inrikes postanvisning, belopp 6 kr (högst 25 kr), porto 15 öre
Mon 15/4 1904 – Mellerud 16/4 1904 (redovisande postkontor) – Trollhättan 16/4 1904

§§ Postanvisning mottagen på poststation. Mindre postanstalter klassades som ***poststationer*** och hade inte samma befogenheter som ***postkontor***. När en postanvisning lämnades in på en poststation skulle blanketten plus det inbetalade beloppet skickas vidare till det postkontor som poststationen löd under, och bokföras i dess journal över inbetalade postanvisningar (Postanvisningsreglementet 1900 §§ 9.1 och 11).

Inrikes postanvisning, belopp 35 kr (25-50 kr), porto 25 öre

Hennan 11/7 1904

Ljusdal 11/7 1904

Stämplad vid utkvittering Ljusdal 16/7 1904

Underfrankerad och eftertaxerad. Posten i Hennan har frankerat med 15 öre, som gällde för postanvisningar upp till 25 kr. I högerkant har posttjänstemannen E. Welander i Ljusdal (redovisande postkontor) gjort en notering *Eftertax(ering) utf(örd) E. W.* Poststationen i Hennan bör ha fått ett eftertaxeringskort på 10 öre, som den slarvige postkassören fick betala.

SVENSKA POSTVERKET.

INRIKES POSTANVISNING

Då mottagningsbevis begäres, anbringas här ett tioöres frimärke.

å ett belopp af Trettiofem (35) kronor — öre;
(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)

att betalas till Enkan Emfrida Bäcklund

Adressatens bostad: Åka

Bestämmelseorten: Ljusdal

Afgiften för inrikes om. beloppet uppgår till öfverstiger

Annoterad vid nedan angifna postkontor under redovisningsnummer 894

de postkontorets datu

nde posttjänstemans underskrift.)

SVENSKA POSTVERKET.

INRIKES POSTANVISNING

Då mottagningsbevis begäres, anbringas här ett tioöres frimärke, som makuleras medelst påskriften »mottagningsbevis».

å ett belopp af Åtjuugåtta (28) kronor — öre;
(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)

att betalas till Fru Ivar Davidsson

Adressatens bostad:

Bestämmelseorten: Göteborg

Betald gn. Brefbärare E. Mattsson

Annoterad vid nedan angifna postkontor i postanvisningskontrabok under löpande n:r 453

Redovisande postkontorets datumstämpel. KRISTINEHAMN 11 3 1898

Vederbörande posttjenstemans underskrift.

Blankett n:r 11. (November 1896.)

Inrikes postanvisning, belopp 28 kr (25-50 kr), porto 25 öre

Åtorp 11/3 1898

Kristinehamn 11/3 1898 (redovisande postkontor)

Göteborg 12/3 1898

Stämplad ***Betald gn. Brefbärare E. Mattsson***

§§ Betalning genom brevbärare. Normalt delades postanvisningen ut till mottagaren, som fick gå och lösa in den på postanstalten. Men i vissa större städer hade brevbärarna med sig pengarna och betalade ut dem direkt till mottagaren (Postanvisningsreglementet 1900 § 22).

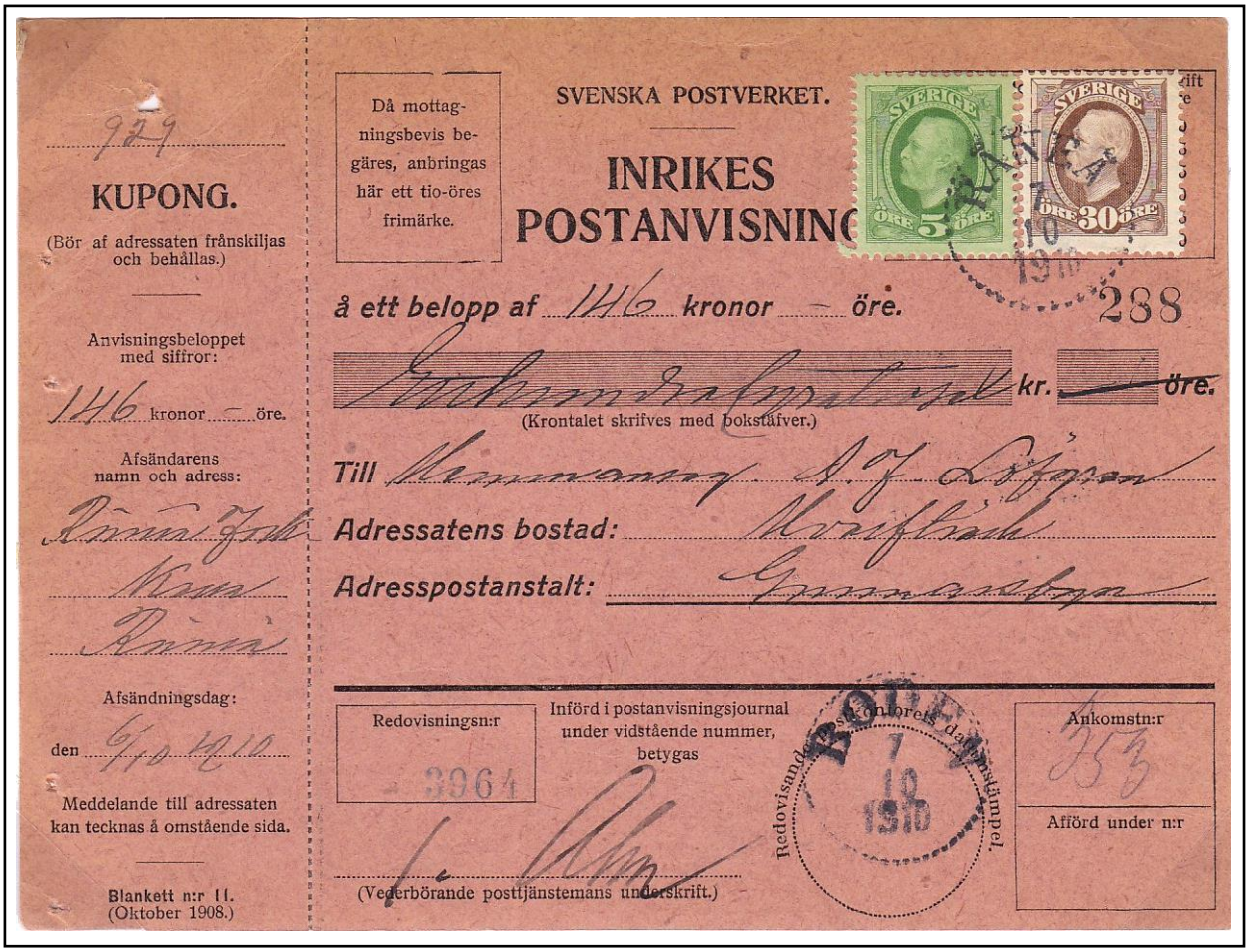
929

KUPONG.

(Bör af adressaten frånskiljas och behållas.)

Anvisningsbeloppet med siffror: 146 kronor — öre.

Afsändarens namn och adress:

Afsändningsdag: den 6/10 1910

Meddelande till adressaten kan tecknas å omstående sida.

Blankett n:r 11. (Oktober 1908.)

Då mottagningsbevis begäres, anbringas här ett tio-öres frimärke.

SVENSKA POSTVERKET.

INRIKES POSTANVISNING

SVERIGE 5 ÖRE — SVERIGE 30 ÖRE

å ett belopp af 146 kronor — öre. 288

kr. — öre.

(Krontalet skrifves med bokstäfver.)

Till

Adressatens bostad:

Adresspostanstalt:

Redovisningsn:r 3964

Införd i postanvisningsjournal under vidstående nummer, betygas

(Vederbörande posttjänstemans underskrift.)

Redovisande kontorets dagstämpel. BODEN 7 10 1910

Ankomstn:r 353

Afförd under n:r

Inrikes postanvisning, belopp 146 kr (100-250 kr), porto 35 öre
Råneå 7/10 1910 – Boden 7/10 1910 (redovisande postkontor) – ??

✉ **Fick mottagaren sina pengar?** Postanvisningen tycks inte ha skickats ut till adresspoststationen Gunnarsbyn, och är inte heller utkvitterad. Arkivhål tyder på att den ingått i en reklamationsutredning.

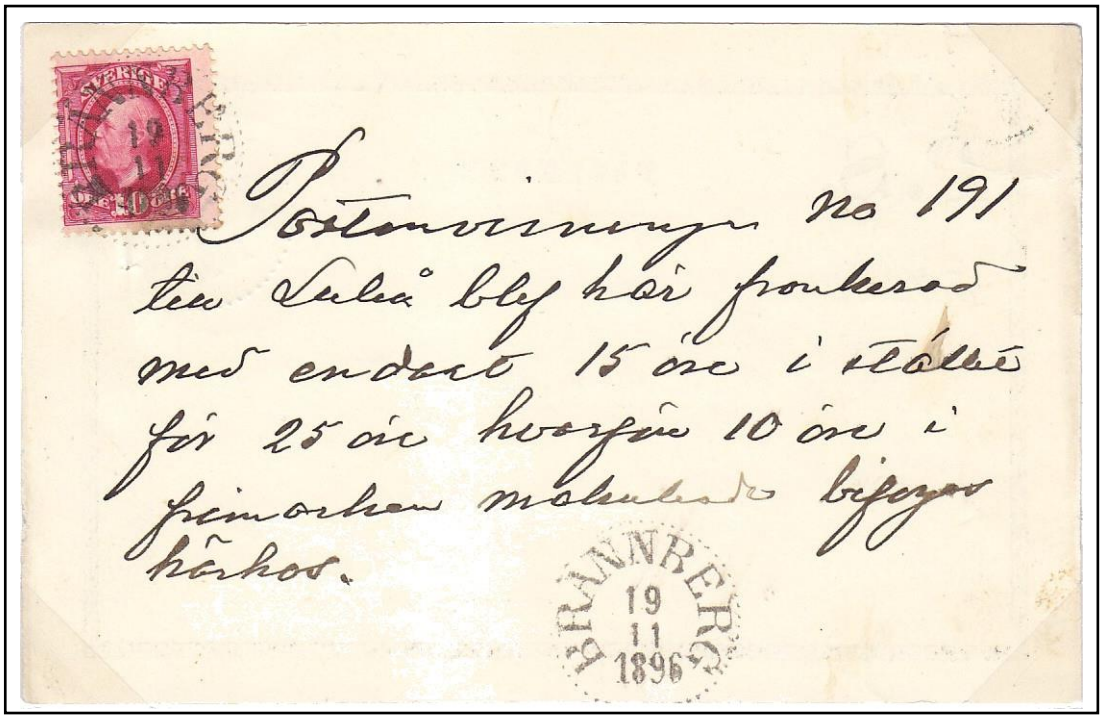

PS-kort med kompletterande porto för underfrankerad postanvisning, 10 öre
Brännberg 19/11 1896 – Luleå

Korrigerat porto. Av allt att döma är detta ingen eftertaxering, utan underfrankeringen verkar ha upptäckts och korrigerats på detta sätt av inlämningspostanstalten.

Nålhål ⟶ visar att inlämnings-beviset nålats fast vid post-anvisningen när den arkiverats.

Emottagas ej

SVENSKA POSTVERKET.

Då mottagnings-bevis begäres, an-bringas här ett tio-öres frimärke.

INRIKES POSTANVISNING

å ett belopp af

Elfva (11) kronor 25 öre;
(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)

att betalas till J. Julin

Adressatens bostad: Skeppsbron 6

Bestämmelseorten: Stockholm

Afgiften för inrikes postanvisning utgör:
om beloppet uppgår till högst 25 kronor . . . 15
öfverstiger 25 men ej 50 kronor . . . 100
50 100 250
100 250 500
250 500

Antecknad vid nedan angifna postkontor under redovisningsnummer 1556.

Redovisande postkontorets datumstämpel: LULEÅ 24 9 1903

(Vederbörande posttjenstemans underskrift.)

Blankett n:r 11.
(December 1900.)

Inrikes postanvisning, belopp 11,25 (5-25 kr), porto 15 öre
Luleå 24/9 1904 – Stockholm 26/9 1904
Vägrad ("Emottagas ej") och **retur** Stockholm 27/9 1904 – Luleå 30/9 1904

§§ **Vägrad postanvisning.** Postanvisningen gick i retur till avsändaren, som fick lämna tillbaka inlämningsbeviset (nedan) för att få ut pengarna (Postanvisningsreglementet 1900 § 44.2).

Inlemningsbevis rörande postanvisningsbelopp. 829

Å härvarande postkontor har denna dag blifvit för en postanvisning till Stockholm och J. Julin inbetaladt ett belopp af Elfva (11) kronor 25 öre;

hvarå detta till bevis meddelas.

Postanvisningsafgift ..... öre.
För expressbefordran ..... „
„ mottagningsbevis ..... „
Summa 15 öre.

LULEÅ 24 9 1903

Blankett n:r 139 a.
(December 1900.)

SVENSKA POSTVERKET.

Avis

om en telegrampostanvisning

afsänd den 4 juni *,* 1893

från postkontoret i Hernösand

till postkontoret i Stockholm

Afsändarens namn.	Anvisningens nummer.	Adressatens namn, förnamn och titel samt bostad.	Anvisningsbeloppet.
A. Johannes	N:o 67660	J. Eriksson Vasagatan 48	Etthundra 100 kr

Hernösand den 4 juni 1893

Kruse

post

HERNÖSAND 4 6 1893

Afsändningspostanstaltens stämpel.

STOCKHOLM 5 6 93 INANKJ. FD.

Adresspostanstaltens stämpel.

Blankett n:r **6.** Maj 1892.

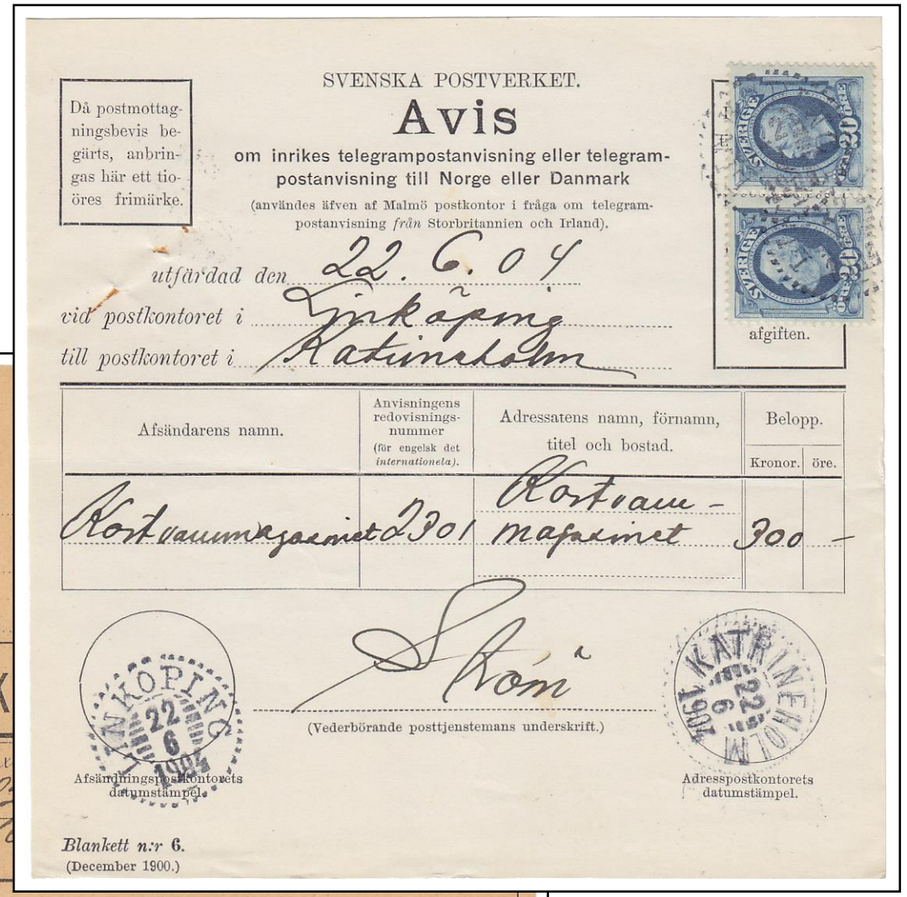

Då postmottagningsbevis begärts, anbringas här ett tioöres frimärke.

SVENSKA POSTVERKET.

Avis

om inrikes telegrampostanvisning eller telegrampostanvisning till Norge eller Danmark

(användes äfven af Malmö postkontor i fråga om telegrampostanvisning *från* Storbritannien och Irland).

utfärdad den 22. 6. 04

vid postkontoret i Linköping

till postkontoret i Katrineholm

afgiften.

Afsändarens namn.	Anvisningens redovisningsnummer (för engelsk det *internationela*).	Adressatens namn, förnamn, titel och bostad.	Belopp. Kronor.	Belopp. öre.
Kortvarumagasinet	2301	Kortvarumagasinet	300	—

LINKÖPING 22 6 1904

Afsändningspostkontorets datumstämpel.

Skoni

(Vederbörande posttjenstemans underskrift.)

KGL. KATRINEHOLM 22 6 1904

Adresspostkontorets datumstämpel.

Blankett n:r **6.** (December 1900.)

Inrikes telegrampostanvisning, belopp 100 kr (50-100 kr), porto 30 öre

Hernösand 4/6 1893

Stockholm 5/6 1893

Inrikes telegrampostanvisning, belopp 300 kr (250-500 kr), porto 40 öre

Linköping 22/6 1904

Katrineholm 22/6 1904

TELEGRAM.

KGL. TELEGRAFVERK

№	Ord	År	Dat
692	13/11	1904	22/

Anvisning 2301

Postkontoret

Katrineholm

Kortvarumagasinet betalar

trehundra, 300, kronor för

Kortvarumagasinet

Tel. af Mott. af

Telegrampostanvisningar infördes i juli 1892. Portot för telegrampostanvisningar var detsamma som för vanliga postanvisningar. Avgiften för telegrammet tillkom, men den betalades separat på telegrafstationen.

§§ **Beloppet kvitterades på själva telegrammet**, medan postanvisningsavin sändes med vanlig post till adresspostkontoret, där uppgifterna på avin stämdes av mot telegrammet. Sedan nålades telegrammet fast vid avin för arkivering. Nålhål syns uppe till vänster på båda postanvisningsblanketterna (Cirkulär XXII/1892).

Blanketter. Den första blanketten (ovan) hade redigeringsdatum maj 1892. Redan i september 1893 fick blanketten den storlek och utformning som visas uppe till höger.

§§ **Telegrammet till vänster** tillhör anvisningen ovan. Texten lyder, helt enligt reglementet: ”Anvisning 2301, Postkontoret, Katrineholm. Kortvarumagasinet betalar trehundra, 300, kronor för Kortvarumagasinet” (Cirkulär XXII/1892). Mottagaren har sedan kvitterat på baksidan av telegrammet, där posten i Katrineholm också slagit sin datumstämpel (22/6 1904).

Postanvisning till Danmark, belopp 3 kr (högst 25 kr), porto 15 öre

Laholm 11/11 1911

Kjøbenhavn 11/11 1911

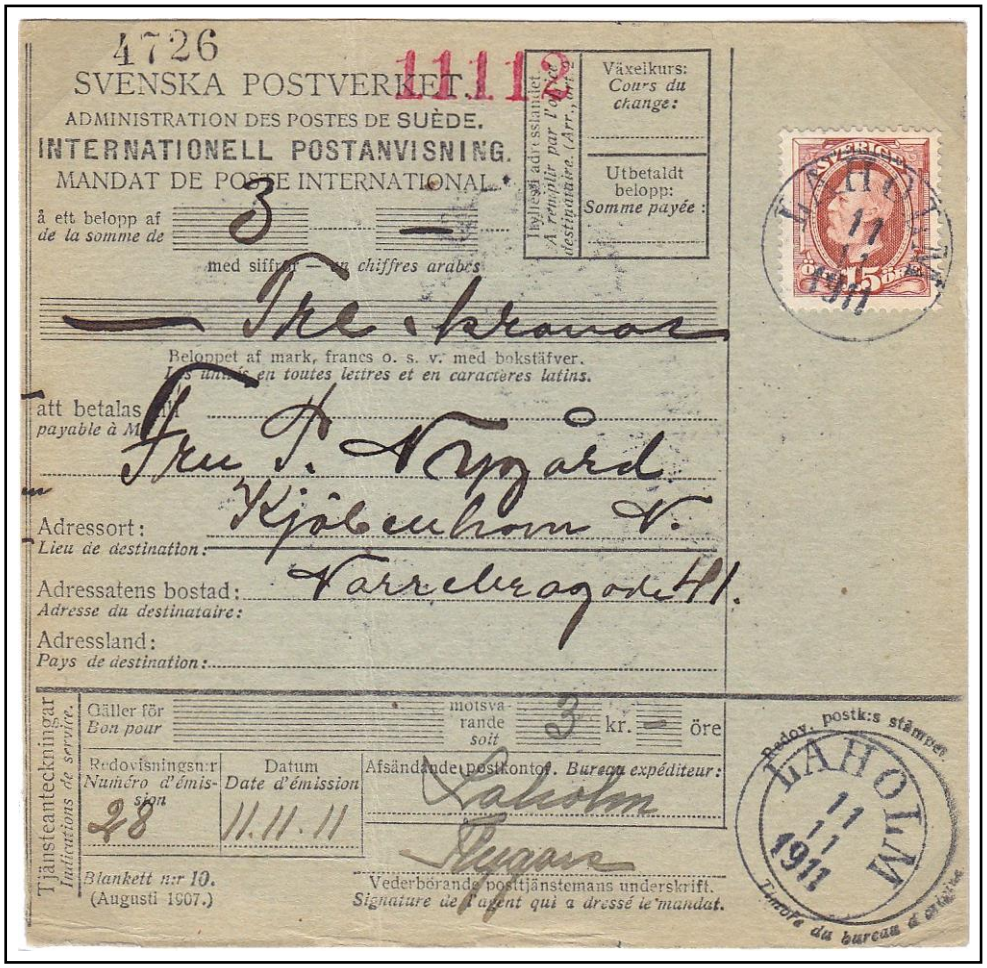
4726
SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.
INTERNATIONELL POSTANVISNING.
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL.
1112
Ifylles i adressantiet. A remplir par l'office destinataire. (Arr., art. 2)
Växelkurs: Cours du change:
Utbetaldt belopp: Somme payée:
å ett belopp af / de la somme de 3 —
med siffror — en chiffres arabes
Tre kronor
Beloppet af mark, francs o. s. v. med bokstäfver. Les unités en toutes lettres et en caractères latins.
att betalas till / payable à M Fru F. Nygård
Adressort: / Lieu de destination: Kjøbenhavn V.
Adressatens bostad: / Adresse du destinataire: Farvergade 41.
Adressland: / Pays de destination:
Tjänsteanteckningar / Indications de service.
Gäller för / Bon pour
motsvarande / soit 3 kr. — öre
Redovisningsn:r / Numéro d'émission 28
Datum / Date d'émission 11.11.11
Afsändande postkontor. Bureau expéditeur: Laholm
Blankett n:r 10. (Augusti 1907.)
Vederbörande posttjänstemans underskrift. Signature de l'agent qui a dressé le mandat.
Redov. postk:s stämpel.
LAHOLM 11 11 1911
Timbre du bureau d'origine.

§§ Belopp på utrikes postanvisningar skulle anges i både svensk valuta och mottagarlandets valuta (Allmän poststadga 1907 § 31.1). Men till Norge och Danmark räckte det med kronor och ören. **Svenska, norska och danska kronor hade samma värde** tills den nordiska myntunionen upphörde i samband med första världskriget.

SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.
INTERNATIONELL POSTANVISNING.
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL
247
Ifylles i adressantiet. A remplir par l'office destinataire. (Arr., art. 2)
Växelkurs:
å ett belopp af / de la somme de 300 —
med siffror — en chiffres arabes
Trehundra
Beloppet af mark, francs o. s. v. med bokstäfver. Les unités en toutes lettres et en caractères latins.
att betalas till / payable à M Fru Boghandler Jul. Gjellerup
Adressort: / Lieu de destination: København.
Adressatens bostad: / Adresse du destinataire: Bolvgade 87
Adressland: / Pays de destination: Danmark.
Tjänsteanteckningar / Indications de service.
Gäller för / Bon pour
motsvarande / soit 30 kr. — öre
Redovisningsn:r / Numéro d'émission 487
Datum / Date d'émission 30/9
Afsändande postkontor. Bureau expéditeur: Stockholm
Blankett n:r 10. (Augusti 1907.)
Vederbörande posttjänstemans underskrift. Signature de l'agent qui a dressé le mandat.
Redov. postk:s stämpel.
STOCKHOLM 30. 9. 11 MASTERSKR.
Timbre du bureau d'origine.

Postanvisning till Danmark, belopp 300 kr (200-300 kr), porto 60 öre

Stockholm 30/9 1911

Kjøbenhavn 1/10 1911 och 2/10 1911

(Även stämplad vid utkvittering, "K.X." 3/10 1911)

FF. Högsta kända portot för postanvisningar till Danmark och Norge, som hade en särskild portotaxa. Enda registrerade avin med detta porto till Danmark, ytterligare två till Norge är registrerade.

Postanvisning till Schweiz, belopp 200 kr (180-216 kr), porto 144 öre

Vretstorp 20/8 1906

Bern 22/8 1906

Eftersänd till
Basel 23/8 1906

Porto före oktober 1907. Portot utgjordes, enligt den taxa som gällde fram till 30/9 1907, av 18 öre per 18 kr (25 francs) upp till 72 kr, och därutöver 18 öre per 36 kr.

FF. Enda kända postanvisningen utan tilläggstjänst till Schweiz (två postförskotts-anvisningar är kända).

SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.
*) Vexelkurs: / Cours du change: 1:80
Utbetalad belopp: / Somme payée:
INTERNATIONEL POSTANVISNING
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL
å ett belopp af / de la somme de 275 fr. 85 cts.
(med arabiska siffror) / (en chiffres arabes)
Tvåhundratjugofem fr. 85 cts
(med latinsk bokstafsskrift) / (en toutes lettres et en caractères latins)
att betalas till / payable à M Herrn Herman Carlquist
Adressort / Lieu de destination Basel
Adressatens bostad / Adresse du destinataire Postlagrand
Adressland / Pays de destination Schweiz
Tjänsteanteckningar. / Indications de service.
Gäller för / Bon pour 275 fr. 85 motsvarande / soit 200 kr. öre
Redovisningsn:r / Numéro d'émission
Datum / Date d'émission 20. 8. 06
Afsändande postkontor / Bureau expéditeur Vretstorp
Vederbörande posttjänstemans underskrift: / Signature de l'agent qui a dressé le mandat: E. Dahlqvist
*) Uppgifter, som skola ifyllas af adresslandets Postverk, då detta verkställer myntförvandlingen eller för
Indications à remplir par l'Office destinataire, lorsqu'il opère lui-même la conversion ou qu'il fait usage, pour
stalliskt mynt med samma kurs som guld.
u monnaie métallique ayant le cours de l'or.

SVENSKA POSTVER
ADMINISTRATION DES POSTES D
INTERNATIONELL POSTANV
MANDAT DE POSTE INTERNATI
å ett belopp af / de la somme de 126
med siffror — en chiffres arabes
Hundratjugosex
Beloppet af mark, francs o. s. v. med bokstäfver.
Les unités en toutes lettres et en caractères latins.
att betalas till / payable à M Herrn Claus Witt
Adressort: / Lieu de destination Hamburg
Adressatens bostad: / Adresse du destinataire Gr. Reichenstr. 19
Adressland: / Pays de destination Tyskland
Tjänsteanteckningar / Indications de service.
Gäller för / Bon pour 126 Mark motsvarande / soit 113 kr. 70 öre
Redovisningsn:r / Numéro d'émission 12
Datum / Date d'émission 27.8.1910
Afsändande postkontor. / Bureau expéditeur Malmköping
Blankett n:r 10. (Augusti 1907.)
Vederbörande posttjänstemans underskrift. / Signature de l'agent qui a dressé le mandat.
Redov. postk:s stämpel / Timbre du bureau d'origine
MALMKÖPING 27 8 1910

Postanvisning till Tyskland, belopp 113,40 (108-144 kr), porto 72 öre

Malmköping 27/8 1910

Hamburg 28/8 1910

Porto fr.o.m. oktober 1907. När Romkongressens portoregler trätt i kraft var portot 18 öre per 36 kr (50 francs).

Hålslaget i blanketten är förmodligen en form av makulering för att visa att postanvisningen var inlöst.

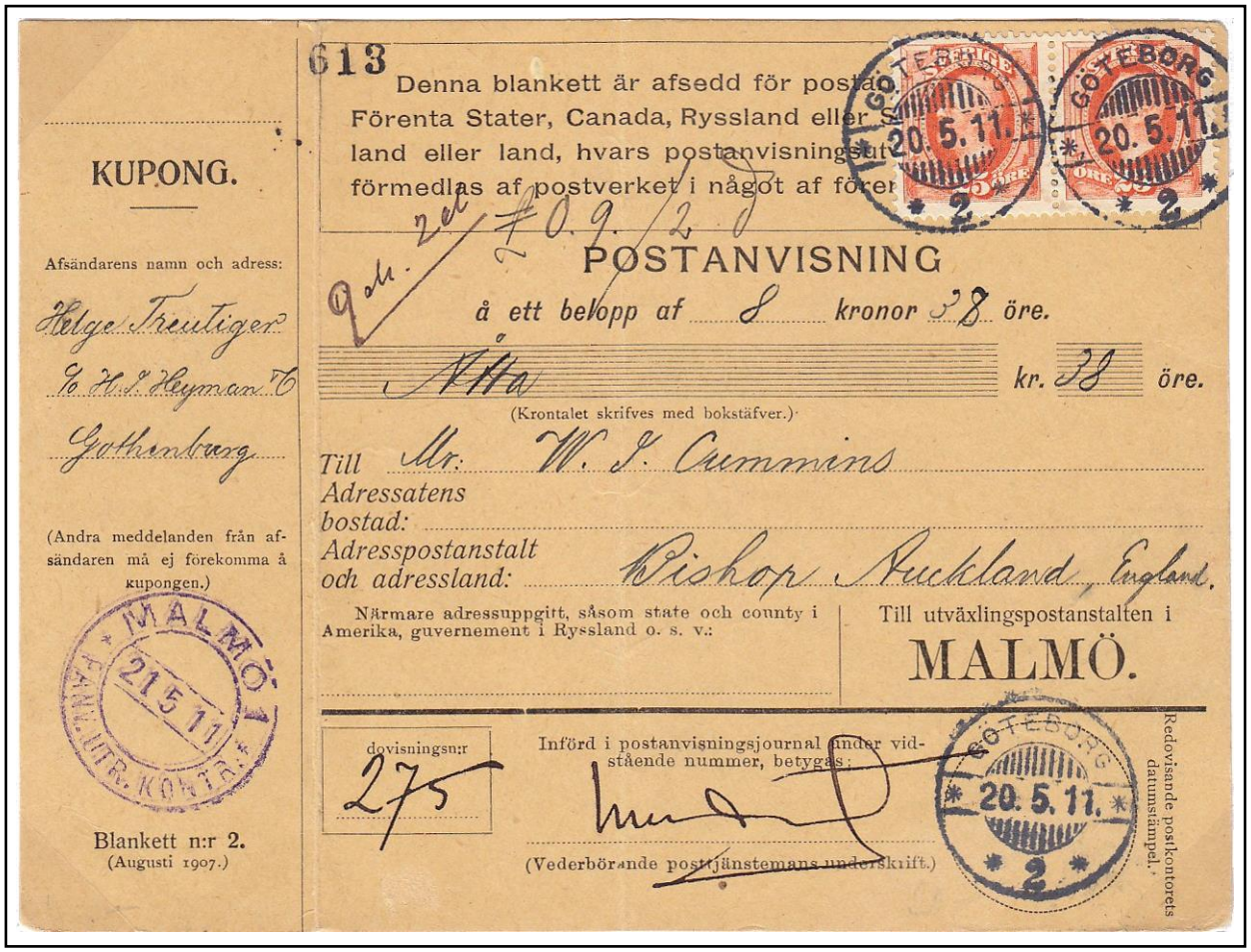
KUPONG.

Afsändarens namn och adress:
Helge Treutiger
G. H. J. Heyman 76
Gothenburg

(Andra meddelanden från afsändaren må ej förekomma å kupongen.)

MALMÖ 1 21 5 11 EXP. UTR. KONTOR

Blankett n:r 2.
(Augusti 1907.)

613
Denna blankett är afsedd för postan
Förenta Stater, Canada, Ryssland eller S
land eller land, hvars postanvisningsut
förmedlas af postverket i något af förer

GÖTEBORG 20. 5. 11. 2
GÖTEBORG 20. 5. 11. 2

POSTANVISNING
å ett belopp af 8 kronor 38 öre.
Åtta kr. 38 öre.
(Krontalet skrifves med bokstäfver.)

Till Mr. W. J. Cummins
Adressatens bostad:
Adresspostanstalt och adressland: Bishop Auckland, England.

Närmare adressuppgitt, såsom state och county i Amerika, guvernement i Ryssland o. s. v.:

Till utväxlingspostanstalten i
MALMÖ.

dovisningsnr 275

Införd i postanvisningsjournal under vidstående nummer, betygas:

(Vederbörande postjänstemans underskrift.)

GÖTEBORG 20. 5. 11. 2

Redovisande postkontorets datumstämpel.

Postanvisning till Storbritannien, belopp 8,38 (högst 50 kr), porto 50 öre
Göteborg 20/5 1911 – Malmö 21/5 1911

§§ **Listsystemet.** Till Storbritannien, USA, Kanada och Ryssland användes det s.k. listsystemet för postanvisningar. Anvisningarna utfärdades på en särskild blankett som sändes till **postkontoret Malmö 1**. Där fördes uppgifter om avsändare, adressat och belopp in på listor som skickades till postverket i respektive land, där man sedan skrev ut nya postanvisningar som sändes ut till betalningsmottagarna. Listor över postanvisningar till Storbritannien sändes i rekommenderat PS-kuvert till **utväxlingskontoret i London** (Postanvisningsreglementet 1900 § 50-52).

605

KUPONG.

Afsändarens namn och adress:
P. G. Larssen
Gästerp
Vretstorp

(Andra meddelanden från afsändaren må ej förekomma å kupongen.)

1089 SVENSKA POSTVERKET.

POSTANVISNING till England eller Amerika,

eller till land eller ort, hvars postanvisningsutvexling med Sverige förmedlas af Storbritanniska postverket eller Amerikas förenta staters postverk,

å ett belopp af £ 64:56

Tvåhundrafyrtio (med bokstäfver.) / 240 (med siffror.) / kronor 82 öre (med siffror)

att betalas till Mr. Edv. Stalheim

Adressatens bostad: 1305 - 4 av. North

Bestämmelseorten: Fargo

Stat (state) North Dakota Krets (county): Cass Land North America

Annoterad vid nedan angifna postkontor i vederbörande kontrabok under löpande n:r 13

Postkontorets datumstämpel. VRETSTORP 28 12 1906

Vederbörande posttjenstemans underskrift.

Blankett n:r 2. (September 1893.)

Postanvisningen expedieras från inbetalningspostkontoret till postkontoret i Malmö.

MALMÖ 29. 12. 06 ANV. UTR.

Listpostanvisning till USA, belopp 240,82 (200-250 kr), porto 250 öre
Vretstorp 28/12 1906 – Malmö 29/12 1906

§§ **Postanvisningar till USA.** Även till USA användes listsystemet. På postanvisningarna markerades adressort med blåkrita och delstat med rödkrita för att det skulle bli rätt när listorna fylldes i. Listorna skickades sedan i rekommenderat PS-kuvert till **utväxlingskontoret i New York**. (Postanvisningsreglementet 1900 § 51). De svenska postanvisningsblanketterna behölls i Malmö, och är därför inte ankomststämplade i USA.

8. POSTFÖRSKOTT

Portotabell 1892-1912						
Inrikes försändelser	Högst 5 kr	10 öre	1/8 1904	100-250 kr	35 öre	1/10 1899
	5-25 kr	15 öre	1/8 1892	250-500 kr	40 öre	1/10 1899
	25-50 kr	25 öre	(1/1 1877)	500-750 kr	50 öre	1/11 1909
	50-100 kr	30 öre	(1/1 1877)	750-1000 kr	60 öre	1/11 1909
	Tilläggsavgiften motsvarade portot för en postanvisning med postförskottsbeloppet. Pengarna skickades till avsändaren med portofri postförskottsanvisning.					
Utrikes brevpostförsändelser	Ingen postförskottsavgift ingick i portot, utan när pengarna sändes till avsändaren, genom en internationell postanvisning, minskades postanvisningsbeloppet med portot för postanvisningen. I portot för postförskottsanvisningen ingick dessutom en tilläggsavgift (i Sverige 10 öre) för redovisning av postförskottsbelopp. Avsändaren av en utrikes postförskottsförsändelse fick däremot i regel betala rekommendations- eller assuransavgift, eftersom man till de flesta länder endast kunde postförskottsbelägga rekommenderade och assurerade försändelser.					
Utrikes paket	Tilläggsavgift för postförskott lades på paketportot (och det var inget krav att paketen skulle vara assurerade). Avgiften för paket till Norge och Danmark var densamma som postanvisningsportot till dessa länder. Till de flesta (men inte alla) övriga länder dit det gick att skicka paket mot postförskott var postförskottstillägget 15 öre per 15 kr postförskottsbelopp.					

Inrikes brev, 1:a viktklassen, postförskott 6 kr
Uddevalla 17/8 1905 – Munkedal 18/8 1905
Brevporto (högst 15 gram) 10 öre, postförskott (5-25 kr) 15 öre, totalt porto 25 öre

§§ **Postförskottsetiketter.** År 1894 infördes fyrkantiga etiketter (Bl. 152a) för inrikes postförskottsförsändelser (Postförskottsreglementet 1894 § 10.1). År 1907 ersattes de av trekantiga etiketter.

Lokalbrev, 1:a viktklassen, postförskott 5 kr
Malmö 31/10 1911
Brevporto (högst 20 gram) 5 öre, postförskott (högst 5 kr) 10 öre, totalt porto 15 öre

§§ **Trekantiga etiketter** i orange färg (Bl. 111) infördes i oktober 1907 efter beslut av Världspostkongressen i Rom 1906 (Expeditionsreglementet XV.2). De första trekantiga etiketterna var otandade (brevet nedan). Men perforerade exemplar av denna första etikett är kända från november 1910 till oktober 1911 (brevet ovan). Troligen är perforeringen **gjord lokalt/privat.**

Lokalbrev, 1:a viktklassen, postförskott 50 kr • Stockholm 6/5 1911
Brevporto (högst 20 gram) 5 öre, postförskott (25-50 kr) 25 öre, totalt porto 30 öre

FF. Tidigare okänt porto. 30-öresporto för lokalt postförskottsbrev är inte registrerat.

Inrikes brev, 3:e viktklassen, postförskott 2,25 • Helsingborg 1/8 1911 – Gammelstad
Brevporto (126-250 gram) 30 öre, postförskott (högst 5 kr) 10 öre, totalt porto 40 öre

Inrikes brevkort, postförskott 67,75
Stockholm 13/6 1907 – Falkenberg 15/6 1907
Brevkortsporto 5 öre, postförskott (50-100 kr) 30 öre, totalt porto 35 öre

FF. Enda registrerade inrikes postförskottsbrevkortet med detta porto.

Inrikes brev, 2:a viktklassen, postförskott 33 kr och assurerat för 280.000 kr
Gamleby 28/1 1910 – Stockholm
Brevporto (21-125 gram) 20 öre, postförskott (25-50 kr) 25 öre, assurans (280.000 kr) 2205 öre, totalt porto 2250 öre

Assuransavgiften består av 1305 öre för 100.000 kr + 5 öre per ytterligare 1.000 kr (180 x 5 öre = 900 öre), totalt 2205 öre

FF. Högsta kända portot för ett postförskottsbrev.

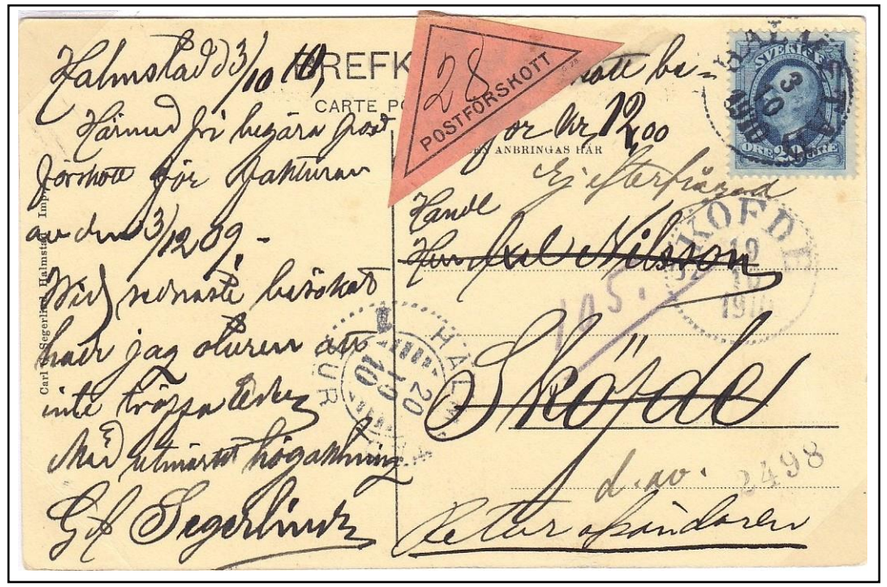

Inrikes brevkort, postförskott 12 kr
Halmstad 3/10 1910 – Skövde
Brevkortsporto 5 öre, postförskott (5-25 kr) 15 öre, totalt porto 20 öre

Noteringar från Skövde att kortet aviserats två gånger

Retur Sköfde 19/10 1910 – Halmstad 20/10 1910

§§ **Liggetid för postförskottsförsändelser** var 14 dagar (Allmän poststadga 1907 § 103.3). När adressaten inte löst ut kortet inom denna tid har postpersonalen noterat ***Ej efterfrågad*** och ***Retur afsändaren.***

✉ **Egen publikation:** Artikel i *Posthistoriska notiser* nr 1/2016 om krav på brevkort.

Lokal trycksak, 1:a viktklassen, postförskott 1 kr
Stockholm 25/5 1909 och 26/5 1909
Trycksaksporto (högst 50 gram) 2 öre, postförskott (högst 5 kr) 10 öre, totalt porto 12 öre

Inrikes trycksak (framsida), 6:e viktklassen, postförskott 3,50
Stockholm 19/10 1895 – Skellefteå
Trycksaksporto (250-300 gram) 24 öre, postförskott (högst 25 kr) 15 öre, totalt porto 39 öre

ⓘ **F. W. Andréen.** Avsändaren var en av grundarna av **Frimärkssamlarföreningen i Stockholm**, sedermera Stockholms Filatelistförening. Han var redaktör för ett par olika filatelistiska tidskrifter, och gissningsvis har kuvertet/banderollen innehållit en frimärkskatalog eller några tidskrifter.

Inrikes trycksak (banderoll)
3:e viktklassen, postförskott 13,14

Stockholm 26/9 1898

till Sunne

Trycksaksporto (100-150 gram)	12 öre
Postförskott (högst 25 kr)	15 öre
Totalt porto	27 öre

Inrikes paket, vikt 1 kg, postförskott 5,50

Upsala 15/5 1906

Nyköping 4/6 1906

Snogeröd 8/6 1906

Paketporto (högst 1 kg)	30 öre
Postförskott (5-25 kr)	15 öre
Totalt porto	45 öre

Först adresserat till Nyköping, men **eftersänt** därifrån till Eskilstuna. Vid eftersändning **uppfrankerat** med paketportot, 30 öre.

Sedan **eftersänt igen** från Eskilstuna till Snogeröd, och då lösenbelagt med ett nytt paketporto, enligt anteckning "**Lösen 30 öre**" i avins nederkant.

Kopia från baksidan

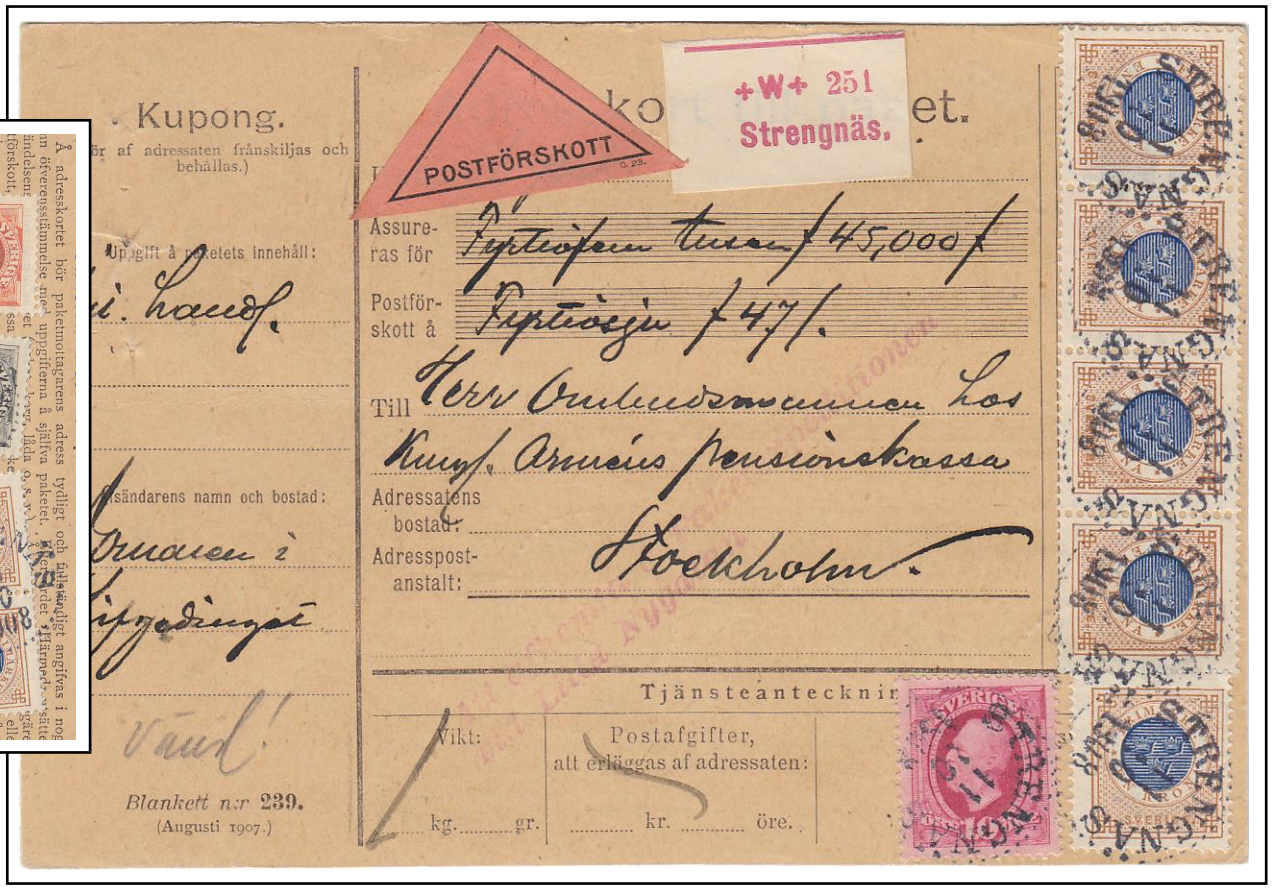

Inrikes paket, vikt 1 kg, postförskott 47 kr, assurerat för 45.000 kr

Strengnäs 11/10 1908 – Stockholm (*Att afhemta å paketexpeditionen vid Lilla Nygatan*)

Paketporto (högst 1 kg) 30 öre, postförskott (25-50 kr) 25 öre, assurans (45.000 kr) 730 öre, totalt porto 785 öre

FF. Högsta kända porto för ett inrikes postförskottspaket.

Totalt är fyra inrikes assurerade postförskottspaket registrerade, ytterligare två finns i utställarens samling.

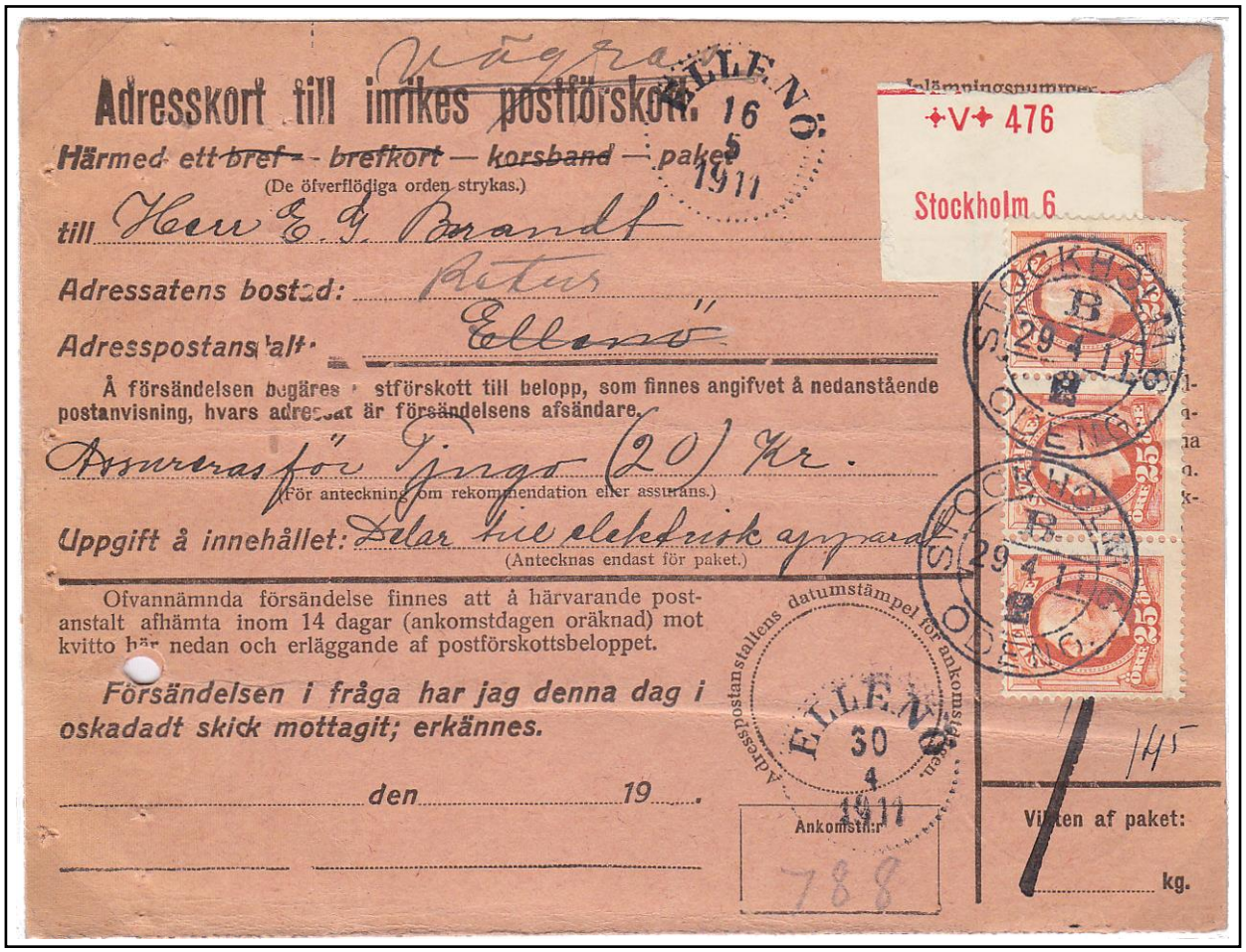

Inrikes paket, vikt 1 kg, postförskott 18,20, assurerat för 20 kr
Stockholm 29/4 1911 – Ellenö 30/4 1911
Paketporto (-1 kg) 30 öre, postförskott (5-25 kr) 15 öre, assurans (-500 kr) 30 öre, totalt porto 75 öre

Mottagaren har vägrat lösa ut postförskottet. På avin finns noteringarna ***Vägras*** samt ***Retur***, och vid sidan av dessa anteckningar stämpeln Ellenö 16/5 1911. Vad som sedan hänt med paketet är oklart. Hål i vänsterkanten tyder på att adresskortet ingått i en reklamationsakt.

✉ **Vad hände? (1)** En möjlighet är att det är adressaten som noterat ***Vägras*** och ***retur*** innan han lämnade tillbaka avin till posten. I sådana fall skulle posten i Ellenö skicka en förfrågan till avsändaren i Stockholm om vad de skulle göra med paketet – skicka det i retur, lämna ut det till adressaten utan postförskott eller mot ett lägre postförskott, eller eftersända till annan adressat. Om man inte fick svar inom en månad skulle paketet skickas till reklamationskontoret (Allmän poststadga 1907 § 114.1). Det skulle kunna förklara att det hamnat i en reklamationsakt.

✉ **Vad hände? (2)** En annan möjlighet är att returanteckningen är gjord av postpersonalen i Ellenö. Det skulle i så fall innebära att avsändaren begärt att paketet skulle gå i retur till Stockholm när mottagaren inte ville lösa ut det. Stämpeln Ellenö 16/5 1911 bör då vara datum för retur. Att adresskortet sedan hamnat i en reklamationsutredning skulle kunna tyda på att paketet förkommit på vägen, att innehållet varit skadat, eller att avsändaren inte velat betala returlösen. Men det finns ingen anteckning om detta på adresskortet.

Brev till Danmark, 1:a viktklassen, postförskott 2,35

Hessleholm 30/9 1905

Kjøbenhavn 2/10 1905

Brevporto (högst 15 gram) 10 öre

Därefter stämplat ”Modtagelse nægtet” och ”RETOUR” samt etikett med ”Nægtet Modtagelse / Refusé”, varpå brevet gått i **retur** till Hässleholm.

FF. Ett av två kända postförskottsbrev till Danmark

Portoregler för utrikes postförskott. För brevpostförsändelser till utlandet påverkade postförskottsavgiften inte portot, utan postförskottsavgiften reglerades istället när postförskottsbeloppet, genom postanvisning, skickades till brevets avsändare. Till de flesta länder måste brevpostförsändelser med postförskott skickas rekommenderade eller assurerade, men Norge och Danmark var undantagna från detta krav. Brevet ovan är därför bara frankerat med brevporto och trycksaken nedan med trycksaksporto.

Trycksak till Danmark, 1:a viktklassen, postförskott 10 kr

Stockholm 29/1 1900

Assens 31/1 1900

Trycksaksporto (högst 50 gram) 5 öre

Eftersänd till Odense

Odense 31/1 1900

Aviserad men ej avhämtad och därför **returnerad**

Stämplad vid retur Odense 9/2 1900

Kjøbenhavn 10/2 1900

Stockholm 11/2 1900

FF. En av fyra kända utrikes pfsk-trycksaker (Felreg. som brevkort.)

Brev t. Tyskland, 2:a viktklassen, postförskott 12,40 tyska mark, rekommenderat

Stockholm
2/6 1898

Metz
5/6 1898

Brevporto (16-30 gram)	40 öre
Rektillägg	20 öre
Totalt	60 öre

§§ Postförskott och rektillägg. Till länder utanför Skandinavien krävdes att postförskottsbrev rekommenderades. (Posttaxa i sammandrag, 1909, sid. 51).

Brev till Finland, 1:a viktklassen, postförskott 2,45 finska mark, rekommenderat

Stockholm
2/5 1908

Åbo 4/5 1908

Lapua 5/5 1908

Brevporto (högst 20 gram)	20 öre
Rektillägg	15 öre
Totalt	35 öre

§§ Postförskottsbelopp. På brev till utlandet skulle postförskottsbeloppet anges i det mottagande landets valuta. (Posttaxa i sammandrag, 1909, sid. 51).

Postpaket till Schweiz, vikt 4 kg, postförskott 33,84
Stockholm 20/5 1911 – Zug 24 Frankfurt – Karlsruhe-Basel 22/5 1911 –
– Basel 24/5 1911– Engelburg 24/5 1911
Paketporto (högst 5 kg) 180 öre, postförskott (30-45 kr) 45 öre, totalt porto 225 öre

Portoregler för utrikes postförskottspaket. För paket till utlandet gällde andra regler än för brevpostförsändelser med postförskott. Dels skulle postförskottsbeloppet anges i svensk valuta, dels togs postförskottsavgiften ut av avsändaren i form av en **tilläggsavgift på paketportot**. De postförskottsanvisningar som användes för att skicka postförskottsbeloppet till avsändaren var däremot avgiftsfria (dvs. det tillvägagångssätt som generellt gällde för inrikes postförskott).

§§ Ny utrikes postförskottsblankett. Den 1 maj 1911 infördes en särskild blankett (nr 91) för utrikes postförskottspaket (Cirkulär 11/1911). Blanketten var tvådelad – dels ett paketadresskort, dels en postförskottsanvisning för betalning av postförskottsbeloppet. De tidigare paketavierna kunde användas för upp till tre postpaket, men vid postförskott krävdes en avi för varje paket. Den särskilda postförskottsblanketten har därför förtryckt siffran "1" för antal paket. Paketavin ovan är **använd första månaden**.

Postanvisning till Danmark för redovisning av ett postförskottsbelopp på 70,17

Göteborg 30/8 1910

Hals 31/8 1910

Postanvisningsporto (36-100 kr)	30 öre
Redovisning av postförskottsbelopp	10 öre
Totalt porto	40 öre

Postförskottsanvisning. Postförskottsförsändelser från utlandet betalades med internationella postanvisningar. En tilläggsavgift på 10 öre togs ut för redovisning av postförskottsbelopp och ordet ***Remboursement*** (postförskott) noterades på postanvisningen.

Remboursement
SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.
INTERNATIONELL POSTANVISNING.
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL
å ett belopp af / de la somme de 70 kr 17 öre
med siffror — en chiffres arabes
Sjuttio kronor 17 öre
Beloppet af mark, francs o. s. v. med bokstäfver.
Les unités en toutes lettres et en caractères latins.
att betalas till / payable à M Chr. A. Nielsen
Adressort: / Lieu de destination: Hals
Adressatens bostad: / Adresse du destinataire: Telefon No 1
Adressland: / Pays de destination: Danmark
Tjänsteanteckningar / Indications de service.
Gäller för / Bon pour —
motsvarande / soit 70 kr 17 öre
Redovisningsn:r / Numéro d'émission 176
Datum / Date d'émission 30.8.10
Afsändande postkontor. / Bureau expéditeur: GOTEBORG 1
Blankett n:r 10. (Augusti 1907.)
Vederbörande posttjänstemans underskrift. / Signature de l'agent qui a dressé le mandat.
Redov. postk:s stämpel.
GÖTEBORG 30.8.10.
Tjänstemans underskrift.
Timbre du bureau d'origine.

Remboursement
SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.
INTERNATIONELL POSTANVISNING.
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL
å ett belopp af / de la somme de 8 mark 02 pf
med siffror — en chiffres arabes
Åtta mark 02 pf
Beloppet af mark, francs o. s. v. med bokstäfver.
Les unités en toutes lettres et en caractères latins.
att betalas till / payable à M Hermann Mieger
Adressort: / Lieu de destination: Düsseldorf
Adressatens bostad: / Adresse du destinataire: Post-Schliessfach 337
Adressland: / Pays de destination: Tyskland
Tjänsteanteckningar / Indications de service.
Gäller för / Bon pour 8 m. 02 pf
motsvarande / soit 7 kr 22 öre
Redovisningsn:r / Numéro d'émission 560
Datum / Date d'émission 12.12.10
Afsändande postkontor. / Bureau expéditeur: Karlskrona
Blankett n:r 10. (Augusti 1907.)
Vederbörande posttjänstemans underskrift. / Signature de l'agent qui a dressé le mandat.
Redov. postk:s stämpel.
KARLSKRONA 12.12.10
Timbre du bureau d'origine.
Växelkurs: / Cours du change:
Utbetaldt belopp: / Somme payée:

Postanvisning till Tyskland för redovisning av ett postförskottsbelopp på 7,22

Karlskrona 12/12 1910

Düsseldorf 14/12 1910

Postanvisningsporto (högst 36 kr)	18 öre
Redovisning av postförskottsbelopp	10 öre
Totalt porto	28 öre

9. INKASSERING

Portotabell 1892-1912	
Försändelse med inkasseringshandlingar	Portot för ett rekommenderat brev
Redovisning av inkasserade medel genom internationell postanvisning	10 öre (utöver grundportot för postanvisningen)

§§ **Inkassering.** Internationell inkassering av fordringar genom postverkets försorg infördes på 1880-talet mellan Sverige och Frankrike, och blev sedan genom beslut av världspostföreningen möjlig i flera länder från och med 1893 (Cirkulär LXXI 1892). Inrikes inkassering infördes betydligt senare, i november 1909 (Cirkulär XXXVIII 1909).

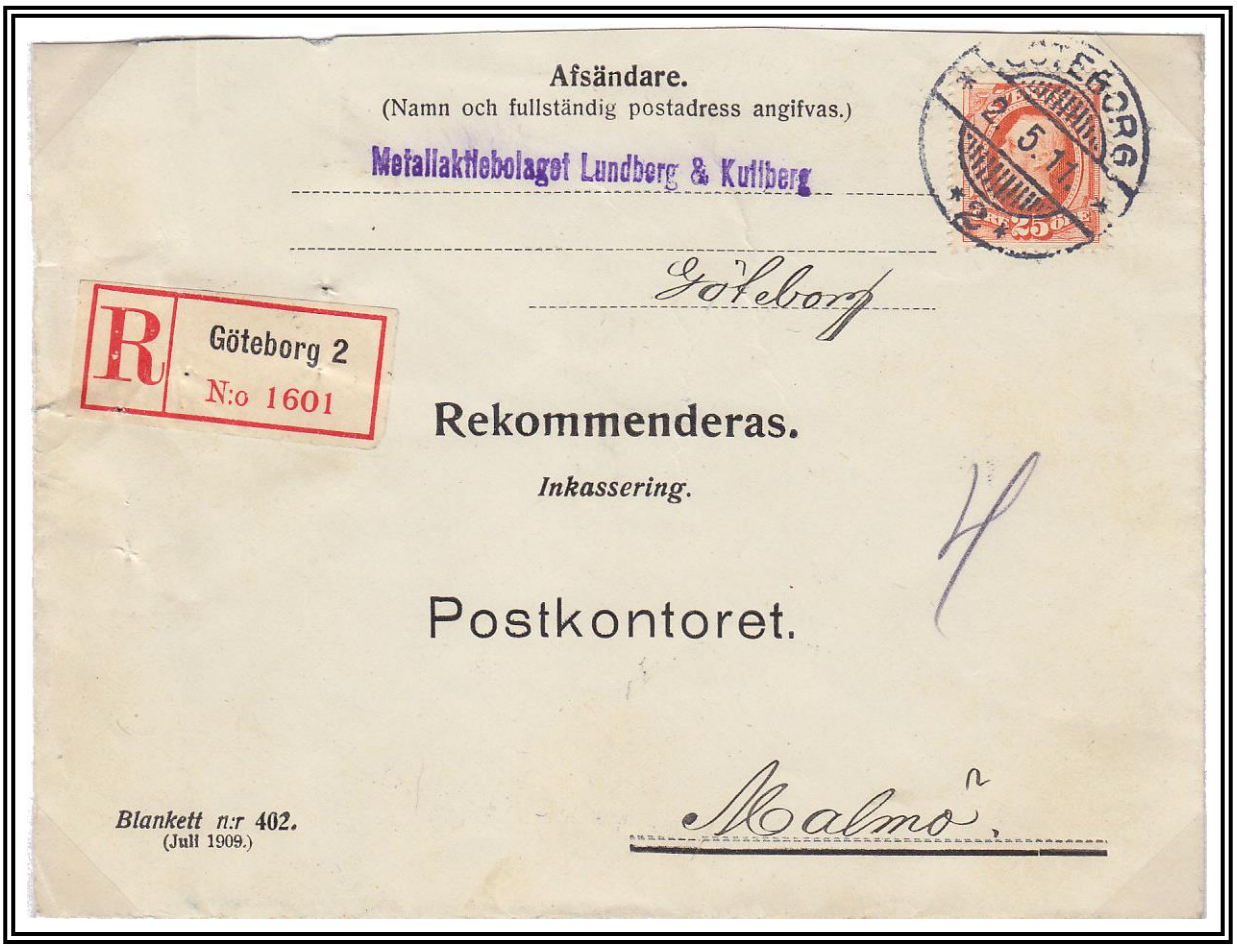

Inrikes inkasseringshandlingar
Göteborg 2/5 1911 – Malmö 3/5 1911
Brevporto (högst 20 gram) 10 öre, rekommendation 15 öre, totalt porto 25 öre

§§ **Utdelning av inkasseringshandlingar.** Om det fanns lokalbrevbäring på adressorten verkställdes inkasseringen av brevbärare som delade ut handlingarna och tog emot pengarna. Annars fick adressaten en avisering om att inkasseringshandlingar fanns till inlösen på postanstalten (Allmän poststadga 1907 § 90.1 och 96.1).

✉ **Inrikes inkasseringsuppdrag.** Inkassering förutsatte att gäldenären ville betala. Men postverkets statistik för de första åren då inrikes inkasseringar var möjliga visar att de flesta inkasseringsuppdragen misslyckades.

FF. Ett av tre kända inrikes brev med inkasseringshandlingar.

Inkasseringspostanvisning till Tyskland, belopp 25,12

Göteborg 9/8 1910

Chemnitz 11/8 1910

Postanvisning (högst 36 kr)	18 öre
Inkassering	10 öre
Totalt porto	28 öre

§§ **Inkasseringspostanvisningar.** Vid utrikes inkasseringsuppdrag skickades inkasserade medel med vanlig internationell postanvisning, där beloppet minskades med portot för postanvisningen plus inkasseringsavgiften. På postanvisningen noterades det franska ordet för inkassering, ***Recouvrement***, upptill på postanvisningen, till höger i form av en svag violett stämpel (Postförskotts- och inkasseringsreglementet 1900 § 36).

SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.
INTERNATIONELL POSTANVISNING.
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL
å ett belopp af / de la somme de 27 M. 91 Pf.
med siffror — en chiffres arabes
Tjugosju Mark 91 pf
Beloppet af mark, francs o. s. v. med bokstäfver. / Les unités en toutes lettres et en caractères latins.
att betalas till / payable à M Carl Uhlemann
Handschuhfabrik
Adressort: / Lieu de destination: Chemnitz
Adressatens bostad: / Adresse du destinataire: Weststrasse 23
Adressland: / Pays de destination: Tyskland
Gäller för / Bon pour M 27 91 motsvarande / soit 25 kr. 12 öre
Redovisningsnr / Numéro d'émission 59
Datum / Date d'émission 9.8.10
Afsändande postkontor. / Bureau expéditeur: GÖTEBORG 1
Redov. postk:s stämpel. 9.8.10. ANK. 1
Timbre du bureau d'origine.

Mandat à recouvrement
SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES
INTERNATIONEL POSTANVISNING
MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL
å ett belopp af / de la somme de 240 mark 30 pf
(med arabiska siffror) / (en chiffres arabes)
Tvåhundratjugo Mk. 30 pf
(med latinsk bokstafsskrift) / (en toutes lettres et en caractères latins)
att betalas till / payable à M Hans Siegle Co
Adressort / Lieu de destination Stuttgart
Adressatens bostad / Adresse du destinataire
Adressland / Pays de destination Tyskland
Gäller för / Bon pour 240:30 mark motsvarande / soit 216 kr. 27 öre
Redovisningsnr / Numéro d'émission 502
Datum / Date d'émission 10.1.10
Afsändande postkontor / Bureau expéditeur Svenljunga
Vederbörande posttjänstemans underskrift: / Signature de l'agent qui a dressé le mandat:
Tjänsteanteckningar / Indications de service.
Timbre du bureau d'origine.
SVENLJUNGA 10 1 1910
*) Uppgifter, som skola ifyllas af adresslandets Postverk, då detta verkställer myntförvandlingen eller för utbetalning använder pappersmynt af lägre värde än metalliskt mynt med samma kurs som guld. / Indications à remplir par l'Office destinataire, lorsqu'il opère lui-même la conversion ou qu'il fait usage, pour ses payements, de papier-monnaie déprécié par rapport à la monnaie métallique ayant le cours de l'or.
Blankett n:r 10. (December 1900.)

Inkasseringspostanvisning till Tyskland, belopp 216,27

Svenljunga 10/1 1910

Stuttgart 13/1 1910

Postanvisning (216-252 kr)	126 öre
Inkassering	10 öre
Totalt porto	136 öre

✉ **Utrikes inkasseringsuppdrag.** Till skillnad från de inrikes inkasseringarna var internationella inkasseringsuppdrag oftast framgångsrika. År 1910, när dessa två postanvisningar skickades, blev ungefär två tredjedelar av de inkasseringar som ankom till Sverige från utlandet inlösta.

FF. Högsta kända porto för en inkasseringspostanvisning.

10. TIDNINGAR

Portotabell 1892-1912	
Överflyttning (till annan utdelningspostanstalt) av inrikes tidning som utkom med mer än ett nummer i veckan	50 öre
Överflyttning av annan inrikes tidning	25 öre
Överflyttning av utrikes tidning	100 öre
Abonnemang på tidning eller tidskrift utgiven i Frankrike	3 procent av prenumerations-priset
Övriga avgifter i tidningsrörelsen betalades kontant.	

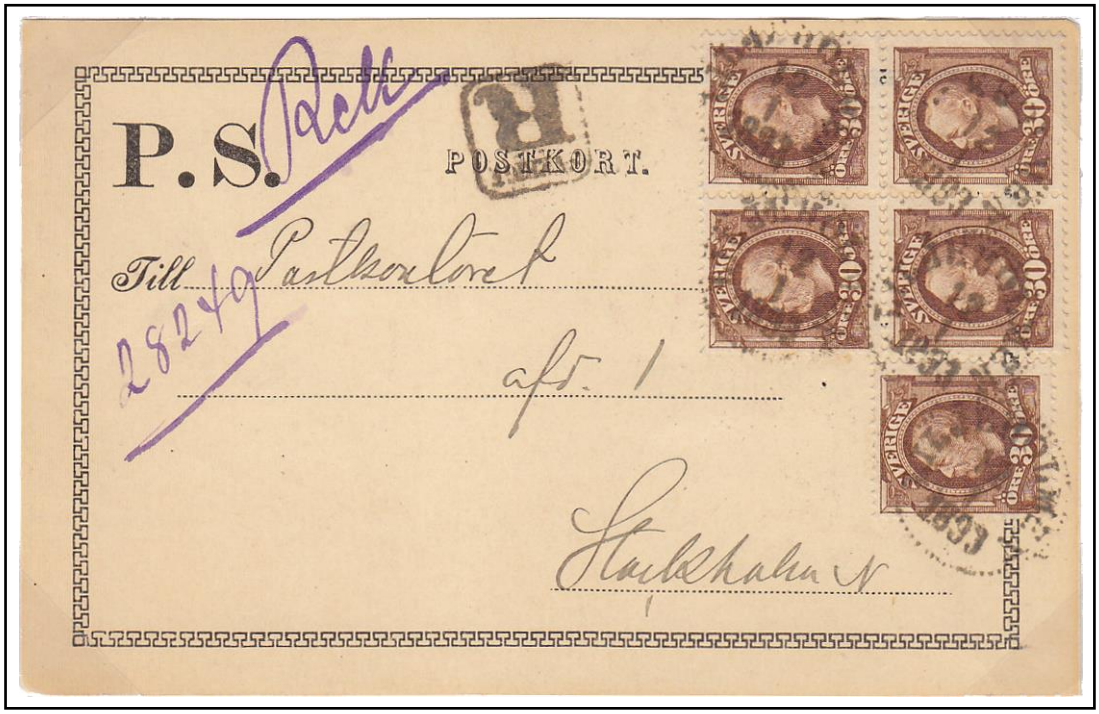

Inrikes tidningsöverflyttning, tre dagliga tidningar, porto 150 öre
Liljeholmen 12/1 1893 – Annot(erat) Afd I (Stockholm) 13/1 1893

✉ **Tidningsöverflyttning på PS-kort.** Blanketter om ”Anhållan om tidningsöverflyttning” för postabonnerade tidningar hade införts redan 1891, men ännu 1893 förekom ibland att tidningsöverflyttning meddelades med rekommenderade PS-kort som frankerades med överflyttningsavgiften.

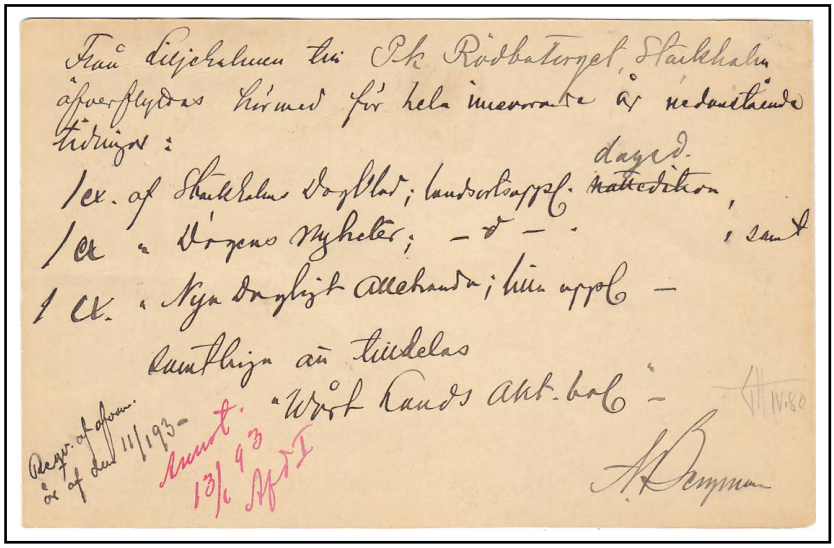

Kopia av baksidan.

Inrikes tidningsöverflyttning av tidning som utkom högst en gång i veckan, porto 25 öre ⟶

Långbron 19/6 1893

Kvitterad i Alingsås (utgivningsort) 23/6 1893

Kvitterad i Ödsköld (ny adressort) 26/6 1893

§§ **Tidningsöverflyttning** noterades först i den ursprungliga adresspostanstaltens utdelningslista över postabonnerade tidningar. Därefter skickades blanketten i ett PS-kuvert till postanstalten på tidningens utgivningsort. Där noterades överflyttningen i fördelningslistan för den aktuella tidningen, så att den gamla och den nya adressorten fick rätt antal exemplar av tidningen. Till sist sändes blanketten vidare till den nya adressorten, där abonnenten lades till i utdelningslistan (Postboken 1908, Tidningsöfverflyttning).

Anhållan om tidningsöfverflyttning.

Anhålles, att ett för tiden / — / 189.. å postanstalten { i ..... / härstädes

reqvireradt exemplar af tidningen Elfsborgs Läns Tidning

från och med den 20/6 189 3 till och med den 1/1 189 3 sändes

under adress Gustaf Johansson Ödsköld

Borås den 19/6 189 3

Gustaf Johansson
Abonnent.

Anteckning vid postanstalten i Långbron den 20/6 189 3, intygar: L. Dahlgren

D:o d:o i Alingsås den 23/6 189 3, intygar: W. Westholm

D:o d:o i Ödsköld den 26/6 189 3, intygar: E. Sandberg

D:o d:o i ..... den ..... 189..., intygar: .....

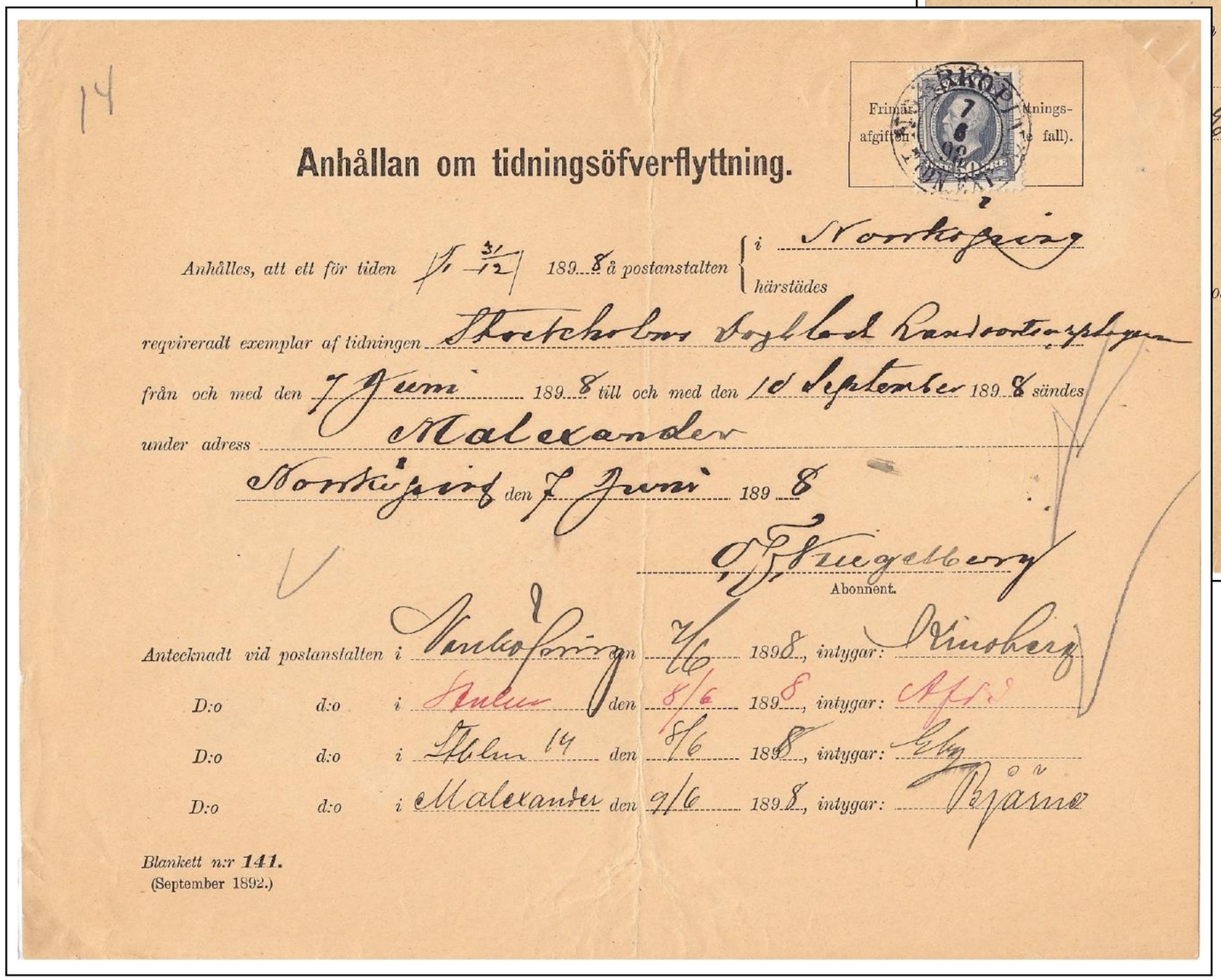

14

Anhållan om tidningsöfverflyttning.

Frimärk. ... tidnings-afgift ... fall).

Anhålles, att ett för tiden 1/1 – 31/12 189 8 å postanstalten { i Norrköping / härstädes

reqvireradt exemplar af tidningen Stockholms Dagblad Rundradiosplitten

från och med den 7 Juni 189 8 till och med den 10 September 189 8 sändes

under adress Malexander

Norrköping den 7 Juni 189 8

O. F. Ruegeberg
Abonnent.

Antecknadt vid postanstalten i Norrköping den 7/6 1898, intygar: Rinoberg

D:o d:o i Stulen den 8/6 1898, intygar: Afsl.

D:o d:o i Stolen 14 den 8/6 1898, intygar: Sly

D:o d:o i Malexander den 9/6 1898, intygar: Bjärne

Blankett n:r **141.**
(September 1892.)

Inrikes tidningsöverflyttning av tidning med mer än ett nummer i veckan, porto 50 öre

Norrköping 7/6 1898

Kvitterad i Stockholm (utgivningsort) 8/6 1898

Kvitterad i Malexander (ny adressort) 9/6 1898

§§ **Tidningsöverflyttning till annan postanstalt.** Avgifterna för tidningsöverflyttning gällde bara om tidningen skulle skickas till annan postanstalt (Allmän poststadga 1892 § 43). Om prenumeranten flyttade till annan adress på samma ort räckte det med ett enkelt meddelande till posten.

SVENSKA POSTVERKET.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.

POSTANVISNING FÖR TIDNINGSABONNEMENT.
MANDAT D'ABONNEMENT AUX JOURNAUX.

Inlämningspostanstaltens datumstämpel. *Timbre à date du bureau d'origine.*

POSTKONTORETS TIDNINGSEXP. KASSA AFD. 16 MARS 1910 STOCKHOLM 1

Uppburet kommissionsarfvode / *Montant du droit perçu* — kr. 39 öre. (med siffror)

Anvisningens belopp / *Montant du mandat* 17 fr. 46 c. (med siffror)

Anvisning å ett belopp af / *Mandat de la somme de* Dix sept francs 46 c. (med latinsk bokstafsskrift i franskt myntslag)

att betalas till / *au profit de*

M.r Le Temps à le ou du Directeur du Journal

utgifven i / *publié à* Paris

för abonnement å / *pour servir un abonnement de* 3 månad / *mois à dater du* från och med den 1. 4. 1910

Utbetalningspostanstaltens datumstämpel. *Timbre à date du bureau payeur.*

PARIS-R.P. 26-3-15 SSE

för / *à* M. Kaiserl. deutsche Gesandtschaft

boende i / *demeurant à* Stockholm

Pour acquit: / Kvitteras:

N:r 9

Blankett n:r **15.** (November 1892)

11778

Kopia från baksidan.

Abonnemangspostanvisning till Frankrike, belopp 17,46 francs, porto 39 öre
Stockholm (tidningsexp.) 16/3 1910 – Paris 26/3 1910

§§ **Fransk tidning.** Posten förmedlade prenumerationer på en mängd utländska tidningar och tidskrifter. Mellan Sverige och Frankrike gällde ett särskilt avtal, som bl.a. innebar att prenumerationsavgifter redovisades på en **speciell typ av postanvisningar** som sändes direkt till tidningsutgivaren (Postboken 1908, Abonnemangspostanvisning).

Portoberäkning. För denna tjänst tog posten ut en **kommissionsavgift på 3 procent** av postanvisningens belopp. Avgiften redovisades med frimärken på baksidan av blanketten. Omräkningskursen för postanvisningar var 1 franc = 72,8 öre. Beloppet 17,46 francs motsvarade 12,71 kr, vilket noterats i övre vänstra hörnet, och tre procent av detta belopp, avrundat till närmast högre örestal, blev 39 öre.

Portotabell 1892-1912	
Adressändring eller återtagande	Avgift motsvarande portot för ett rekommenderat brev i första viktklassen till den aktuella destinationen

§§ Adressändring respektive återtagande innebar att avsändaren skriftligt begärde att en redan inlämnad försändelse skulle förses med ändrad adress eller återtas (dvs. lämnas tillbaka till avsändaren istället för att delas ut). Blanketter för inrikes adressändring/återtagande skickades till adresspostanstalten i ett rekommenderat postsaksbrev (Brevpostreglementet 1900 § 85.2).

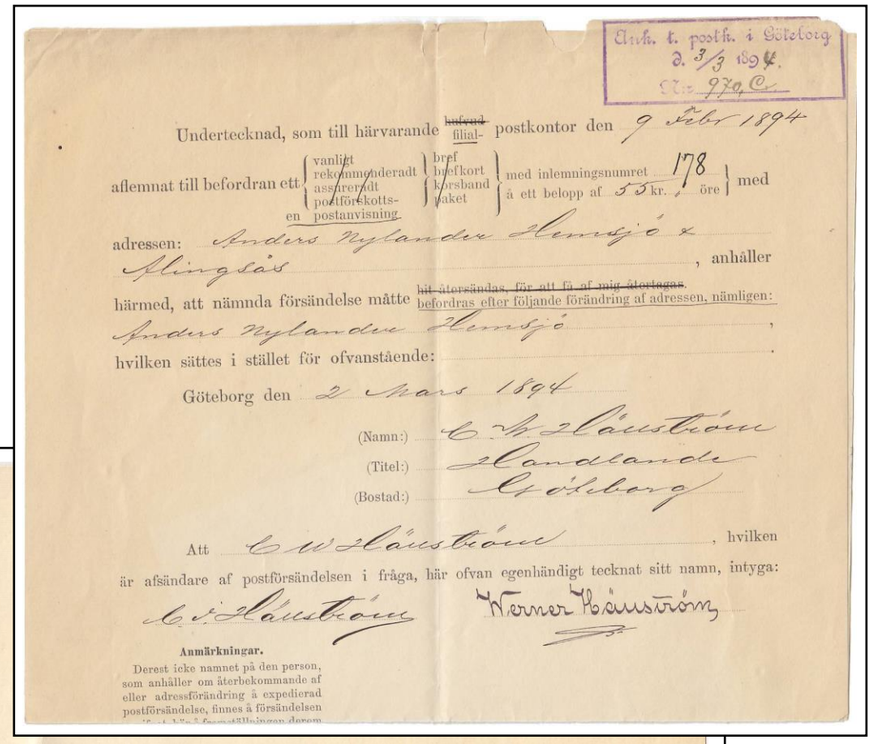

Ankn. t. postk. i Göteborg
d. 3/3 1894.
No 970 C.

Undertecknad, som till härvarande ~~utfärd-~~ filial- postkontor den 9 Febr 1894
aflemnat till befordran ett { vanligt / rekommenderadt / assurerad / postförskotts- } { brefkort / korsband / paket } med inlemningsnumret 178 och å ett belopp af 55 kr. öre } med
en postanvisning
adressen: Anders Nylander Hemsjö & Alingsås, anhåller
härmed, att nämnda försändelse måtte ~~hit återsändas, för att få af mig återtagas,~~ befordras efter följande förändring af adressen, nämligen:
Anders Nylander Hemsjö,
hvilken sättes i stället för ofvanstående:
Göteborg den 2 Mars 1894
(Namn:) C. W. Ståström
(Titel:) Handlande
(Bostad:) Göteborg
Att C. W. Ståström, hvilken
är afsändare af postförsändelsen i fråga, här ofvan egenhändigt tecknat sitt namn, intyga:
C. W. Ståström Werner Ståström

Anmärkningar.
Derest icke namnet på den person, som anhåller om återbekommande af eller adressförändring å expedierad postförsändelse, finnes å försändelsen

Kopia av baksidan.

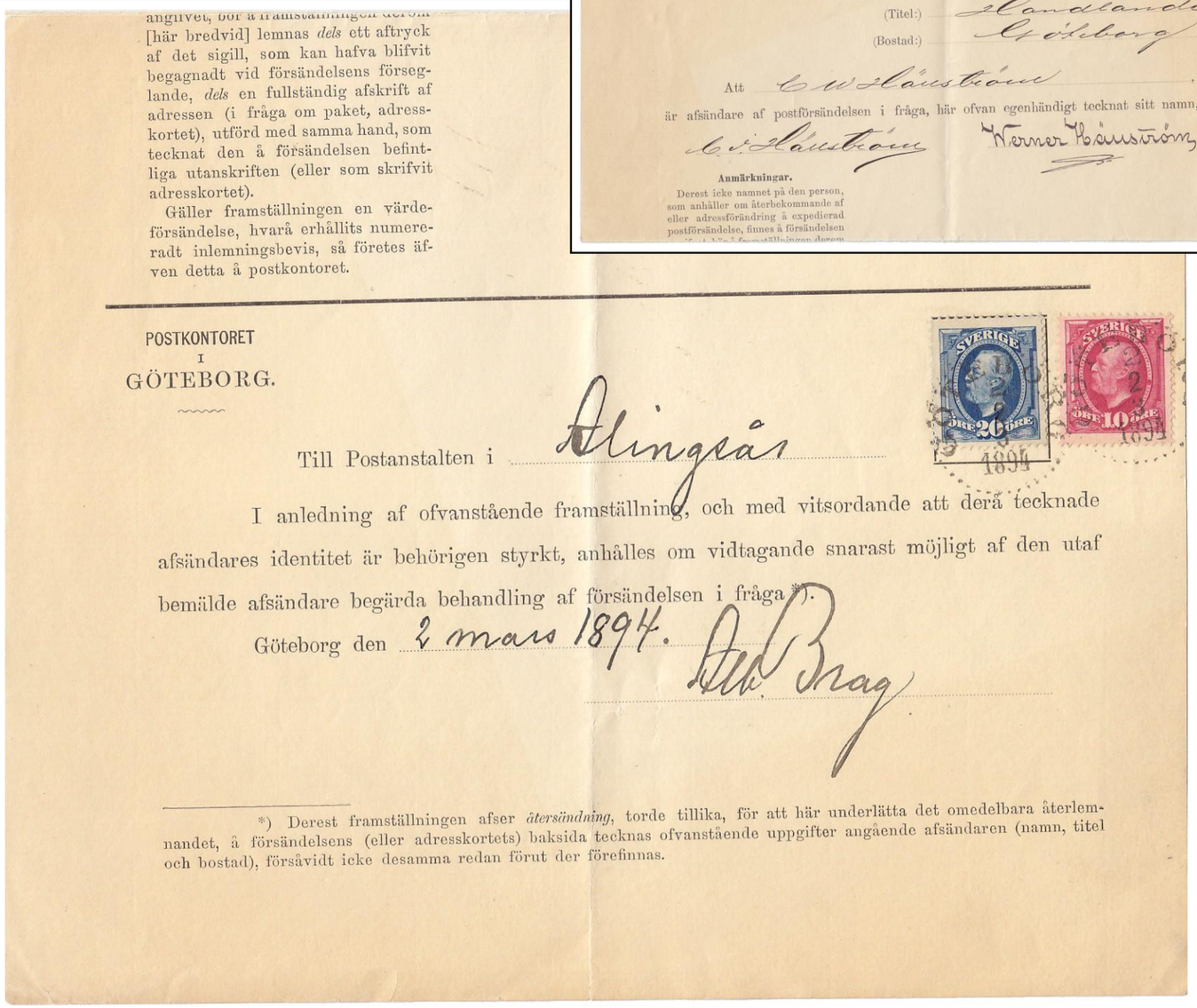

angifvet, bör å framställningen derom [här bredvid] lemnas *dels* ett aftryck af det sigill, som kan hafva blifvit begagnadt vid försändelsens förseglande, *dels* en fullständig afskrift af adressen (i fråga om paket, adresskortet), utförd med samma hand, som tecknat den å försändelsen befintliga utanskriften (eller som skrifvit adresskortet).

Gäller framställningen en värdeförsändelse, hvarå erhållits numereradt inlemningsbevis, så företes äfven detta å postkontoret.

POSTKONTORET
I
GÖTEBORG.

Till Postanstalten i Alingsås

I anledning af ofvanstående framställning, och med vitsordande att derå tecknade afsändares identitet är behörigen styrkt, anhålles om vidtagande snarast möjligt af den utaf bemälde afsändare begärda behandling af försändelsen i fråga *).

Göteborg den 2 mars 1894.
Ad. Brag

*) Derest framställningen afser *återsändning*, torde tillika, för att här underlätta det omedelbara återlemnandet, å försändelsens (eller adresskortets) baksida tecknas ofvanstående uppgifter angående afsändaren (namn, titel och bostad), försåvidt icke desamma redan förut der förefinnas.

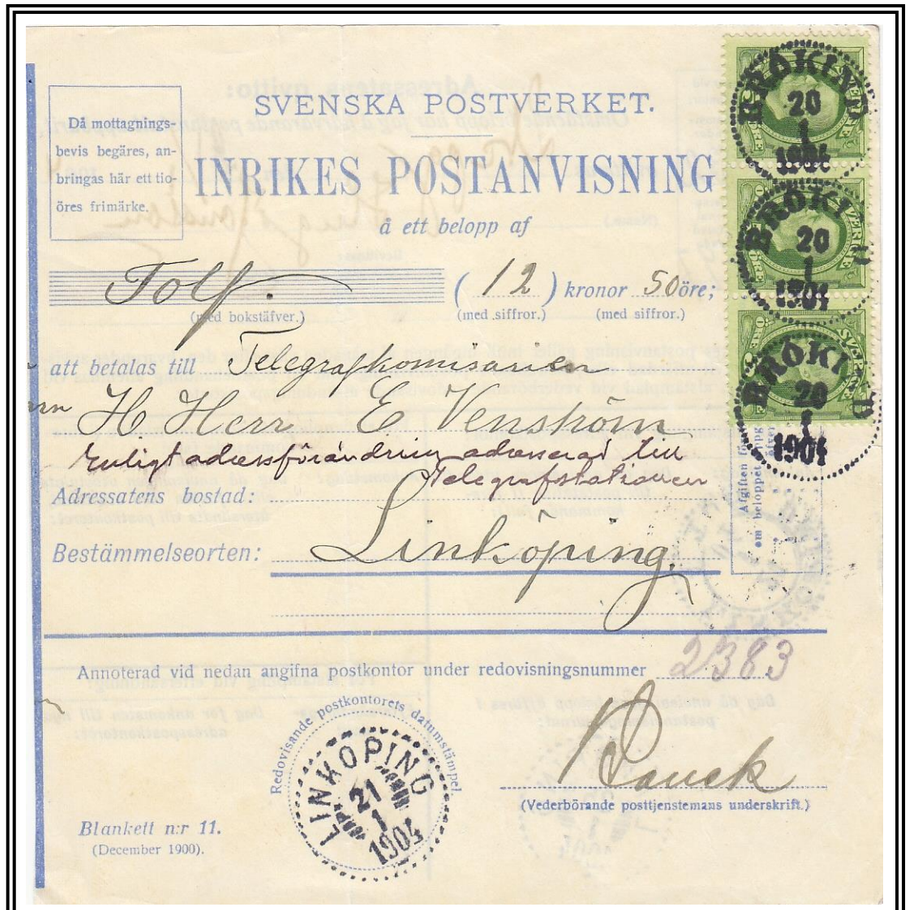

Då mottagningsbevis begäres, anbringas här ett tioöres frimärke.

SVENSKA POSTVERKET.
INRIKES POSTANVISNING
å ett belopp af
Tolf (12) kronor 50 öre;
(med bokstäfver.) (med siffror.) (med siffror.)
att betalas till Telegrafkommissarien
av H. Herr E. Venström
enligt adressförändring adresserad till Telegrafstationen
Adressatens bostad:
Bestämmelseorten: Linköping.
Annoterad vid nedan angifna postkontor under redovisningsnummer 2383
Redovisande postkontorets dagstämpel
LINKÖPING 21 1 1904
Blankett nr 11.
(December 1900).
(Vederbörande posttjenstemans underskrift.)

Adressändrad inrikes postanvisning, belopp: 12,50 (högst 25 kr), porto 15 öre
Brokind 20/1 1904 – Linköping 21/1 1904

Anteckning: ***Enligt adressförändring adresserad till Telegrafstationen.***

✉ **Adressändrad försändelse.** I regel går det inte att utläsa om en försändelse där adressen ändrats varit föremål för tjänsten adressändring eller bara blivit eftersänd till annan adress. Men här framgår tydligt att en "adressförändring" har begärts – från en person, Telegrafkommissarien Venström, till en institution, Telegrafstationen i Linköping.

§§ Avgift för adressändringen? Om adressändringen gjordes innan postanvisningen skickades iväg från Brokinds postkontor var tjänsten avgiftsfri. Annars redovisades en avgift på 30 öre genom frimärke på adressändringsblanketten (Allmän poststadga 1899 § 109 och 111).

Begäran om adressändring avseende inrikes postanvisning, porto 30 öre

Göteborg 2 2/3 1894

Diarieförd vid postkontoret i Göteborg 3/3 1894

Därefter bör begäran ha skickats vidare till postanvisningens adressort (Alingsås), enligt de regler som gällde för adressändring/återtagande inom Skandinavien.

Avgiften för adressändring motsvarande portot för rekommenderat brev i första viktklassen, vilket vid denna tid var 30 öre (10 öre inrikes brevporto och 20 öre rektillägg).

Begäran om adressförändring eller återtagande
af en till postbehandling aflemnad försändelse.

Undertecknad, afsändare af ett till härvarande postanstalt den 13 Juni 1899
inlemnadt { ~~rekommenderadt~~ / assureradt / ~~vanligt~~ / postanvisningsbelopp stort } { bref / ~~kortbref~~ / ~~brefkort~~ / ~~korsband~~ / ~~paket~~ } med angifvet värde af Femkronor / ~~belagdt med postförskott å~~
till Örebro och Mäundeman J. Larsson
anhåller härmed att denna försändelse icke må till den derå angifna adressaten fortställas,
utan varda { till mig återställd under adress: Lindesberg / ~~efter följande förändrade adress befordrad:~~
och ikläder jag mig allt ansvar som häraf kan följa.
Lindesberg den 19 Juni 1899.
C. Lindgren, Rådman
Afsändarens underskrift och titel.

Att C. Lindgren, som är afsändare af försändelsen i fråga, här ofvan egenhändigt tecknat sitt namn, intyga:
Erik Röberg — Skogkvist

Ofvanberörda försändelse är här bokförd under nummer (för postanvisning angifves löpande kontraboksnummer) ..... den ..... 189.....
Afsändarens identitet behörigen styrkt.

Lindesberg — G. Österlund
Vederbörande posttjenstemans underskrift.

Blankett n:r 131.
(September 1898.)

Derest framställningen afser återbefordran till afsändare, bör den postanstalt, som verkställer återsändandet, å försändelsens baksida teckna ofvan meddelade uppgifter angående afsändarens namn, titel och adress, för den händelse sådana uppgifter icke redan förut finnas å försändelsen anbragta.

Återtagande av inrikes assurerat brev, porto 30 öre
Utfärdad i Lindesberg 19/6 1899
Frimärket stämplat vid ankomst Örebro 20/6 1899

När blanketten nådde Örebro hade brevet redan eftersänts till annan adress, på mottagarens begäran. Blanketten verkar då ha sänts tillbaka till avsändaren med detta besked.

Berlin, S.W. 48. 25 FEB.
K. Generalpoststyrelsen. Ink. 23 FEB 1911
J.
Malmö Postdirektionen 22 FEB 1911

Begäran om återtagande af försändelse eller om adressförändring *).
*Demande de retrait ou de rectification d'adresse *).*

Begäran per post.
Réclamation par voie postale.
(Öfversändes i kuvert under rekommendation på sökandens bekostnad).
(Note à transmettre sous pli recommandé et aux frais du réclamant).

I. Begäran om återtagande.
Demande de retrait.

...hålles om återsändande till postanstalten i / *...ière de renvoyer au bureau de* Malmö I (afgångsorten) / *(d'origine)*
till afsändaren öfverlemnas ..... (försändelsens beskaffenhet)
...re remis à l'expéditeur le colis postal № 765 *(nature de l'objet)*
...ad till Eder postanstalt den ..... 189....., och hvars utanskrift är lika med här bifogade ~~fac-simile~~ Bulletin d'expédition.
...à votre bureau le 7 courant ~~189~~ *et dont la suscription est conforme au fac-similé ci-joint.*
den .....
Malmö, *le* 22 février 1911.
...altens stämpel:
...e du bureau:
1575.
Post .....,
Le directeur *des postes,*

Återtagande av postpaket till Tyskland (något infällt till vänster), porto 35 öre
Malmö 22/2 1911 – K. Generalpoststyrelsen (Stockholm) 23/2 1911 – Berlin 25/2 1911

FF. Ett av två kända återtaganden med detta porto (1K, detta är inte registrerat).

Avgiften för adressändring eller återtagande var portot för ett rekommenderat brev i första viktklassen. För återtagandet till vänster var inrikes brevporto 10 öre och rekavgiften 20 öre. För återtagandet ovan var brevportot 20 öre och rekavgiften 15 öre.

§§ **Utrikes adressändring eller återtagande.** När begäran om adressändring eller återtagande gällde post till länder utanför Skandinavien sändes blanketten till generalpoststyrelsen i Stockholm (Allmän poststadga 1907 § 110.3).

Adressändring av assurerat brev till Ryssland, porto 40 öre

Göteborg 30/5 1892

Sänd till generalpoststyrelsen i Stockholm och ankomststämplad där den 31/5 1892

Anteckning om att en skrivelse till ryska postförvaltningen expedierats den 1/6 1892

Avgiften för adressändring var portot för ett rekommenderat brev i första viktklassen – 20 öre enkelt utrikes brevporto plus 20 öre rekommendations-avgift.

§§ Utrikes adressändring. När begäran om adressändring eller återtagande gällde post till länder utanför Skandinavien sändes blanketten till generalpost-styrelsen i Stockholm (Allmän poststadga 1892 § 131.1).

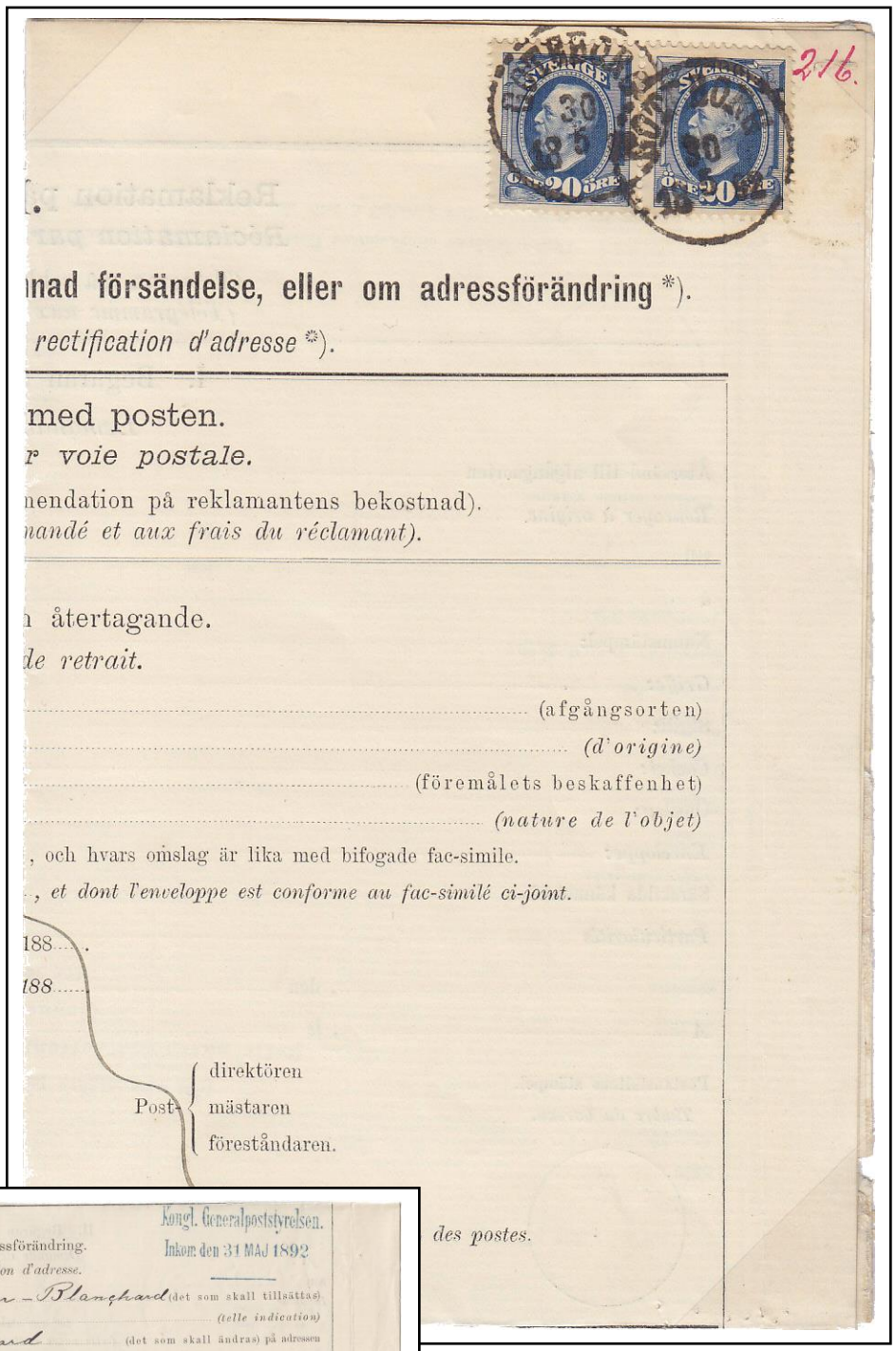
216.

nad försändelse, eller om adressförändring *).

rectification d'adresse *).

med posten.

r voie postale.

nendation på reklamantens bekostnad).

nandé et aux frais du réclamant).

återtagande.

de retrait.

(afgångsorten)

(d'origine)

(föremålets beskaffenhet)

(nature de l'objet)

, och hvars omslag är lika med bifogade fac-simile.

, et dont l'enveloppe est conforme au fac-similé ci-joint.

188.....

188.....

Post- { direktören / mästaren / föreståndaren.

des postes.

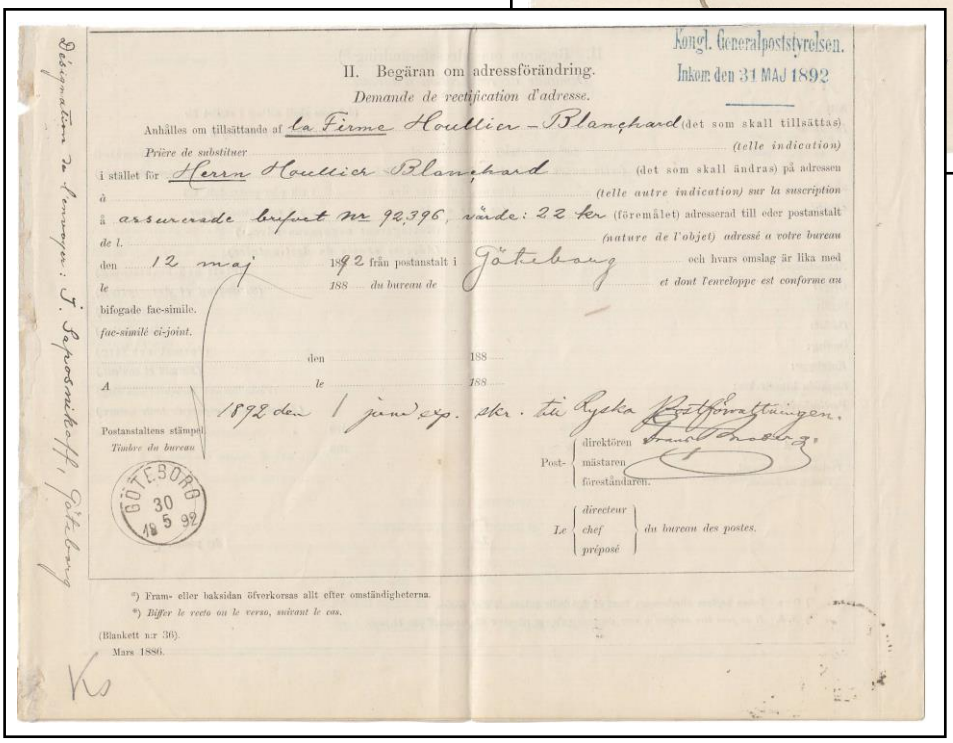
Kongl. Generalpoststyrelsen.
Inkom den 31 MAJ 1892

II. Begäran om adressförändring.
Demande de rectification d'adresse.

Anhålles om tillsättande af la Firme Houllier-Blanchard (det som skall tillsättas)
Prière de substituer (telle indication)
i stället för Herrn Houllier Blanchard (det som skall ändras) på adressen
à (telle autre indication) sur la suscription
å assurerade brefvet nr 92,396, värde: 22 kr (föremålet) adresserad till eder postanstalt
de l. (nature de l'objet) adressé à votre bureau
den 12 maj 1892 från postanstalt i Göteborg och hvars omslag är lika med
le 188 du bureau de et dont l'enveloppe est conforme au
bifogade fac-simile.
fac-similé ci-joint.

den 188
A le 188

1892 den 1 juni exp. skr. till Ryska Postförvaltningen.
Fr. Ahnberg.

Postanstaltens stämpel
Timbre du bureau

GÖTEBORG 30 5 92

Post- { direktören / mästaren / föreståndaren.

Le { directeur / chef / préposé } du bureau des postes.

*) Fram- eller baksidan öfverkorsas allt efter omständigheterna.
*) Biffer le recto ou le verso, suivant le cas.
(Blankett nr 36).
Mars 1886.

Designation de l'enveloppe: J. Saporoschiloff, Göteborg

Kopia av invikt del.

12. EXPRESSUTDELNING

Portotabell 1892-1912	
Expressutdelning	Tillägg
Inrikes	20 öre
Norge/Danmark	20 öre
Tyskland	25 öre

§§ **Expressförsändelser** befordrades med första ordinarie postlägenhet till adressorten. Där skulle de delas ut så snabbt som möjligt:

”Vederbörande posttjensteman å adresspostkontoret bör låta sig angeläget vara, att ankommen expressförsändelse så skyndsamt som möjligt adressat tillställes. Finnes vid postkontoret icke anställdt särskilt expressbud, och kan, med hänsyn till andra göromåls bestridande, expressförsändelses beställande icke utan verklig olägenhet uppdragas åt någon vid postkontoret anställd vaktbetjent, må annan lämplig person för ändamålet anlitas” (Brevpostreglementet 1900 § 81.6).

Lokalbrev, 2:a viktklassen, rekommenderat och expressutdelat
Stockholm 14/7 1911 (ankomststämplat samma dag)
Brevporto (21-125 gram) 10 öre, rekommendation 15 öre,
expressutdelning 20 öre, totalt porto 45 öre

FF. Enda kända lokala rekommenderade expressbrevet (ej registrerat).

§§ **Markering av expresspost.** På inlämnade expressbrev skulle posttjänstemannen stryka under ordet ”Express” med blåkrita (Brevpostreglementet 1900 § 81.1).

Inrikes brev,
1:a viktklassen,
expressutdelat

Stockholm 29/6 1910

Djursholm 29/6 1910

Brevporto (högst 20 gr.)	10 öre
Expressutdelning	20 öre
Totalt porto	30 öre

✉ **Djursholm.** År 1910 ingick Djursholm ännu inte i Stockholms lokalportoområde. Därför krävdes inrikes brevporto.

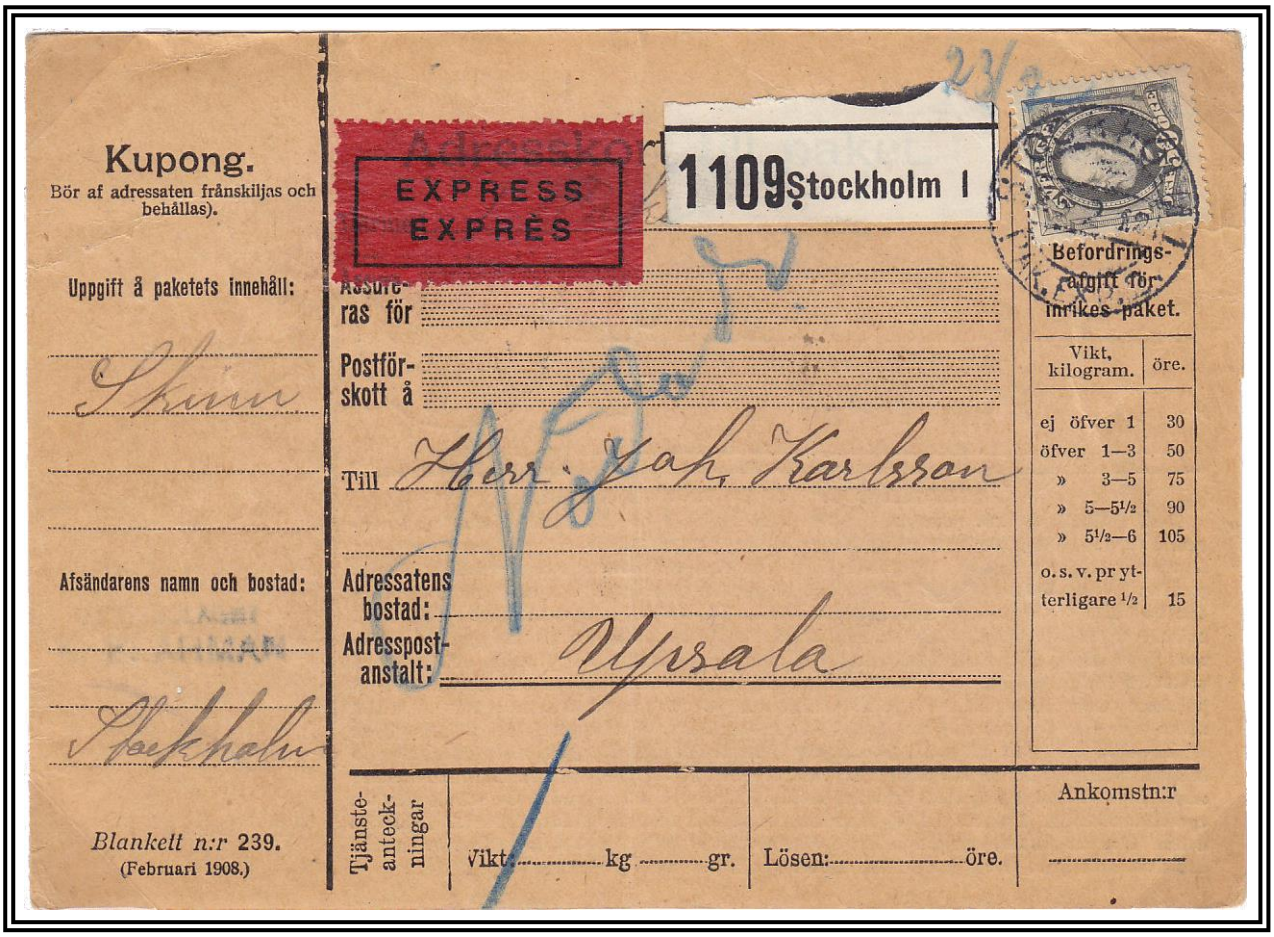

Inrikes paket, vikt 1 kg, expressutdelat
Stockholm 23/2 1912 – Uppsala
Paketporto (högst 1 kg) 30 öre, expressutdelning 20 öre, totalt porto 50 öre

§§ **Expressutdelning av paket** innebar normalt att adresskortet delades ut med expressbud och att adressaten sedan fick hämta paketet på postkontoret. Enligt poststadgan kunde emellertid småpaket (högst 1 kg) delas ut direkt till adressaten. På adresskortet finns dessutom en notering ***Nödadr.***, som tyder på att paketet kvitterats på ett **nödadresskort** för att påskynda utdelningen (Allmän poststadga 1907 § 106, § 5.5 och § 90.1).

✉ **Expressetiketter** infördes den 16/12 1911. De var tvåspråkiga för att kunna användas även på utrikes post.

FF. Ett av tre kända paketadresskort med expressutdelning.

Inrikes telegram-postanvisning, belopp: 75 kr, expressutdelad

Skara 17/3 1898

Malmö 18/3 1898

Postanvisning (50-100 kr)	30 öre
Expressutdelning	20 öre
Totalt porto	50 öre

§§ Telegrampostanvisning sändes som telegram till adresspostanstalten och delades sedan ut till mottagaren med vanlig post. Om avsändaren istället ville ha utdelning med expressbud krävdes 20 öre i tilläggsporto (Allmän poststadga 1892 § 25.5). Inlämningspostanstalten kulle då notera ***Postexpress***, både på telegrammet och på den avis (till höger) som skickades med ordinarie post till adresspostanstalten (Postanvisningsreglementet 1893 § 27.2).

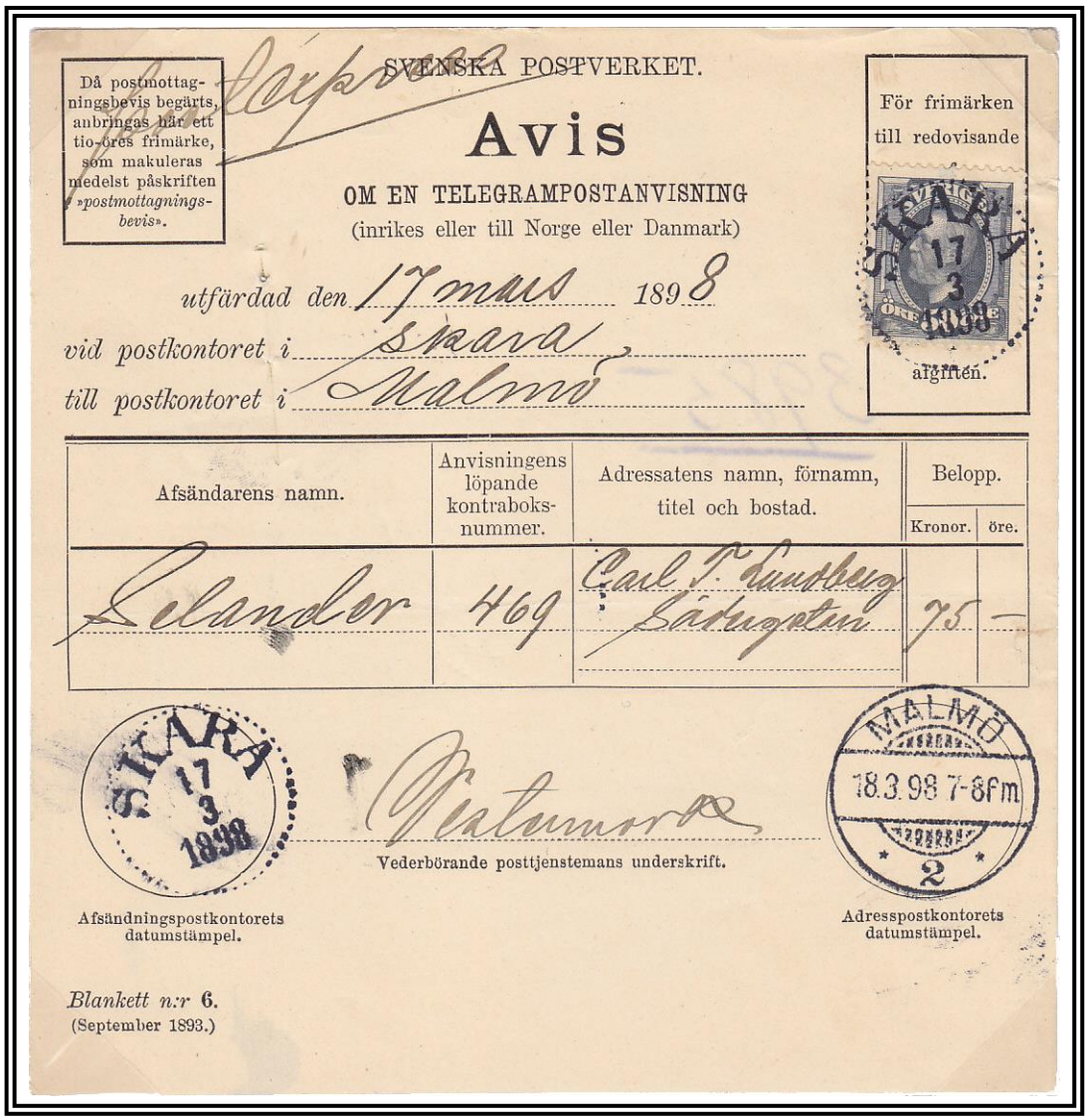

Express

SVENSKA POSTVERKET.

Avis

OM EN TELEGRAMPOSTANVISNING
(inrikes eller till Norge eller Danmark)

Då postmottagningsbevis begärts, anbringas här ett tio-öres frimärke, som makuleras medelst påskriften »postmottagningsbevis».

För frimärken till redovisande avgiften.

utfärdad den 17 mars 1898
vid postkontoret i Skara
till postkontoret i Malmö

Afsändarens namn.	Anvisningens löpande kontraboksnummer.	Adressatens namn, förnamn, titel och bostad.	Belopp. Kronor.	öre.
Selander	469	Carl T. Lundberg Sakregatan	75	—

SKARA 17 3 1898

Vederbörande posttjenstemans underskrift.

MALMÖ 18.3.98 7-8fm 2

Afsändningspostkontorets datumstämpel.

Adresspostkontorets datumstämpel.

Blankett n:r 6.
(September 1893.)

FF. En av tre kända telegrampostanvisningar med notering ”Postexpress”.

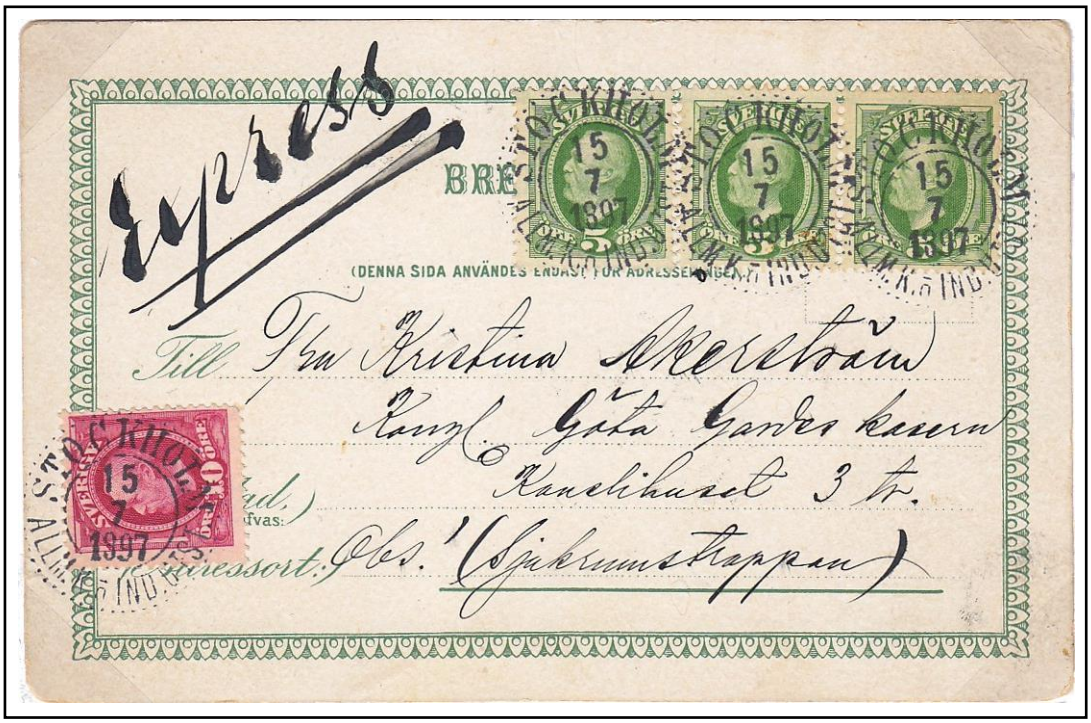

Express

BREV

(DENNA SIDA ANVÄNDES ENDAST FÖR ADRESSEN)

Till Fru Kristina Åkerström
Kungl. Göta Garderskorps
Kanelhuset 3 tr.
Adressort. Obs! (Sjökrumstappen)

STOCKHOLM 15 7 1897

Lokalt brevkort, expressutdelat

Stockholm 15/7 1897

Brevkortsporto	5 öre
Expressutdelning	20 öre
Totalt porto	25 öre

✉ **Allmänna konst- och industriutställningen.** Kortet har minnesposststämplar från den stora Stockholmsutställningen 1897 – det evenemang som anses vara vykortens genombrott i Sverige.

Brev till Danmark, 1:a viktklassen, expressutdelat
Trelleborg 16/3 1905 – Kjøbenhavn 16/3 1905
Brevporto (högst 15 gram) 10 öre, expressutdelning 20 öre, totalt porto 30 öre

Brev till Tyskland, 1:a viktklassen, expressutdelat
Uddevalla 17/11 1908 – Potsdam 18/11 1908
Brevporto 20 öre (högst 20 gram), expressutdelning 25 öre, totalt porto 45 öre

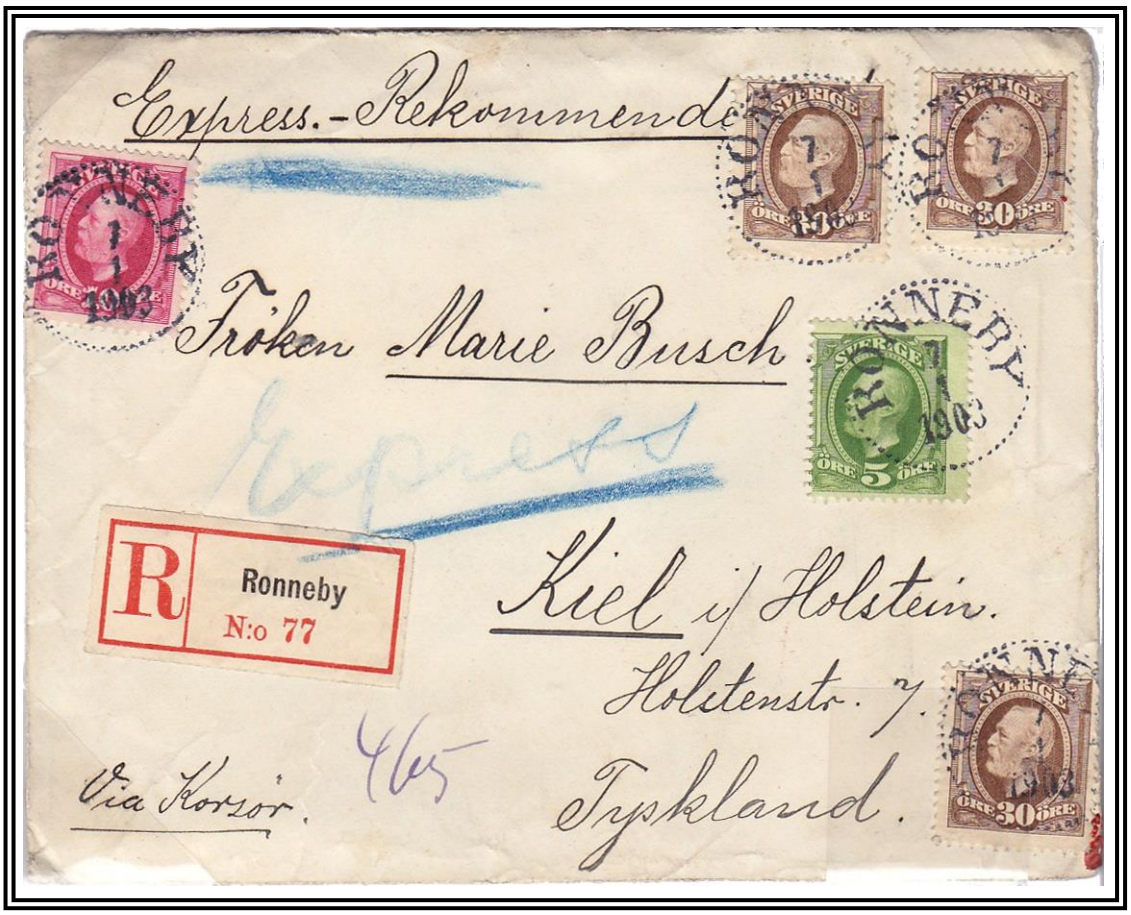

Brev till Tyskland, 3:e viktklassen, rekommenderat och expressutdelat
Ronneby 7/1 1903 – Kiel 9/1 1903
Brevporto (46-60 gram) 60 öre, rekommendation 20 öre,
expressutdelning 25 öre, totalt porto 105 öre

FF. Enda kända utrikes rekommenderade expressbrevet med rätt porto
(ytterligare ett är registrerat där expressavgiften inte är betald).

Brevkort till Danmark
PKXP 83 A (Nässjö-Malmö-Köpenhamn) 24/5 1905 – Kjøbenhavn 24/5 1905
Brevkortsporto 5 öre, expressutdelning 20 öre, totalt porto 25 öre

13. MOTTAGNINGSBEVIS

Portotabell 1892-1912
Avgiften för mottagningsbevis var under hela perioden 10 öre, såväl inrikes som utrikes. Från den 1/7 1892 till den 31/3 1900 (inrikes) respektive 31/12 1898 (utrikes) redovisades avgiften med frimärke på försändelsen, dessförinnan och därefter med frimärke på själva mottagningsbeviset. Ett undantag var postanvisningar, där avgiften under hela perioden (förutom tiden före den 1/7 1892 för inrikes anvisningar) redovisades med frimärke på postanvisningen.

§§ **Mottagningsbevis.** ”Önskar den, som å postanstalt till postbehandling aflemnar rekommenderad eller assurerad försändelse, postanvisning eller paket, erhålla intyg derom att försändelsen eller postanvisningsmedlen kommit adressaten tillhanda, skall han å försändelsen ... teckna orden ”mottagningsbevis begärdt” och till postanstalten erlägga derför stadgad afgift, 10 öre.” (Allmänna poststadgan, 1892 § 95.1)

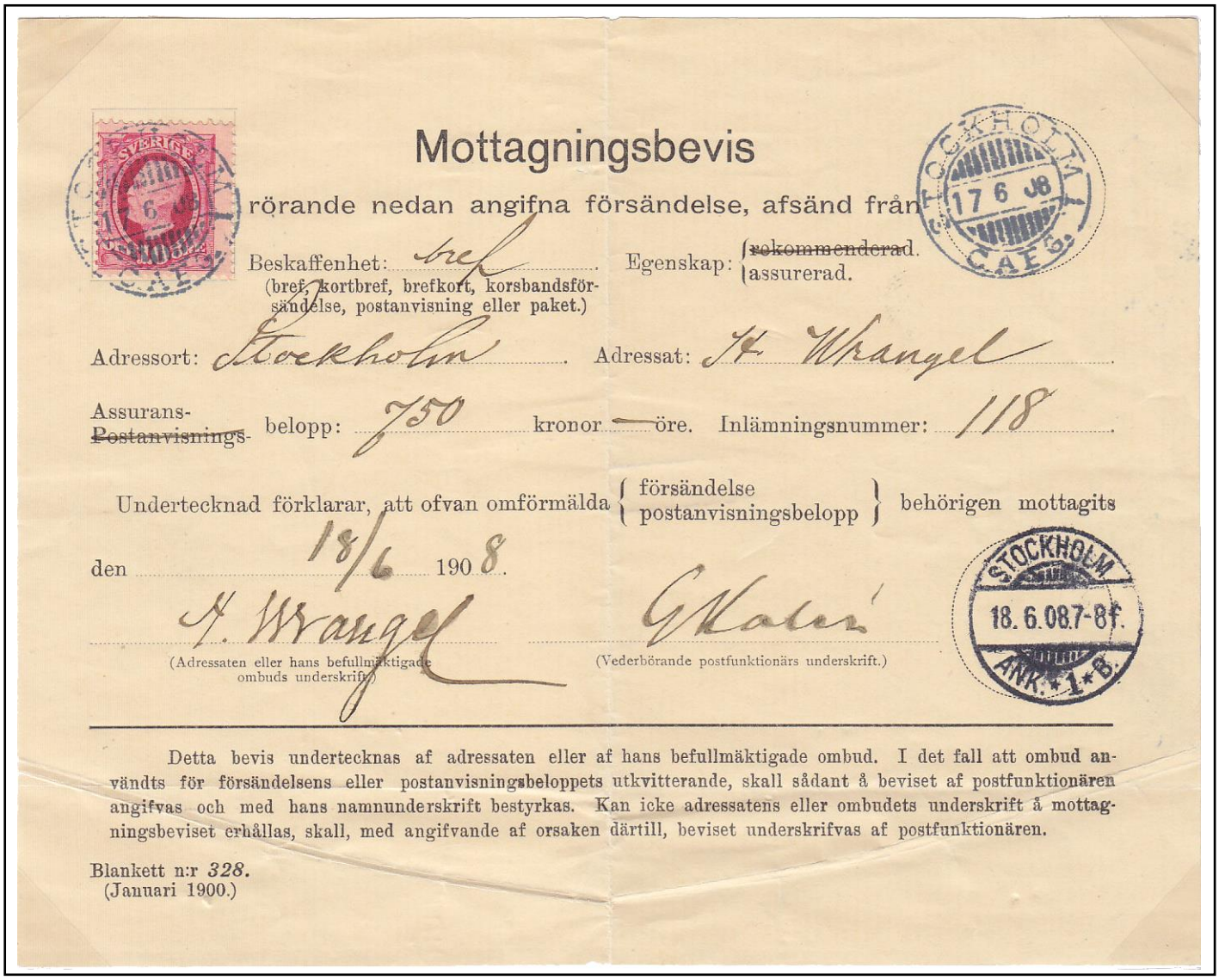

Mottagningsbevis

rörande nedan angifna försändelse, afsänd från

Beskaffenhet: bref (bref, kortbref, brefkort, korsbandsförsändelse, postanvisning eller paket.)

Egenskap: ~~rekommenderad~~ / assurerad.

Adressort: Stockholm Adressat: H. Wrangel

Assurans- ~~Postanvisnings-~~ belopp: 750 kronor — öre. Inlämningsnummer: 118

Undertecknad förklarar, att ofvan omförmälda { försändelse / postanvisningsbelopp } behörigen mottagits

den 18/6 1908.

H. Wrangel (Adressaten eller hans befullmäktigade ombuds underskrift.)

G. Kalm (Vederbörande postfunktionärs underskrift.)

Detta bevis undertecknas af adressaten eller af hans befullmäktigade ombud. I det fall att ombud användts för försändelsens eller postanvisningsbeloppets utkvitterande, skall sådant å beviset af postfunktionären angifvas och med hans namnunderskrift bestyrkas. Kan icke adressatens eller ombudets underskrift å mottagningsbeviset erhållas, skall, med angifvande af orsaken därtill, beviset underskrifvas af postfunktionären.

Blankett n:r 328.
(Januari 1900.)

Mottagningsbevis för lokalt assurerat brev, porto 10 öre
Stockholm 17/6 1908, ankomststämplat (vid utkvittering) 18/6 1908

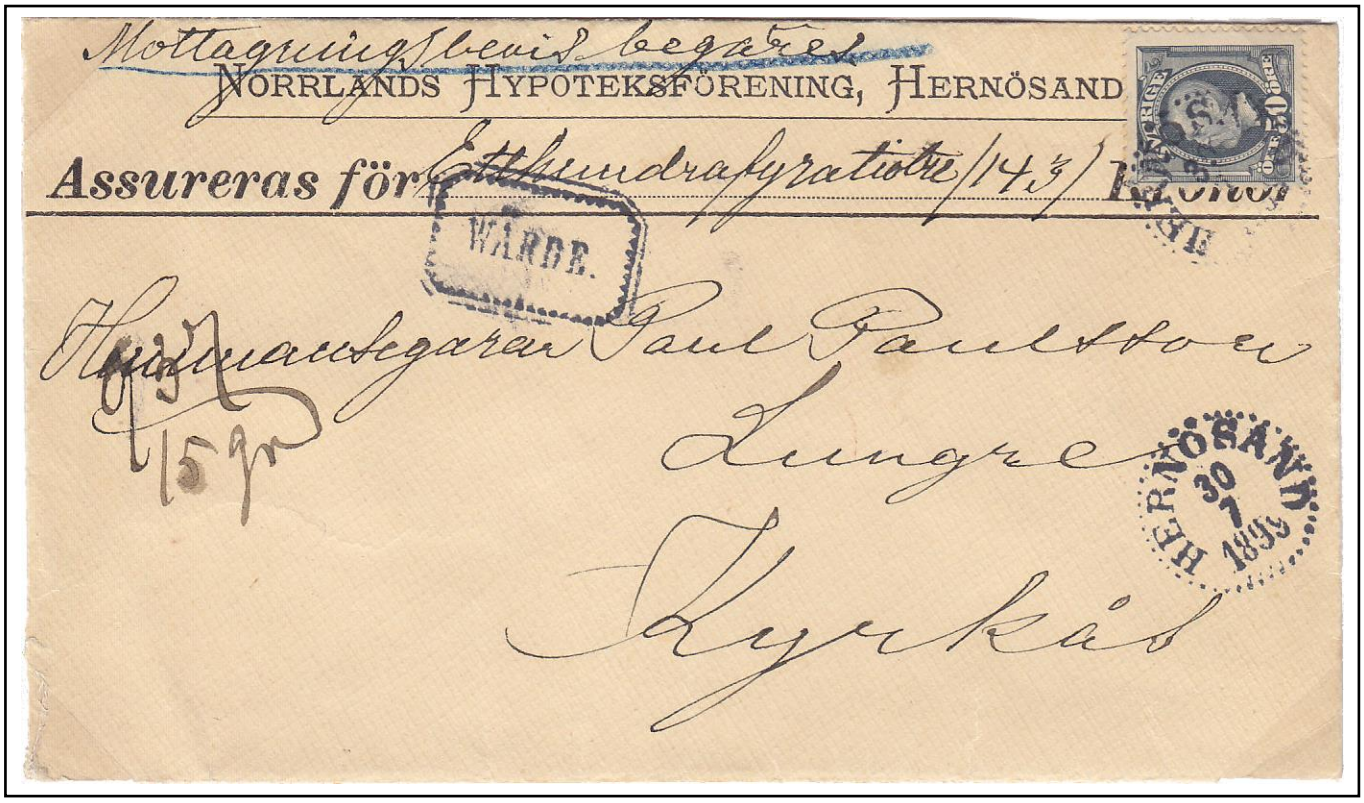

Inrikes brev, 1:a viktklassen (15 gram enl. anteckning), assurerat för 143 kr, med mottagningsbevis
Hernösand 30/7 1899 – Östersund 1/8 1899 – Kyrkås
Brevporto (högst 15 gram) 10 öre, assurans (högst 500 kr) 30 öre, mottagningsbevis 10 öre, totalt porto 50 öre

FF. Ett av fem kända inrikes assurerade brev med mottagningsbevis.

Mottagningsbevis – inrikes brev. Före april 1900 frankerades brevet upp med 10 öre och mottagningsbeviset utfärdades av adresspostanstalten (ovan). Därefter utfärdades det av inlämningspostanstalten. Avgiften redovisades då med frimärke på mottagningsbeviset och påverkade inte brevportot (nedan).

Inrikes brev, 2:a viktklassen, rekommenderat med mottagningsbevis
Ytterhogdal 17/8 1907 – Hedeviken 21/8 1907 – Funäsdalen
Brevporto (16-125 gram) 20 öre, rekommendation 15 öre, totalt 35 öre

Inrikes postanvisning med mottagningsbevis, belopp 5,99 kr

Stockholm 21/1 1894

Norrköping 24/1 1894

Postanvisning (högst 25 kr)	15 öre
Mottagningsbevis	10 öre
Totalt porto	25 öre

Mottagningsbevis – postanvisningar. Avgiften för mottagningsbevis betalades med ett separat 10-öresmärke på postanvisningen.

Inrikes postanvisning med mottagningsbevis, belopp 50 kr

Stockholm 18/7 1899

Marstrand 19/7 1899

Postanvisning (25-50 kr)	25 öre
Mottagningsbevis	10 öre
Totalt porto	35 öre

§§ Makulering. Helt enligt reglerna i poststadgan har 10-öresmärkena makulerats med notering ”Mottagningsbevis” resp. ”Mottagningsbevis begäres” (Allmänna poststadgan 1892 § 95.1)

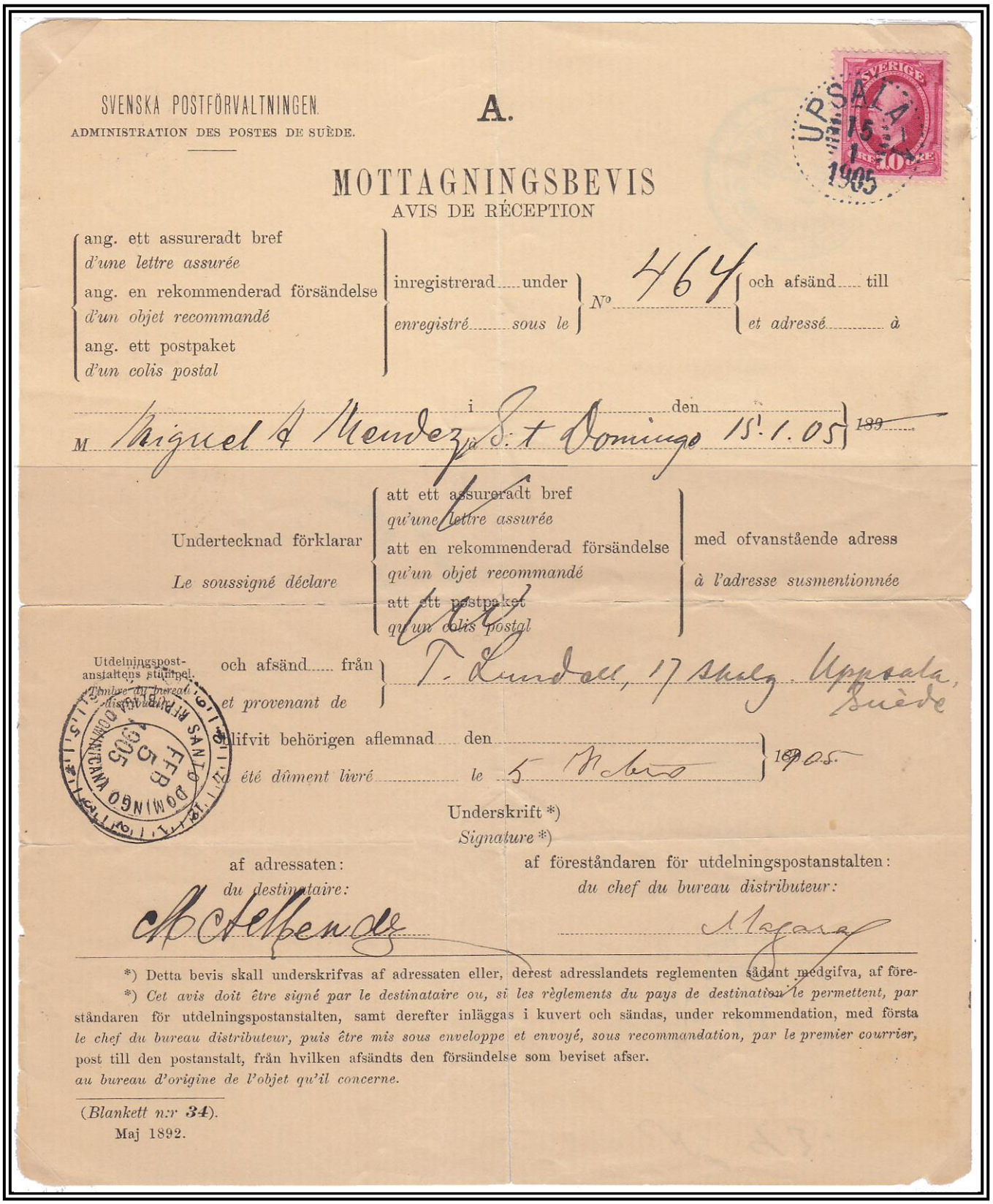

SVENSKA POSTFÖRVALTNINGEN.
ADMINISTRATION DES POSTES DE SUÈDE.

A.

MOTTAGNINGSBEVIS
AVIS DE RÉCEPTION

ang. ett assureradt bref / *d'une lettre assurée* / ang. en rekommenderad försändelse / *d'un objet recommandé* / ang. ett postpaket / *d'un colis postal* — inregistrerad ..... under / *enregistré* ..... *sous le* — N° 464 — och afsänd ..... till / *et adressé* ..... *à*

M. Miguel A. Mendez i S:t Domingo den 15.1.05 189

Undertecknad förklarar att ~~ett assureradt bref~~ / *qu'une lettre assurée* / att en rekommenderad försändelse / *qu'un objet recommandé* / att ~~ett postpaket~~ / *qu'un colis postal* — med ofvanstående adress / *Le soussigné déclare* — *à l'adresse susmentionnée*

Utdelningspostanstaltens stämpel. / *Timbre du bureau distributeur.* — och afsänd ..... från / *et provenant de* — T. Lundell, 17 Skolg. Uppsala, Suède

blifvit behörigen aflemnad ..... den ..... / *a été dûment livré* ..... *le* 5 Febr. 189 05.

Underskrift *) / *Signature* *)

af adressaten: / *du destinataire:* — af föreståndaren för utdelningspostanstalten: / *du chef du bureau distributeur:*

*) Detta bevis skall underskrifvas af adressaten eller, derest adresslandets reglementen sådant medgifva, af föreständaren för utdelningspostanstalten, samt derefter inläggas i kuvert och sändas, under rekommendation, med första post till den postanstalt, från hvilken afsändts den försändelse som beviset afser.

*) *Cet avis doit être signé par le destinataire ou, si les règlements du pays de destination le permettent, par le chef du bureau distributeur, puis être mis sous enveloppe et envoyé, sous recommandation, par le premier courrier, au bureau d'origine de l'objet qu'il concerne.*

(*Blankett n:r* **34**).
Maj 1892.

Mottagningsbevis för rekommenderat brev till Dominikanska republiken, porto 10 öre
Upsala 15/1 1905 – Santo Domingo 5/2 1905

Mottagningsbevis – utrikes försändelser. Mottagningsbevis för utrikes försändelser utfärdades av den svenska inlämningspostanstalten och avgiften redovisades med frimärken på blanketten.

FF. Enda kända försändelsen till Dominikanska republiken.

Portotabell 1892-1912	
Inrikes löpsedel	Avgiftsfri
Utrikes löpsedel	Utrikes brevporto (1:a viktklassen)
Utrikes kunde löpsedlar endast utfärdas till Norge, Danmark, Finland och Tyskland. Tjänsten löpsedel upphörde 1899.	

§§ **Löpsedel** var ett tidigt alternativ till reklamation av värdepost, och kunde begäras av antingen avsändaren eller mottagaren. Så här beskrevs tjänsten i 1892 års poststadga (§ 96.1):

> Önskar [...] korrespondent bereda sig upplysning rörande rekommenderad eller assurerad försändelse, postanvisning, paket eller postförskottsförsändelse, som blifvit till befordran aflemnad eller som väntas ankomma, kan sådant ske genom utfärdande af löpsedel, hvartill blankett afgiftsfritt tillhandahålles å postanstalterna.

Löpsedeln sändes **samma väg som försändelsen** hade gått (eller borde ha gått), och postanstalterna utmed vägen noterade på blankettens baksida de uppgifter de kunde få fram.

Löpsedel angående postförskottsbrev till Tyskland, porto 20 öre

Göteborg 10/8 och 11/8 1897

Hamburg (Hmb. P.A.2.) 14/8 1897

✉ **Hantering av löpsedeln.** På baksidan finns ett antal tjänstenoteringar från tyska posten, daterade 15-17/8 1897. Man har haft problem att identifiera försändelsen på postkartan från Göteborg – förmodligen för att man felaktigt antagit att det rörde sig om ett paket. En uppgift om portot (80 öre) på den invikta nederdelen av blanketten visar att halsduken från Kaisers modeaffär skickats i ett brev (tredje viktklass). Posten i Hamburg kom hursomhelst i kontakt med den ene adressaten, herr Ballin, som intygat att den andre adressaten, herr Hedelin, hämtat ut försändelsen.

FF. Enda kända löpsedeln utanför Norden (totalt tre kända löpsedlar).

Ank. t. posth. i Göteborg
d. 11/8 1897
N:r 493, D.

264.

GÖTEBORG 10 8 1897

Löpsedel.

Nedan angifna försändelse, hvilkens fullständiga adress var följande:
Herr Harald Hedelin, Herr Ballin,
Hohe Weide, Hamburg, Eimsbüttel

har icke kommit adressaten till handa.

Försändelsen utgjordes af ett ~~postförskotts-~~ rekommenderadt / assureradt / vanligt / postanvisningsbelopp — bref / brefkort / korsband / paket — som, i händelse detsamma tillrättakommer, bör till adressaten / afsändaren öfverlemnas

Afsändarens namn och adress: Kaisers Modeaffär Göteborg

Inlemningsdag: 25 Juni

Inlemningsnummer: 228

Afsändningspostanstalt: Postkontoret Victoriagatan

Innehåll: 1 Halsduk

Rörande behandlingen af löpsedel se Kongl. Generalpoststyrelsens cirkulär

Portotabell 1892-1912	
Reklamation av värdeförsändelse eller postanvisning, inrikes och utrikes	10 öre
Avgiften för reklamationer infördes den 1 oktober 1899. Dessförinnan var reklamation en helt avgiftsfri tjänst. Reklamationer av vanliga brevpostförsändelser (brev, brevkort, trycksaker) var även efter detta datum avgiftsfria. Detsamma gällde försändelser med mottagningsbevis.	

§§ **Reklamation** kunde lämnas in för alla typer av försändelser där man misstänkte ”oordningar i postutvexlingen” – vanligast att försändelsen inte hade kommit fram. Reklamation och löpsedel fanns i början av perioden parallellt, men 1899 och framåt var reklamation det enda alternativet. En skillnad mellan det två tjänsterna tycks ha varit att löpsedeln sändes direkt från postanstalt till postanstalt, medan reklamationsutredningar hanterades av reklamationskontoret i Stockholm (Allmän poststadga 1892 § 97.1).

Reklamation av inrikes rekommenderat brev, skickat från Rö till en beväringsman vid Göta Livgarde i Stockholm, porto 10 öre

Stämplad i Rö 25/8 1907, där en posttjänsteman noterat att brevet avgått den 24/7 1907

✉ **Bedrägeri!** Reklamationen har sänts till reklamationskontoret i Stockholm, som remitterat den vidare för utredning till postkontoret Stockholm 5. Av noteringar från postkontoret och regementet framgår att brevet aviserats, men att någon obehörig kommit över avin och hämtat ut brevet genom att **förfalska kompaniadjutantens namnteckning** (”...misstanke lärer kommit att fästas vid viss person utan att dock han kunnat öfverbevisas vara den skyldige”).

✉ **Ersättningsanspråk.** Reklamationen har sedan återsänts till reklamationskontoret, som sänt den vidare till Rö, för kännedom, och för att avsändaren skulle uppge sina ersättningsanspråk. En sista notering på blanketten är gjord den 19/9 1907, där avsändaren begär ersättning för de 10 kr som låg i brevet plus 5 kr för ”tidsförspillan och omkostnader”.

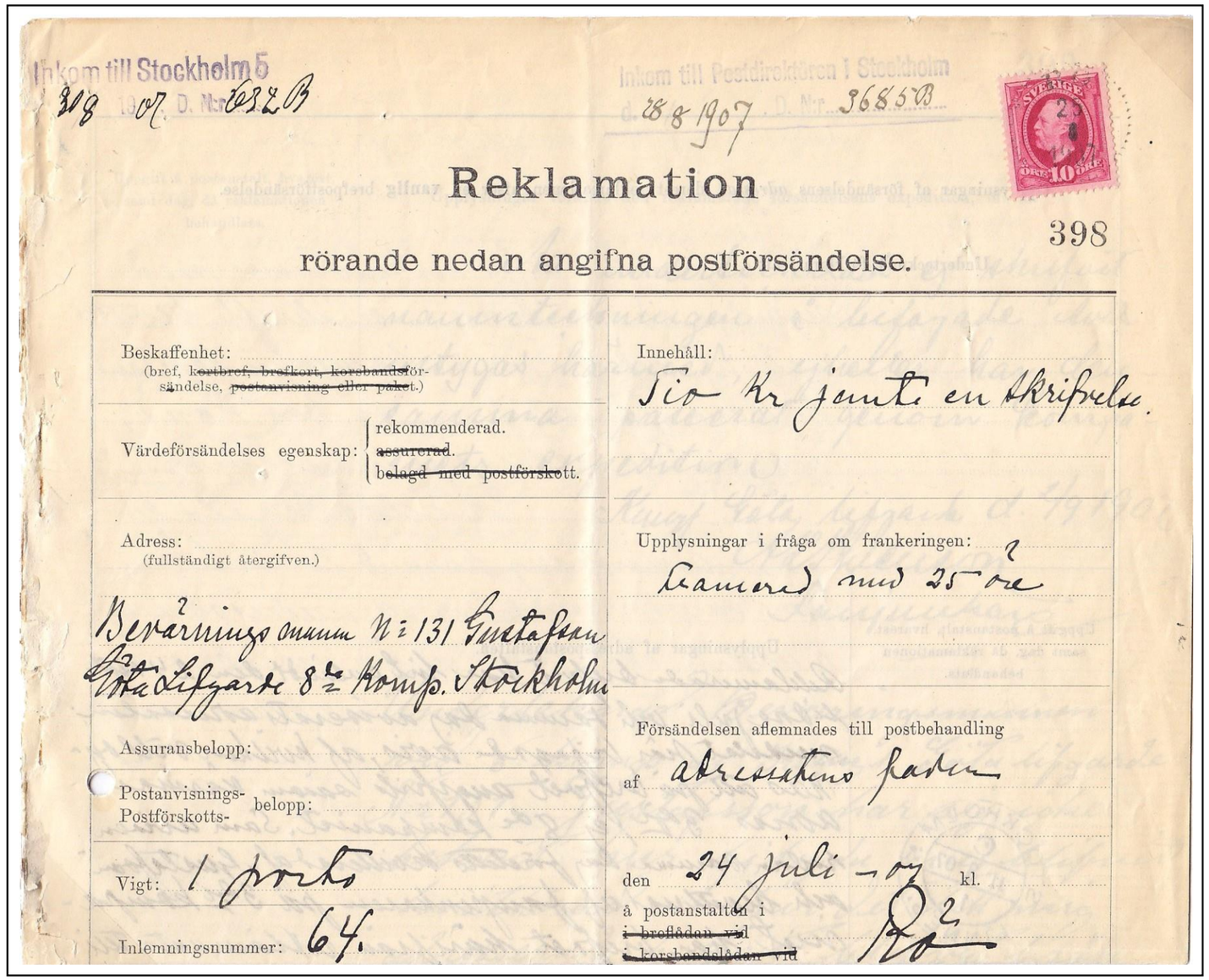

Inkom till Stockholm 5
3/8 1907 D. Nr 632 B

Inkom till Postdirektören i Stockholm
28 8 1907 D. Nr 36850 B

Reklamation

398

rörande nedan angifna postförsändelse.

Beskaffenhet: (bref, ~~kortbref, brefkort, korsbandsförsändelse, postanvisning eller paket~~.)

Värdeförsändelses egenskap: rekommenderad. ~~assurerad~~. ~~belagd med postförskott~~.

Adress: (fullständigt återgifven.)
Beväringsman N:o 131 Gustafsson
Göta Livgarde 8:e Komp. Stockholm

Assuransbelopp:

Postanvisnings- / Postförskotts- belopp:

Vigt: 1 porto

Inlemningsnummer: 64.

Innehåll: Tio kr jemte en skrifvelse.

Upplysningar i fråga om frankeringen: Frankerad med 25 öre

Försändelsen aflemnades till postbehandling af adressatens fader

den 24 juli -07 kl.

å postanstalten i Rö
~~i bref~~lådan vid
~~i korsbandslådan vid~~

Stockholm I Pak. 14/9 10 D. N:r 598

Reklamation

rörande nedan angifna postförsändelse.

STOCKHOLM 1. POSTMÄSTAREN. Ink. 14/9 10 N:r 2319

1420

Beskaffenhet: ~~brev, kortbrev, brevkort, korsbandssändelse, postanvisning eller~~ paket.)

Värdeförsändelses egenskap: ~~rekommenderad.~~ ~~assurerad.~~ belagd med postförskott.

Adress: (fullständigt återgifven.) Herr Gunnar Sterner, 30 rue Mercelis, Bruxelles

Assuransbelopp:

~~Postanvisnings-~~ Postförskotts- belopp: Tjugosex kr 10 öre

Vikt: 1/2 kg.

Inlämningsnummer: 455

Innehåll: 6 st rakknifvar

Upplysningar i fråga om frankeringen: Ett paket 2.10 kr.

Försändelsen aflämnades till postbehandling: af Eskilstuna Magasinet, Malmtorgsgatan 1. den 30 Juni 1910 kl. å postanstalten i ~~i brefladdan vid~~ Stockholm 16 ~~i korsbandsladdan vid~~

Reklamation av postförskottspaket till Belgien, porto 10 öre, Stockholm 12/9 1910

FF. En av tre kända utrikes reklamationer.

✉ **Reklamationens väg.** Reklamationskontoret remitterade till paketexpeditionen Stockholm 1 (13/9), där man konstaterade (14/9) att paketet gått iväg mot Berlin. Reklamationen fördes då över till en fransk-svensk blankett (15/9) innan den sändes utomlands. Därefter har reklamationen sänts till Belgien, där den stämplats Bruxelles 21/9 1910. Hur den sedan hanterats går inte helt att klarlägga, delvis pga. att endast ena sidan av den tvåspråkiga blanketten bevarats. Anteckningar tyder på att paketet ankommit Berlin den 1/7, sänts vidare med tåget till Köln den 2/7 och lastats av i Bryssel den 4/7. Den 6/10 var blanketten på postkontoret i Köln, den 10/10 åter i Bryssel. En sista stämpel anger att reklamationen återkommit till Postdirektionen i Stockholm den 12/11 1910.

✉ **Paketets väg.** Genom en lycklig slump – inköp från olika håll med tre års mellanrum! – kan vi också följa paketets väg genom paketadresskortet (till höger).

Postpaket till Belgien via Tyskland, vikt ½ kg, postförsk. 26,10

Stockholm 30/6 1910 – Berlin 1/7 1910 – Cöln 3/7 1910 –
– Bruxelles 4/7 1910

Paketporto för postpaket (högst 5 kg) 180 öre, postförskott (15-30 kr) 30 öre, totalt porto 210 öre

✉ **Reklamation pga. sen retur.** Då paketet inte löstes ut borde det ha gått i retur efter 7 dagar (Allmän poststadga 1907 § 103.3). Men posten i Bryssel lät det ligga fram till den 15/9 1910. Därefter finns transitstämplar från Cöln 17/9 1910 och Berlin 18(?)/9 1910, däremot ingen svensk ankomststämpel. Paketet sändes alltså i retur ungefär samtidigt som avsändaren i Stockholm reklamerade. Reklamationen och paketavin tycks därför ha gått om varandra, men man får förmoda att de till sist hamnade i samma reklamationsakt.

FF. Ett av två kända paketadresskort till Belgien.

La présente formule doit être renvoyée à la Direction des Postes. Bureau des Réclamations. Stockholm. Suède.

POSTES-DIRECTION 17 SEPT 1910

S^CE DES POSTES Indr Gal 17 SEPT. 10

1422

Stockholm 16 D. N:r 680

REKLAMATION AF ETT POSTPAKET.

RÉCLAMATION D'UN COLIS POSTAL.

Stockholm 16 — Inlemningsdatum / Date du dépôt: 30 Juni 1910

Nummer / Numéro: 455 — Adress / Adresse: Herr Gunnar Sterner, 30 rue Mercelis, Bruxelles

6 rasoirs — Vigt / Poids: 0,5 kilogram

Kupong — Coupon. Kan frankeras af adressaten. Peut être détaché par le destinataire.

Inlämningspostanstaltens stämpel.

Avsändarens namn och bostad: Nom et domicile de l'expéditeur:

Stockholm

Blankett nr 65. (Juli 1909.)

455. Stockholm 16

REMBOURSEMENT

Adressort till paket. — Bulletin d'expédition

Härmed ... paket. — Ci-joint ... colis.

Assureras för — Valeur assurée

Postförskott å — Montant du remboursement: 26,10 (26.10)

Till — À: Monsieur Gunnar Sterner

Adressort: — Lieu de destination: Bruxelles

Gata och husnummer: — Numéro: 30 rue Mercelis

Adressland. — Pays de destination:

Vikt. — Poids: ... kg. ... gr.

Tullafgifter: *) — Droits de douane: ... kr. ... öre

*) Att ifyllas i adresslandet. — À remplir dans le pays de destination.

Berlin

BRUXELLES-FN 21 SEPT 10 4-5N